

**Euskadiko
Hirugarren Sektore
Soziala sustatzeko
neurriei buruzko
txostena (2019)**

Hirugarren Sektore Sozialaren
Euskal Behatokia

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

BERDINTASUN, JUSTIZIA
ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA

DEPARTAMENTO DE IGUALDAD,
JUSTICIA Y POLÍTICAS SOCIALES

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 19. artikulua araberak, gizarte-politiken inguruko gaien eskumena duen Eusko Jaurlaritzako Sailak urtero prestatuko du sustapen-neurriari buruzko txostena. Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeek eta sareek sustapen-ekintzen gainekoa izango da txostena, publikoa izango da, eta sektore publikoak eta pribatuak bultzatutako sustapen-neurrien gaineko informazio eguneratua eta sistematizatua jasoko du, baita sustapen-ekintzak hobetzeko orientabideak ere.

Metodologiari dagokionez, urteko txostenak deskribatzaileak izatearen alde egin da. Batzuek, hala nola lehen honek, sustapen-ekintzak hobetzeko orientabideak jasoko dituzte, deskribatutako neurrien balorazioan oinarrituta. *Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala sustatzeko neurriari buruzko txostena (2019)* izango da urteko txostenen izena. Neurriak zer urtetakoak diren adierazten du parentesien arteko zenbakiak; txostena prestatu aurreko urtea izango da beti.

Egilea: Hirugarren Sektore Sozialaren Euskal Behatokia.

EAEko administrazio orokorraren tresna tekniko bat da Behatokia, gizarte-zerbitzuen inguruko gaien eskumena duen Eusko Jaurlaritzako Sailaren mendekoa. Informazioa eta ezagutza biltzea, sistematizatzea, eguneratzea eta sortzea da Behatokiaren ardura, baita informazio eta ezagutza hori Hirugarren Sektore Sozialarekin lotutako eremuetan eta bertako erakunde eta sareetan hedatzea ere (Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 25.1. artikulua).

Behatokiaren argitalpen guztiak kontsultatzeko eta dohainik deskargatzeko aukera dago Behatokiaren webgunean (www.3seuskadi.eus) eta <https://ikusmirak.eus/> webgunean.

Argitalpen horien bidez, hirugarren sektore soziala hobetzen lagundu nahi dugu. Horregatik, ahalik eta gehien hedatzea eskertzen dugu eta haiek banatzea, kopiatzea eta berrerabiltzea baimentzen dugu, baldin eta diru-irabazi asmorik gabe egiten bada eta egileak aitortzen badira.

Edukia

1	AURKEZPENA	5
1.1	TXOSTENAREN JUSTIFIKAZIOA ETA HELBURUA	5
1.2	TXOSTENAREN EDUKIAK.....	6
2	KOKATZEA	8
2.1	SUSTAPEN-NEURRIEN KONTZEPTUALIZAZIOA ETA SAILKAPENA	8
2.1.1	<i>Zer da sustapen-neurri bat?</i>	8
2.1.2	<i>Sustapen-neurrien sailkapena</i>	9
3	METODOLOGIA	12
3.1	NEURRIAK IDENTIFIKATZEKO METODOLOGIA.....	12
3.1.1	<i>Eragileak identifikatzea eta lehenestea</i>	12
3.1.2	<i>Sustapen-neurriak identifikatzea</i>	15
3.2	SUSTAPEN-NEURRIEN AZTERKETAREN DIMENTSIOAK.....	15
3.3	ORIENTABIDEAK ETA HOBETZEKO PROPOSAMENAK IDENTIFIKATZEKO METODOLOGIA	19
4	SUSTAPEN-NEURRIEN SISTEMATIZAZIOA	21
4.1	SUSTAPEN-EKINTZEN IKUSPEGI OROKORRA.....	21
4.2	SUSTAPEN-NEURRIEN DESKRIKAPEN XEHEA.....	27
4.2.1	<i>Nolakoak dira neurriak? Deskribapena, kategorien eta neurri moten arabera</i>	27
4.2.1.1	Identifikatutako finantzaketa-neurrien deskribapena.....	31
4.2.2	<i>Nola banatzen dira neurriak lurralde eremuen artean?</i>	34
4.2.3	<i>Zer eragilek bultzatzen dituzte neurri horiek?</i>	35
4.2.4	<i>Nori zuzenduta daude?</i>	39
4.2.4.1	Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen figura juridikoei dagokienez	39
4.2.4.2	Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen tamainari dagokionez	42
4.2.4.3	Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen egituratze mailari dagokionez (lehen mailako edo goragoko erakundeak)	44
4.2.4.4	Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen jarduera arloari dagokionez.....	47
4.2.4.5	Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileek haien jarduera zuzentzen dieten kolektiboetarako dagokienez 50	
4.2.4.6	Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileek artatzen dituzten kontingentzietarako dagokienez	55
5	SUSTAPEN-EKINTZA EHSSLREKIN ETA EHSSEREKIN LOTUTA	58
5.1	EHSSLN ETA EHSSËN AZALDUTAKO ARLOEI ETA HELBURUEI DAGOKIENEZ	59
5.1.1	<i>Erakundeen oinarri soziala garatzea eta parte-hartzea</i>	59
5.1.2	<i>Antolaketa eta kudeaketa indartzea</i>	60
5.1.3	<i>EHSS egituratzea eta beste erakunde batzuekin elkarlanean aritzea</i>	61
5.1.4	<i>Jasangarritasuna, autonomia, gardentasuna eta kontuak ematea</i>	62
5.1.5	<i>Inbertsioak eta azpiegiturak</i>	63
5.1.6	<i>Lankidetzaren sektore publikoarekin</i>	65
5.1.7	<i>Lankidetzaren enprekin</i>	66
5.1.8	<i>EHSSren sustapena, fiskalitatea eta aitortza</i>	67
5.1.9	<i>Nortasuna</i>	68
5.2	EHSSLN ETA EHSSËN BILDUTAKO BESTE ALDERDI BATZUEI DAGOKIENEZ.....	70
5.2.1	<i>Euskal administrazio publikoaren mailen artean sustapen-ekintza zeharkako bultzatzea eta bultzatzea</i>	70
5.2.2	<i>Eragile eta sektore askoren arteko elkarlana sustapen-ekintzaren bultzadan</i>	71

5.2.3	<i>I+G+b</i> soziala	73
5.2.4	Europako programetarako sarbidea.....	74
5.2.5	Laguntza erakunde txiki eta ertainei	75
5.2.6	Finantzaketa-iturriak dibertsifikatzea	75
5.2.7	Sustapen-sistemaren errealitatearen eta kudeaketaren analisia datuetan oinarrituta	76
6	IDENTIFIKATUTAKO SUSTAPEN-EKINTZATIK ATERATAKO ONDORIO NAGUSIAK	78
6.1	KATEGORIAK, ERAGILEAK, LURRALDE-EREMUAK ETA ENTITATE HARTZAILEAK.....	78
6.2	EHSSLREN ETA EHSSSEREN ARLOAK ETA HELBURUAK.....	81
7	SUSTAPEN-EKINTZA HOBETZEKO ORIENTAZIOAK.....	84
7.1	SUSTAPEN-EKINTZA KOORDINATUAGO ETA KOHERENTEAGOA IZATEKO URRATSAK EGITEA INPLIKATUTAKO ERAGILE GUZTIEN ARTEAN	84
7.1.1	1. proposamena: sustapen-eragileen arteko lankidetzaren areagotzea.....	85
7.1.2	2. proposamena: sustapen-eragileen lankidetzako rolak eta ereduak argitzea	88
7.2	SUSTAPEN-EKINTZA ERAGINKORRAGOA	89
7.2.1	3. proposamena: lehendik dauden baliabideak optimizatzea	89
7.2.2	4. Proposamena: sustapen-sistema hobetzea datuetan oinarrituta	91
7.3	EHSSRI AUTONOMIA, AITORPENA ETA JARDUERA-INPAKTU HANDIAGOA IZATEN LAGUNTZEKO SUSTAPEN-EKINTZA.....	91
7.3.1	5. Proposamena: finantzaketa-iturriak dibertsifikatzeko urratsak egitea	92
7.3.2	6. proposamena: berrikuntza soziala sustatzea.....	93
7.3.3	7. proposamena: EHSSren eraldaketa digitala bultzatzea	94
7.3.4	8. Proposamena: EHSSk gizarteari egiten dion ekarpena ikusgarri egitea	96
7.3.5	9. Proposamena: erakunde txiki eta ertainei laguntzeko sistemak hobetzea	97
8	ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK	99

1 Aurkezpena

1.1 Txostenaren justifikazioa eta helburua

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legeak (aurrerantzean, EHSSL) Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala (aurrerantzean, EHSS) bultzatzeko eta sustatzeko aurreikusten dituen politiken baitan kokatzen dira EHSSko erakundeak eta sareak sustatzeko ekintzen deskribapena eta etengabeko hobekuntza, eta lege horren arabera antolatu behar dira, bereziki, lege horren IV. kapituluaren arabera. Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala Sustatzeko Estrategiak (aurrerantzean, EHSSSE) ere jasotzen ditu politika horiek.

Hortaz, sustapen-ekintzei dagokienez, kontuan izan behar dira printzipio hauek, beste batzuen artean: ekintza horietan publiko-publiko eta publiko-pribatu lankidetzak bultzatzea (eragileen arteko sinergiak), eta enpresen eta erakundeen arteko lankidetzari bultzada publikoa ematea.

EHSSLren 19. artikulua ezartzen du txosten hau urtero egiteko betebeharra: “txosten hori publikoa izango da, eta sektore publikoak eta pribatuak bultzatutako sustapen-neurrien gaineko informazio eguneratua eta sistematizatua jasoko du” (bigarren atala).

Hala, txostena prestatu aurreko urtean EHSS sustatzeko egindako ekintza publikoak eta pribatuak deskribatzea da txostenaren helburua. Eta, txosten honek eta hurrengoek, neurrien balorazio bat eta sustapen-ekintzak hobetzeko orientabideak eskainiko dituzte, urtean behin baino gehiagotan.

Zehazki, ondorengo txostenek honakoak ahalbidetu behar dituzte:

- Urtero sustapen-neurriak biltzea eta ezagutzera ematea, eta neurri bakoitzaren ezaugarriak, nork sustatzen dituen (eragileak) eta identifikatutako neurrien tipologia deskribatzea.
- EHSSko erakundeak eta sareak sustatzeko ekintzen gainean etengabe hausnartzea, eta ekintza horiek hobetzeko orientabideak ezartzea.

Beste faktore batzuen artean, helburu horiek betetzea beharrezkoa da **EHSS sustatzeko sistema bat eratu ahal izateko**. Honakoak ahalbidetu beharko ditu sistema horrek:

- Instituzio bakoitzak eta beste eragile batzuek sustapen-ekintzetan zer paper duten argitzea.
- Sustapen-eragileen arteko lankidetzak (publiko-publiko, publiko-pribatua) identifikatzea eta areagotzea, eta haien arteko sinergiak sortzea, sustapen-ekintzek berrikuntzan, erakundeen kudeaketaren hobekuntzan, etab. duten eragina hobetzeko.

Txosten honetan lehen hurbilketa bat egiten da EHSS sustatzeko ekintzetara. Oraindik ere gutxi gorabeherakoa da hurbilketa, lehen ariketa baita, baina hurbilketa sistematikoa da eta nahikoa xehetasun ditu:

a) Ia 1.000 sustapen-neurri eta 200 eragile sustatzaile inguru identifikatu ditugu; b) neurrien lehen tipologia bat ezari dugu.

Nolanahi ere, sustapen-ekintzak garatzen dituzten eragile publikoen eta pribatuen kopurua eta aniztasuna handiak dira, eta, ondorioz, txostenaren lehen edizioak ez ditu jasotzen Euskadin bultzatutako ekintza guztiak.

Hala, etorkizunean beste irizpide batzuk txerta badaitezke ere, lan hau egiteko orduan **irizpide** hauek jarraitu ditugu:

- **Lurraldeen arteko oreka:** txostenak hiru Lurralde Historikoei eskainitako arreta orekatua izatea, baita erkidego mailako eta tokiko ekintzei jarritako arreta ere, EHSSk lan egiten duen beste eremu geografiko batzuk ahaztu gabe (Estatua, Europa, mundua).
- **Eragileen aniztasuna eta hautaketa:** identifikatutako neurriak sektore publikokoak eta pribatukoak izatea, EHSSLren 19. artikuluan aurreikusitakoaren arabera, eta sustapen-ekintzetan parte hartzen duten eragileen aniztasuna erakustea. Dena den, landa-lana egitean kontaktatu beharreko eragileen hautaketa batean oinarritu beharko dute lehenengo edizioek.

Ondorengo edizioek aukera emango dute neurri gehiago biltzeko, fokua sakondu nahi diren eremu espezifikotan jartzeko, agertzen/desagertzen diren **neurrien bilakaera** ikusteko, eta aztertutako urtearen eta aurrekoaren arteko alde nagusiak (edukiei, eragileei, erakundeei eta hartzaileen sareei dagokienez) ikusteko, baita epe luzeagoei dagozkien aldeak ere.

1.2 Txostenaren edukiak

Hasteko, aurkezpena, txostenaren kokatzea eta metodologiaren deskribapena jasotzen ditu txostenak.

Hirugarren atalak, hau da, deskribapen-blokearen lehen atalak, HSS¹ sustatzeko neurrien gaineko datu kuantitatiboak eskaintzen dituen **panoramika orokor** bat jasotzen du, eta, horren ondoren **lau atal** gehitu ditugu sustapen-ekintzak sistematizatzeko: a) nolakoak dira neurriak?; b) nola daude banatuta lurralde eremu ezberdinetan?; c) zer eragilek bultzatzen dituzte?

¹ Txostenean jasotako azterketetan zehar, EHSS sigla erabili dugu zehazki Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari zuzendutako neurriei ari garenean, eta HSS sigla erabili dugu aztertutako neurriak Hirugarren Sektore Sozialari zuzenduta daudenean, edozein lurraldetan kokatuta egonik ere (adibidez, Estatuko Administrazio Orokorra edo egoitza soziala EAEtik kanpo duten enpresek sustatutako neurriak). Hortaz, Estatuko edo EBko neurriak azterketatik kanpo ez dauden kasuetan, HSS sigla erabiliko du.

Ia 1.000 sustapen-neurri eta 200 eragile sustatzaile inguru identifikatu ditugu.

Eta, helburuetan oinarrituta, **neurrien tipologia** bat ezarri dugu.

Eta, azkenik, nori zuzenduta daude? Sustapen-ekintzen erakunde hartzaileei dagokien informazio hori sei aldagairen arabera banakatuko dugu: figura juridikoak, tamaina, maila, jarduera arloa, zer kolektibori zuzenduta dauden eta zer kontingentzia artatzen duten.²

Bosgarren atalean, **jasotako datuen irakurketa eta balorazioa** egiten dira, identifikatutako sustapen-ekintza 6/2016 Legean eta EHSSSEn ezarritako arloekin, helburuekin eta beste alderdi batzuekin bat datorren zehazteko, eta horiek indartzen dituen ikusteko.

Nolanahi ere, bloke honi dagokionez, aipatzeko modukoa da bere garaian EHSSSEn lehenetsi ziren 36 jardueretatik 12 baino ez dituela jasotzen XI. legegintzaldiko planak. Eta, hortaz, jarduera horiek baino ez ditu jasotzen txosten honek, bereziki, 2019an ibilbideren bat izan dutenak, identifikatutako gainerako sustapen-neurriez gain. Logikoa den moduan, identifikatutako neurri gehienak ez dira EHSSSEren baitakoak.

Hurrengo atalean, hau da, deskribapen-blokea ixten duen atalean, txostenaren **ondorio nagusiak** jaso ditugu, azterketan erabilitako dimentsio ezberdinen arabera. Hala amaitzen da txostenaren zati deskribatzailea.

Lehenengo edizio honetan, proposamenen bloke (proposamen-txostena) batek osatzen du txostena. Txostena prestatzean identifikatutako eragile giltzarriek egindako sustapen-ekintzak **hobetzeko orientabide eta proposamen** batzuk jasotzen ditu bloke horrek.

Txostenaren parte dira bi eranskin hauek ere (beste dokumentu batean jaso dira, txostenaren luzera murrizteko):

- **1. Eranskina: sustapen-neurriak.** 2019an EHSS sustatzeko helburuz EAEn bultzatutako neurrien zerrenda bat jasotzen du, kategoria ezberdinetan sailkatuta.
- **2. Eranskina: sustapen-neurriak bultzatzen dituzten eragileak.** Sustapen-ekintzak bultzatzen dituzten eta edizio honetan jaso diren eragileen zerrenda bat jasotzen du, jarduera-sektorearen eta motaren arabera sailkatuta.

Txosten hau EHSS sustatzeko 2019ko neurriei buruzkoa izan arren, 2020an zehar prestatu dugunez, ezin dugu albo batera utzi **COVID-19aren** ondorioz mundu mailan bizi izan dugun larrialdi sozialeko testuingurua. Zalantzarik gabe, erakunde sozialen errealitatea eta haien sustapena egiten duten eragileen errealitatea ere markatu ditu egoerak.

Txosten honetarako informazio deskribatzailea martxoan hasitako krisi sozialaren aurretik eta krisian zehar jaso genuen. Orientabideen eta hobekuntza-ekintzen gaineko atala elikatu duten hausnarketak, berriz, 2020ko udazkenean zehar jaso genituen. Hausnarketa horietan agerikoa da pandemiaren eragina, zeinak areagotu, handitu edo lehenetsi egin dituen COVID-19aren aurretik ere presente zeuden gaietako batzuk.

² Ikus "Metodologia".

2 Kokatzea

2.1 Sustapen-neurrien kontzeptualizazioa eta sailkapena

2.1.1 Zer da sustapen-neurri bat?

Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legeak eta Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala Sustatzeko Estrategiak ez dute jasotzen definiziorik, ezta “sustapen-neurriak” mugatzea eta zehaztea ahalbidetzen duen tipologiarik ere.

Hori dela eta, hemen egin behar izan dugu aurretiazko kontzeptualizazio- eta sailkapen lan hori, lehen hurbilketa gisa. Dena den, posible da ondorengo edizioetan proposatutako definizioa eta tipologia aldatzea, ezarritako kontzeptu-esparrua aldatzen duten sustapen-ekintza berriak agertu direlako edo edizio honetan aurreikusi gabeko edo jaso gabeko neurriak identifikatu direlako.

Sustapen-neurriaren definizioa

EHSSko erakundeak eta sareak garatzera eta hobetzera bideratutako edozein ekintza konkretu (modu operatiboan definitua), **baliabidez hornitua** (lantaldeak, aurrekontua...), **erakunde eta sare horiez kanpoko eragileek egina edo bultzatua**, haien diseinuan, garapenean eta/edo ebaluazioan parte hartu ala ez.

Kontzeptua zehaztasun handiagoz argitzeko eta mugatzeko helburuz, txosten honetan sustapen-neurritzat hartu ditugun jardueren adibide batzuk eta sustapen-neurriak EZ diren jardueren adibide batzuk erakutsiko ditugu.

Txosten honetan sustapen-neurritzat hartu ditugun jardueren adibideak

- Plan edo programa orokorretan (ez espezifikorretan) jasotako ekintza konkretuak, betiere baliabidez hornituta badaude eta HSSko erakundeek, beste erakunde batzuen artean, hartzaille gisa parte hartzea aurreikusten bada, berariaz.
- Elkarrizketa zibilerako, elkarrizketarako edo arlo publikoaren eta sozialaren arteko lankidetzarako testuinguru mesedegarria sortzen duten ekintzak; adibidez, kontzertu sozialaren dekretua onartzea, elkarrizketa zibilerako mahai bat arautzen duen dekretu bat onartzea...
- EHSSko erakundearen eta sarearen gaitasunak edo baliabideak (giza baliabideak, ekonomikoak...) modu argian eta zuzenean indartzen dituzten sektore arteko lankidetzak-ekintzak; adibidez,

Zer da sustapen-neurri bat?

EHSSko erakundeak eta sareak garatzera eta hobetzera bideratutako edozein ekintza konkretu, baliabidez hornitua (lantaldeak, aurrekontua...), **erakunde eta sare horiez kanpoko eragileek egina edo bultzatua**, haietan parte hartu ala ez.

enpresek EHSSko erakundeetan hedatutako boluntariora korporatiboa, edo kausadun marketina.

Txosten honetan sustapen-neurritzat hartu EZ ditugun jardueren adibideak

- EHSSko erakundeek eta sareek hirugarrenen laguntzarik gabe garatzen dituzten jarduerak, nahiz eta haiek indartzera (garapena eta hobekuntza) bideratu.
- Hirugarrenek sustatutako jarduerak, baldin eta jarduera horien helburua ez bada EHSSko erakundeak eta sareak indartzea (jasangarritasuna, garapena, hobekuntza...), nahiz eta indartzearen definizioa zabala izan (koherentziaren gisako alderdiak har ditzake barne).
- Elkarrizketa zibila, sektore publikoarekiko elkarrizketa, politiken diseinuan parte hartzea, arlo publikoaren eta sozialaren arteko lankidetzak erantzukizun publikoko zerbitzuak hornitzeko garaian, eta EHSSren eta sektore publikoaren, enpresen, unibertsitateen... arteko lankidetzak-egitasmoak. Izan ere, horien helburua ez da EHSS sustatzea, baizik eta sektoreen arteko elkarlanerako/lankidetzarako ekintzak dira, berdintasunean oinarrituta.

2.1.2 Sustapen-neurrien sailkapena

Aurretiazko sailkapen bat egin dugu, kategoria ezberdinetan oinarrituta. EHSSLk (17.3. art.) aipatzen dituen eta EHSSek garatzen dituen alderdi giltzarrietan oinarritu gara kategoria horiek sortzeko. Sustapen-neurri guztiak jasotzea eta bereiztea da sailkapenaren helburua, baina, esan bezala, posible da sailkapen hori aldatzea, sakontasuna, esklusibotasuna, argitasuna eta zehaztasuna lortze aldera.

Egungo tipologiak 15 kategoria jasotzen ditu, definizio labur batekin batera. Eta, aipatu berri ditugun lau irizpideen arabera beharrezkoa balitz, azpitalde ezberdinak ere bereiz daitezke.

KATEGORIA	NEURRI MOTA
1. EHSS EZAGUTZEA ETA AITORTZEA	<p>EHSSko erakundeek eta sareek lana, jarduera, ibilbidea, etab. ezagutzera ematea eta aitortzea helburu duten jarduerak.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sariak (aitortza). ▪ Erakundeak eta haien lana bistaratzea errazten duten tresnak, baliabideak edo ekintzak, oro har. ▪ Adierazpen instituzionalak (eusko legebiltzarra, batzar orokorrak eta administrazio publikoak).
2. ERAKUNDEA ETA KUDEAKETA INDARTZEA	<p>Hainbat bideren eta kudeaketa hobetzearen bidez erakundeak eta sareak indartzea helburu duten jarduerak.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Erakundeak indartzeko programak: erakundeentzako doako zerbitzuak (informazioa, orientazioa, prestakuntza, aholkularitza, kontsultoretza...). ▪ Sektoreari egokitutako prestakuntza-eskaintza (doakoa edo diruz lagundua). ▪ Laguntza-programak EHSSri, elkarte txiki eta ertainei³... egokitzea, edo horietarako sarbidean diskriminazio positiboa aplikatzea. ▪ EHSS aldatzeko eta egokitzeko prozesu giltzarriak babestea.
3. AZPIEGITURAK	<p>EHSSko erakundeei eta sareei azpiegiturak eskuratzea edo haiek eraikitzea, berritzea edo modernizatzea erraztera bideratutako jarduerak.</p>

³Gaztelaniaz PYMAS, pequeñas y medianas empresas.

KATEGORIA	NEURRI MOTA
4. FISKALITATEA	<p>EHSSko erakundeei zuzendutako onura fiskalak edo EHSSko erakundeei opari, dohaintza eta ekarpenak egiteagatik hirugarrenek dituzten pizgarri fiskalak arautzen dituen araudi edo ordenantza fiskalean jasotako jarduerak.</p> <ul style="list-style-type: none"> Salbuespen fiskalak. Desgrabazioak edo zerga-murrizketak.
5. FINANTZAKETA	<p>EHSSko erakunde eta sareen jarduera propioa (erantzukizun publikoko zorroetan jasota ez dauden zerbitzuak) eta kudeaketarako, prestakuntzarako... beste laguntza batzuk finantzatzera bideratutako jarduerak.</p> <ul style="list-style-type: none"> Laguntzak eta dirulaguntzak: a) mantentze-lanak; b) inbertsioak; c) kudeaketa (etengabeko hobekuntza/kalitatea/indartzea...); d) berrikuntza edo esperimentazioa; e) ikerketa; f) prestakuntza; g) jarduera (zerbitzuak, proiektuak eta esku-hartzearen arloko beste jarduera batzuk, beharrak hautematea, sentsibilizazioa... barne); h) betebeharrak betetzea; eta abar. Bekak. Sariak (finantzaketa). Kreditua eskuratzeko mekanismoak. Inbertsioari laguntzeko tresnak. Herritarrek, kontsumitzaileek, langileek finantzaketan parte hartzea sustatzeko tresnak. Eskaintzak eta deskontuak zerbitzuetan (mezuak, bidaiak, informatika, telefonia...).
6. SUSTAPEN ESTRATEGIA ESPEZIFIKOAK	<p>Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikoak eta beste ekintza batzuk</p> <ul style="list-style-type: none"> Espezifikoki EHSS sustatzera bideratuta dauden estrategia publikoen diseinua, garapena eta ebaluazioa (maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 18. artikulua). Erakundeak indartzea ahalbidetzen duten ekintzak, Espezifikoki EHSS sustatzera bideratuta ez dauden EAEko administrazio publikoen estrategiari, planei edo programei dagokienez.
7. BOLUNTARIOTZA ETA ASOZIAZIONISMOA BULTZATZEA	<p>Emakumeek, gazteek, adinekoek eta herritarrek bazkide edo boluntario gisa (boluntariotza soziala) parte hartzea sustatzeko tresnak (agentziak) eta ekintzak.</p>
8. FUNTZIOEN OREKA	<p>Erakundeek eta sareek zerbitzuak ematearekin zerikusirik ez duten funtzioak garatzea ahalbidetzen duten ekintzak: beharrak hautematea, ikerketa, berrikuntza, sentsibilizazioa, salaketa, eskubideen sustapena, batak besteari laguntzea...</p>
9. KOHERENTZIA	<p>Erakundeetan honakoak sustatzera bideratutako ekintzak: berdintasuna, kontziliazioa, aniztasuna, integrazioa, euskararen erabileraren normalizazioa eta, orokorrean, sektorearen balioak adieraztea eta pertsonen eskubideak erabiltzea.</p>
10. BETEBEHARRAK BETETZEA	<p>Erakundeak egungo arau-aldaketetara edo aurreikusita dauden arau-aldaketetara egokitzeko laguntza.</p>
11. BALIO ERANTSIA INDARTZEA	<p>Erakundeak bereizten dituzten eta erantzukizun publikoko zerbitzuen eskaintzari balioa eransten dioten alderdiak garatzeko laguntza.</p>
12. SEKTORE BARRUKO LANKIDETZA	<p>Elkarlan horizontala eta sareko lana bultzatzera bideratutako ekintzak.</p>
13. SEKTORE PUBLIKOAREKIN BATERA LAN EGITEA	<p>EHSSko erakundeen eta sareen eta sektore publikoaren arteko lankidetzaren errazten edo sustatzen duten jarduerak.</p> <ul style="list-style-type: none"> Arlo publikoaren eta sozialaren arteko lankidetzarako ereduak, esparrua eta tresnak garatzea eta hobetzea. EBko egitasmoetan eta programetan sartzeko laguntza eta lankidetzak.
14. BESTE SEKTORE, INSTITUZIO ETA MUGIMENDU SOZIAL BATZUEKIN BATERA LAN EGITEA	<p>EHSSko erakundeen eta sareen eta sektore publikoaz gaindiko beste sektore batzuen arteko elkarlana errazten edo sustatzen duten jarduerak.</p> <ul style="list-style-type: none"> Enpresekin, unibertsitateekin, komunikabide sozialekin eta abarrekin batera lan egitea bultzatzeko ekintzak. Elkarlanerako/lankidetzarako esparrua eta tresnak garatzea. EHSSz gaindiko eragile anitzeko sareak osatzen laguntzea. EHSSk eta gizarte-mugimenduek elkar ezagutu eta batera lan egin dezaten laguntzea.

**15. SUSTAPEN
NEURRIETARAKO
SARBIDEA**

Erakundeei (bereziki, elkarte txiki eta ertainei) laguntzeko egiturak, sustapen-neurrietarako sarbidea errazteko.

3 Metodologia

3.1 Neurriak identifikatzeko metodologia

Jarraian, eragileak eta sustapen-neurriak identifikatzeko eta erregistratzeko garatutako prozesuak eta metodoak deskribatuko ditugu.

3.1.1 Eragileak identifikatzea eta lehenestea

EHSS sustatzeko ekintzak eta neurriak bultzatu eta gauzatu zitzaketen sektore publikoko eta pribatuko eragile guztiak⁴ identifikatu genituen lehenik eta behin, honako sektoreen eta jarduera-esparruen arabera sailkatuta.

EAEko SEKTORE PUBLIKOA	EAEko SEKTORE PRIBATUA
EAEko Administrazio Orokorra	Jarduera sozioekonomikoa eta lan-
Eusko Jaurlaritza Erakunde autonomoak Zuzenbide pribatuko erakunde publikoak Merkataritza-sozietateak Sektore publikoko fundazioak Partzuergoak Beste instituzio eta erakunde publiko batzuk	Elkarteak eta enpresa-taldeak Enpresak Enpresa-fundazioak Bankuak Banku-fundazioak Elkargoak eta profesionalen elkarteak Merkataritza-ganberak
Unibertsitateak Beste batzuk	Hezkuntza
Arabako Foru Administrazioa	Hezkuntza arloko federazioak edo elkarteak Unibertsitate pribatuak
Arabako Foru Aldundia Erakunde publikoak Beste instituzio batzuk	Ikerketa
	Klusterrak Ikerketa-zentroak
Bizkaiko Foru Administrazioa	Komunikazioa
	Komunikabideak
Bizkaiko Foru Aldundia Foru-erakunde autonomoak Foru-erakunde publiko enpresarialak Merkataritzako foru-sozietateak Foru-fundazioak Beste instituzio batzuk	Kirola
	Kirol-erakundeak (federazioak eta elkarteak) Kirol-fundazioak
	Jarduera soziala
	Boluntarioritza eta parte-hartzerako agentziak
Gipuzkoako Foru Administrazioa	
Gipuzkoako Foru Aldundia Merkataritzako sozietate publikoak Partaidetzapeko merkataritzako sozietateak Fundazioak Partzuergoak Beste instituzio batzuk	

⁴ Hautaketatik kanpo utzi genituen: alderdi politikoak eta sindikatuak, kultur erakunde publikoak edo sektore publikoaren partaidetza dutenak, eta lehen eta bigarren mailako irakaskuntza arautuko ikastetxe publiko eta pribatuak.

EAEko SEKTORE PUBLIKOA

EAEko Toki Administrazioa

Hiru Lurrealde Historikoetako udalak eta mankomunitateak

Hiru Lurrealde Historikoetako udalerri mailako garapen-agentziak eta tokiko beste erakunde publiko batzuk.

Udalerri mailako elkarteak

Aurreko sailkapenari jarraituz, sustapen-ekintzak bultzatzen dituzten eragileak asko zirela egiaztatzen da, eta neurrien identifikazioa talde txikiago batera mugatzeko irizpideak ezarri genituen.

1. **Eragile publikoen** kasuan

Tokiko erakundeak: udalerri mailako erakunde publikoak kanpo utzi genituen, tokiko garapen-agentziak izan ezik. 50.000 biztanletik beherako udaletan (eta haiei lotutako erakunde publikoetan) EHSSko erakundeen jardura finantzatzera bideratutako neurrietara mugatu genituen identifikazioa.

2. **Eragile pribatuen** kasuan

Enpresak eta enpresa-fundazioak: Lurrealde Historiko bakoitzeko enpresa ertainen eta handien lagin bat aukeratu genituen, pentsatu genuelako probableagoa izango zela enpresa mota horiek sustapen-ekintzak garatzea (mezenasgoa, boluntariora korporatiboa, etab.).

Elkargoak eta enpresa-elkarteak: EHSSko erakundeen jarduerarekin lotura zuzena duten elkargoak eta profesionalen elkarteak aukeratu genituen.

Kirol-erakundeak: kirol arloko elkarteak, taldeak edo federazioak, aukeraketa federazioen elkarteetara mugatuta; fundazioen kasuan, Lurrealde Historiko bakoitzeko fundazio oso esanguratsuetara mugatu genituen aukeraketa, eta kanpoan utzi genituen udalerri edo eskualde batean inpaktu mugatua dutenak.

Komunikabideak: kanpoan utzi genituen tokiko komunikabideak, eta hiru Lurrealde Historikoetan presentzia duten komunikazio-taldeak aukeratu genituen.

Txostena EAEra mugatzen bada ere, Estatuko edo Europako eragileen sustapen-ekintzak ere txertatu genituen, irizpide hauei jarraituz:

1. *Sektore publikokoak:* Estatuko Administrazio Orokorreko eta Europar Batasuneko erakundeak, Hirugarren Sektoreko erakundeen jardura finantzatzera bideratutako neurrietara mugatuta.
2. *Sektore publikokoak:* enpresa, enpresa-fundazio, banku eta banku-fundazio handiak, Estatuan presentzia handia dutenak edo EHSSko erakundeei eragin diezaieketen sustapen-neurriak bultzatzen dituztenak.

Lehenengo sailkapena eta aukeraketa behin doitu, kontraste-saio bat egin genuen Sareen Sarearekin eta hura osatzen duten erakundeekin. Ezarritako sailkapena aldatu beharrik gabe, sustapen-neurriak bultzatzen zitzaketen eragile batzuk txertatzeko aukera eman zuten alderdi batzuk identifikatu genituen. Hala, guztira, 453 erakunde publiko eta pribatu identifikatu genituen hasiera batean.

Azkenik, eragileak lehenetsi genituen haien interes mailaren arabera (altua-ertaina-baxua) kategoriatan banatuta. Horretarako, honako alderdiak izan genituen kontuan: a) eragile bakoitzak EHSS sustatzeko neurriak bultzatzeko duen probabilitatea, edo tradizioz izan duen probabilitatea; b) neurri horiek sektorean izan duten edo duten inpaktua edo pisua.

Kategorizazio horretan oinarrituta, interes maila “altua” edo “ertaina” zuten eragileak aukeratu genituen. Sektore pribatuko erakundeen kasuan, interes maila “baxua” zuten eta lehenespenaren ondoren bistaratu gabeko jarduera eremuetako eragileak aukeratu genituen, hala nola hezkuntza arloko federazioak eta elkarteak, kirol-fundazioak, etab.

Hala, lehenespenaren ondoren **199ra** igo zen aukeratutako **eragileen kopurua** (123 publiko, 76 pribatu), ondorengo taulan ikus daitekeen moduan (ikus xehetasunak 2. eranskinean).

AUKERATUTAKO ERAGILEAK, SEKTOREEN ARABERA⁵			
PUBLIKOAK	123	PRIBATUAK	76
Tokiko garapen-agentziak	7	Boluntariotza-agentziak	3
Udalerrri mailako elkarteak	2	Elkarteak eta enpresa-taldeak	5
Udalak ⁶	6	Bankuak eta banku-fundazioak	12
Arabako Foru Aldundia	9	Ikerketa-zentroak	5
Bizkaiko Foru Aldundia	10	Klusterrak	3
Gipuzkoako Foru Aldundia	10	Elkargoak eta profesionalen elkarteak	4
Arabako Foru Erakundeak	2	Enpresak eta enpresa-fundazioak	19
Bizkaiko Foru Erakundeak	3	Kirol-erakundeak	2
Gipuzkoako Foru Erakundeak	1	Hezkuntza arloko federazioak eta elkarteak	3
EAEko erakunde publikoak	33	Kirol-fundazioak	3
Eusko Jaurlaritza	34	Komunikabideak	5
Mankomunitateak	7	Unibertsitate pribatuak	11

⁵ Hirugarrenen mendeko erakundeak eragile bereizitzat hartu ditugu hemen. Adibidez, jarduera eremu anitzetakoak diren eta unibertsitate bati lotuta dauden institutuak, ikerketa-zentroak, etab.

⁶50.000 biztanletik gorako udalerririk barne: Gasteiz, Barakaldo, Bilbo, Getxo, Donostia eta Irun. Aurrerantzeko txostenek beste batzuk jasoko dituzte, udalerrri mailako sustapen-ekintzen gaineko ikuspegia zabaltzeko.

3.1.2 Sustapen-neurriak identifikatzea

Hiru metodo desberdin konbinatu genituen neurriak identifikatzeko orduan: eragileekin harremana (1) posta elektronikoaren eta (2) telefonoaren bidez, eta (3) webgune korporatiboak arakatzea.

Zehazki, honako ekintzak egin genituen txosten hau prestatzeko:

- Aukeratutako 199 eragileen gaineko web-arakatzea.
- Posta elektronikoaren bidezko 102 kontaktu, bereziki, erakunde pribatuekin.
- Telefono bidezko 50 kontaktu, bereziki, erakunde pribatuekin.

COVID-19aren krisiak eragindako alarma-egoerak asko baldintzatu zuen landa-lana. Ondorioz, ez ginen telefonoz harremanetan jarri metodo hori erabiltzea aurreikusten genuen eragile gehienekin. Nolanahi ere, gutxienez, hiru identifikazio-metodoetako bat erabili genuen aukeratutako 199 eragileekin, nahiz eta kasu gehienetan aurreikusitako hiru metodoetatik bi erabili genituen.

Txostenak ez ditu jasotzen hainbat Administrazio Publikok bultzatzen dituzten planetan, programetan eta estrategietan⁷ jasotako jarduera asko, HSSrako espezifikoa edo orokorrak. Izan ere, ezin izan genuen zehaztu neurri horiek benetan aktibo zeuden, eta, neurri orokorren kasuan, ezin izan genuen zehaztu HSSri irekita zeuden.

3.2 Sustapen-neurrien azterketaren dimentsioak

Sustapen-ekintzen deskribapena egiteko lau dimentsiotan oinarritu gara, zeinak bat datozen neurri bakoitzaren gainean emandako informazioarekin:

1. **KATEGORIAK:** sustapen-ekintzen **banaketa** zehazten du, neurriak sailkatzeko erabili diren **kategorien eta azpitaldeen arabera**⁸.
2. **ERAGILEAK:** eragileek sustapen-ekintzetan **duten pisua** zehazten du.
3. **LURRALDEAK:** sustapen-ekintzak **lurraldeen artean nola banatuta dauden** zehazten du, eta arreta berezia jartzen die hiru Lurralde Historikoei.
4. **HIRUGARREN SEKTORE SOZIALEKO ERAKUNDEAK:** sustapen-ekintzak HSSko erakundeen artean nola **banatzen** diren zehazten du, erakunde horien ezaugarri anitzei arreta jarrita.

Jarraian, datuak tratatzeko erabili ditugun alderdi metodologiko espezifiko batzuk zehazten dira, eta azterketaren dimentsio bakoitzerako jasotako datuak erakusten dira.

⁷ Adibidez, Boluntariotza Sustatzeko Euskal Estrategia 2017-2020; Berdintasunerako Arabako IV. Foru Plana 2016-2019; Desgaitasuna duten Bizkaiko pertsonen parte-hartzerako eta kalitaterako plana 2016-2019; Gipuzkoako Foru Aldundiaren Kudeaketarako Plan Estrategikoa 2015-2019.

⁸ Informazio gehiagorako, kontsultatu *Sustapen-neurrien kontzeptualizazioa eta sailkapena*.

Sustapen-ekintzen (neurriak) KATEGORIAK

Goian azaldutako sailkapenaren arabera kategorien eta moten arabera erregistratu ditugu identifikatutako sustapen-neurriak. Neurri bat, dituen ezaugarriengatik, kategoria batean baino gehiagotan sailka daitekeen ezohiko kasuetan, neurriaren helburuarekin ongien bat datorren kategorian erregistratu dugu, kasu bakoitzean.

Sustapen ERAGILEAK

Sektore publikoko eragileak **12 motatan** sailkatu ditugu, sektore publikoari dagokion lurralde-erakundearen arabera multzokatuta.

- Tokiko administrazioa**, hura osatzen duten tokiko erakundearen arabera multzokatuta: udalak eta mankomunitateak.
- Foru Administrazioa**, hura osatzen duten foru-erakundearen arabera multzokatuta: hiru Lurralde Historikoetako Foru Aldundiak eta beste foru-erakunde publiko batzuk (dagokion Lurralde Historikoko “foru-erakundeak” izenarekin jasoak, orokorrean).
- EAEko Administrazio Orokorra**, bi azpimotatan multzokatuta: Eusko Jaurlaritza; EAEko beste erakunde publiko batzuk (Lanbide, Eustat, Euskalit, EITB...), “EAEko erakunde publikoak” izenarekin jasoak, orokorrean.
- Estatuko Administrazio Orokorra**: hark bultzatutako neurri guztiak “Espainiako Gobernuak” izenarekin multzokatu ditugu.
- Europar Batasuneko sektore publikoa**: Europako eragileek bultzatutako neurriak “Europar Batasuna” izen orokorraren pean multzokatu ditugu.

Sektore pribatuko eragileak **11 motatan** sailkatu ditugu, honako jardura eremuetan multzokatuta: sozioekonomikoa, hezkuntza arlokoa, kirol arlokoa, komunikazio arlokoa eta soziala.

SEKTORE PUBLIKOA ↓
EAEko Toki Administrazioa
1. Udalak
2. Manomunitateak
EAEko Foru Administrazioa
3. Arabako Foru Aldundia
4. Bizkaiko Foru Aldundia
5. Gipuzkoako Foru Aldundia
6. Arabako Foru Erakundeak
7. Bizkaiko Foru Erakundeak
8. Gipuzkoako Foru Erakundeak
EAEko Administrazio Orokorra
9. Eusko Jaurlaritza
10. EAEko erakunde publikoak
Estatuko Administrazio Orokorra
11. Gobierno de España
EBko sektore publikoa
12. Europar Batasuna

SEKTORE PRIBATUA ↓
Jardura sozioekonomikoa
1. Elkarteak eta enpresa-taldeak
2. Enpresak
3. Enpresa-fundazioak
4. Bankuak
5. Banku-fundazioak
Hezkuntza arloko jardura
6. Hezkuntza arloko federazioak eta elkarteak
7. Unibertsitate pribatuak
Kirol arloko jardura
8. Kirol-fundazioak
9. Kirol-erakundeak
Komunikazio arloko jardura
10. Komunikabideak
Jardura soziala
11. Boluntariora-agentziak

Identifikatutako eragile bakoitzaren jatorrizko lurraldea erregistratu dugu, irizpide hauei jarraituta. **Eragile pribatuen kasuan**, egoitza fiskala edo soziala⁹ kokatuta dagoen Lurralde Historikoa erregistratu dugu. EAetik kanpoko erakundeak "Estatua" lurralde-kategorian jaso ditugu. **Eragile publikoen kasuan**, administratiboki dagokien lurraldea erregistratu dugu. EAeko Administrazio Orokorreko erakunde publikoen kasuan, Euskadi; Foru Aldundien kasuan, Lurralde Historikoa; eta, tokiko erakundeen kasuan (udalak, mankomunitateak....), dagokien Lurralde Historikoa.

Eragileen sustapen-ekintzen gaineko datuak honela agertzen dira: a) **sektoreka** (publikoa/pribatua), sektore bakoitzeko eragileek bultzatutako neurriak multzokatuta; b) **motaren** arabera, neurriak sektore bakoitzean erabilitako tipologia espezifikoaren arabera multzokatuta.

LURRALDEAK

Neurriei dagokien lurraldea erregistratzeko, neurri horiek **zuzenduta dauden edo eragina duten lurralde eremu administratiboa** (tokikoa, forala, autonomikoa...) hartu dugu kontuan

Normalean bat etortzen da neurria bultzatzen duen eragilearen lurraldearekin, baina hala gertatzen ez denean¹⁰, irizpide bera mantentzen da, hau da, neurriak eragina duen lurraldean erregistratzen da, eta ez bultzatzen duen eragilearen lurraldean.

EAeko, Estatuko edo Europar Batasuneko Administrazio Orokorreko neurriak dagokien lurralde administratiboaren arabera erregistratu ditugu, Lurralde Historikoetan eragina izan arren edo haietan aplikatu arren.

Lurralde eremu administratiboen sailkapena honela geratu da: Tokikoa; Araba; Bizkaia; Gipuzkoa; Euskadi; Estatua; Europar Batasuna.

Lurraldeen arabeko sustapen-ekintzen datuak honela erakusten dira:

- a. **Lurralde eremuen** arabera. Lurralde eremu administratibo bakoitzaren datuak eskaintzen dira, **sustapen-ekintzak eremu horietan nola banatzen diren ezagutzeko helburuz**.
- b. **Lurralde Historikoen** arabera: espezifikoki Lurralde Historiko bakoitzean eragina duten neurrien datuak bakarrik eskaintzen dira, **haietako bakoitzean sustapen-**

⁹ Egoitza fiskala edo egoitza soziala. EAeko eragile pribatuen kasuan, dagokion Lurralde Historikoan erregistratu dugu egoitza soziala edo egoitza fiskala. EAetik kanpoko eragile pribatuak "Estatua" lurralde-kategorian jaso ditugu, orokorrean.

¹⁰ Adibidez, EAeko Administrazio Orokorrek bultzatzen dituen sustapen-neurriak, ezaugarri hauek dituztenak: (a) Lurralde Historiko batean dute eragina edo aplikatzen dira, espezifikoki; (b) jarduera Lurralde Historiko bakar batean garatzen duten EHSSko erakundeei zuzenduta daude; (c) jarduera Lurralde Historiko batean baino gehiagotan garatzen duten baina lurralde bakar batean garatzen diren proiektuak, programak, jarduerak, etab. babesteko helburua duten EHSSko erakundeei zuzenduta daude.

ekintzak identifikatzeko helburuz. Kasu hauetan, dagokion lurraldeko udalek eta mankomunitateek bultzatutako neurriak batzen dira lurralde bakoitzera.¹¹

HIRUGARREN SEKTORE SOZIALEKO ERAKUNDE HARTZAILEAK

HSSko erakunde hartzaileen arabera sustapen-ekintzak honako aldagaien arabera erregistratu ditugu:

- erakundearen **izaera juridikoa**;
- **tamaina**;
- egituratze **maila**: oinarriko erakundeak diren (lehen mailako erakundeak), edo sareak (bigarren mailako edo goragoko erakundeak);
- jarduera **arloa**;
- jarduera zer **kolektibori** zuzentzen dioten;
- artatzen dituzten **kontingentziak**.

Aldagai bakoitzaren kasuan, honako sailkapena jarraitu dugu.¹²

1. Erabilitako **izaera juridikoak**: HSSko izaera juridiko guztiak edo Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 2. artikulua araberako propiotzat hartzen diren izaera juridiko guztiak hartzen dira barne. Zehazki, honakoak hartu dira barne: fundazioak –fundazio eta erakunde historikoak barne–, elkarteak, ekimen sozialeko kooperatibak, gizarteratze enpresak eta enpleguaren arloko zentro bereziak, baita esku-hartze sozialekin lotutako helburua duten kongregazio erlijiosoak ere.
2. Erakundeen **tamaina**: txikiak, ertainak, handiak edo oso handiak.
3. Egituratze **maila**: lehen mailako erakundeak, sareak.
4. Jarduera **arloa**: Sozial-transbertsala, Gizarte Zerbitzuak, Garapenerako lankidetzak, Aisialdia, Osasuna, Enplegua.
5. Jarduera zer **kolektibori** zuzentzen dioten: osasun mentaleko arazoak dituzten pertsonak eta haien familiak; desgaitasuna duten pertsonak eta haien familiak; haurrak, nerabeak eta haien familiak; gazteak; emakumeak; adineko pertsonak; migratzaileak; errefuxiatuak eta babeslekua eskatu dutenak; mendekotasun-arazoak dituzten pertsonak; pobrezia- edo bazterketa-egoeran edo -arriskuan dauden pertsonak; gaixotasunak dituzten pertsonak (kronikoak, arraroak...); familiak (ugariak, guraso bakarrekoak, banandutako amak eta aitak...); gutxiengo etnikoetako pertsonak; askatasunik ez duten edo izan ez duten pertsonak; etxegabeak; emakumeen kontrako

¹¹ Batuketatik kanpo utzi ditugu EAeko (Lurralde Historiko bateko EHSSko erakundeei, espezifikoki, zuzentzen badira salbu), Estatuko eta Europar Batasuneko Administrazio Orokorrek bultzatutako neurriak, baita azkeneko bi lurralde eremu horietako eragile pribatuek bultzatutako neurriak ere.

¹² Azaltzen den sailkapena, neurri handi batean, bat dator *Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren Liburu Zurian 2014-2015* eta *2019ko Barometroan* agertzen diren sailkapenekin, biak Bizkaiko Hirugarren Sektoreko Behatokiak eginak.

indarkeriaren biktimak diren emakumeak; prostituzioan aritzen diren pertsonak; LGTBIQ+ kolektiboko pertsonak; beste pertsona batzuk, eta herritarrak, oro har.

6. Artatzen dituzten **kontingentziak**: mendekotasuna, bazterketa, babesgabetasuna eta horiek guztiak jasateko arriskua, desgaitasuna eta beste batzuk.

Laburtuz, txosten honetan identifikatutako neurri bakoitzaren kasuan, honako informazioa dugu.¹³

Sustapen-neurriaren izena	
Kategoria	Kategoriaren izena
	Neurri mota
Eragile bultzatzailea	Eragile bultzatzailearen sektorea
	Eragile bultzatzaile mota
Lurraldea	Neurria zuzentzen den edo eragina duen lurralde eremu administratibo zehatza
Erakunde hartzaileak	Erakundeen izaera juridikoa
	Erakundeen tamaina
	Erakundeen maila
	Erakundeen arloa
	Erakundeen kolektibo hartzailea
	Erakundeen kontingentzia

Azkenik, nabarmentzekoa da azterketan zehar kontuan izan ditugula 2019ko Barometroak¹⁴ emandako datuak, eta interesgarria zenean alderaketak egin ditugu.

3.3 Orientabideak eta hobetzeko proposamenak identifikatzeko metodologia

Hobetzeko proposamenak identifikatzeko eta hobetzeko, eragile talde bat aukeratu genuen. Hasierako deskribapen-azterketaren ondoren, sustapen-ekintzei buruzko informatzaile giltzarritzat hartu genituen eragile horiek, sustatzen zituzten ekintzen garrantziatik eta Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala indartzen eta jasangarriagoa egiten zutelako. Instituzio publikoek zein erakunde pribatuek osatu dute talde hau.

¹³ Aldagai hauen (izaera juridikoa, maila, arloa, etab.) gaineko informaziorik ez dagoenean edo ondorioztatu ezin denean, “zehaztu gabe” kontzeptuarekin erregistratzen da. Neurriak edozein izaera juridikotako, egituratze mailatako, jarduera arlotako... erakundeei zuzenduta daudenean, “zehaztugabea” gisa erregistratzean dira.

“Tamaina” eta “maila” aldagaien kasuan, “Elkarte Txiki eta Ertainak” tipologia (haien diru-sarreraren arabera txikiak edo ertainak diren erakundeak) edo “sareak” (bigarren mailako edo goragoko erakundeak) tipologia erregistratu dugu, identifikatutako neurria tamaina edo sare horietako erakundeei zuzentzen bazaie, berariaz edo espezifikoki.

¹⁴ Bizkaiko Hirugarren Sektorearen Behatokiko taldea (2020). *2019ko barometroa. Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeei buruzko datu nagusiak*. Hemen eskuragarri: https://3seuskadi.eus/wpcontent/uploads/BAR%C3%93METRO_txostena_2019_cas.pdf

Eragile publikoak:

1. Eusko Jaurlaritza. Berdintasuna, Justizia eta Gizarte Politiken Saila.
2. Arabako Foru Aldundia. Gizarte Politiken Saila.
3. Bizkaiko Foru Aldundia. Gizarte Ekintza Saila.
4. Gipuzkoako Foru Aldundia. Gizarte Politiken Saila.
5. Euskadiko Udalen Elkarte (EUEDEL).

Eragile pribatuak:

6. BBK Fundazioa.
7. Fundación Vital Fundazioa.
8. Kutxa Fundazioa.

Adierazitako eragileez gain, fase honetan parte hartzeko gonbidapena luzatu genion **Sareen Sareari**.

Orientabideak eta proposamenak identifikatzeko eta lehenesteko, bi metodo erabili ditugu segidan:

- a. **Elkarrizketa sakonak.** Elkarrizketa sakon bat egin genion eragile bakoitzari, horretarako prestatutako gidoi bati jarraituz.
- b. **Mintegia.** Elkarrizketen erronda amaitu ondoren, zirriborro bat prestatu genuen eragile bakoitzak adierazitako orientabide eta proposamenekin. Zirriborro hori oinarritzat hartuta, online mintegi bat egin genuen. Bertan, orientabideen eta hobetzeko proposamenen proposamen bateratu bat zehaztu, zuzendu, osatu eta, azkenean, baliozkotu ahal izan zuten eragile guztiek batera (ikus *7. atala. Sustapen-ekintzak hobetzeko orientabideak*).

4 Sustapen-neurrien sistematizazioa

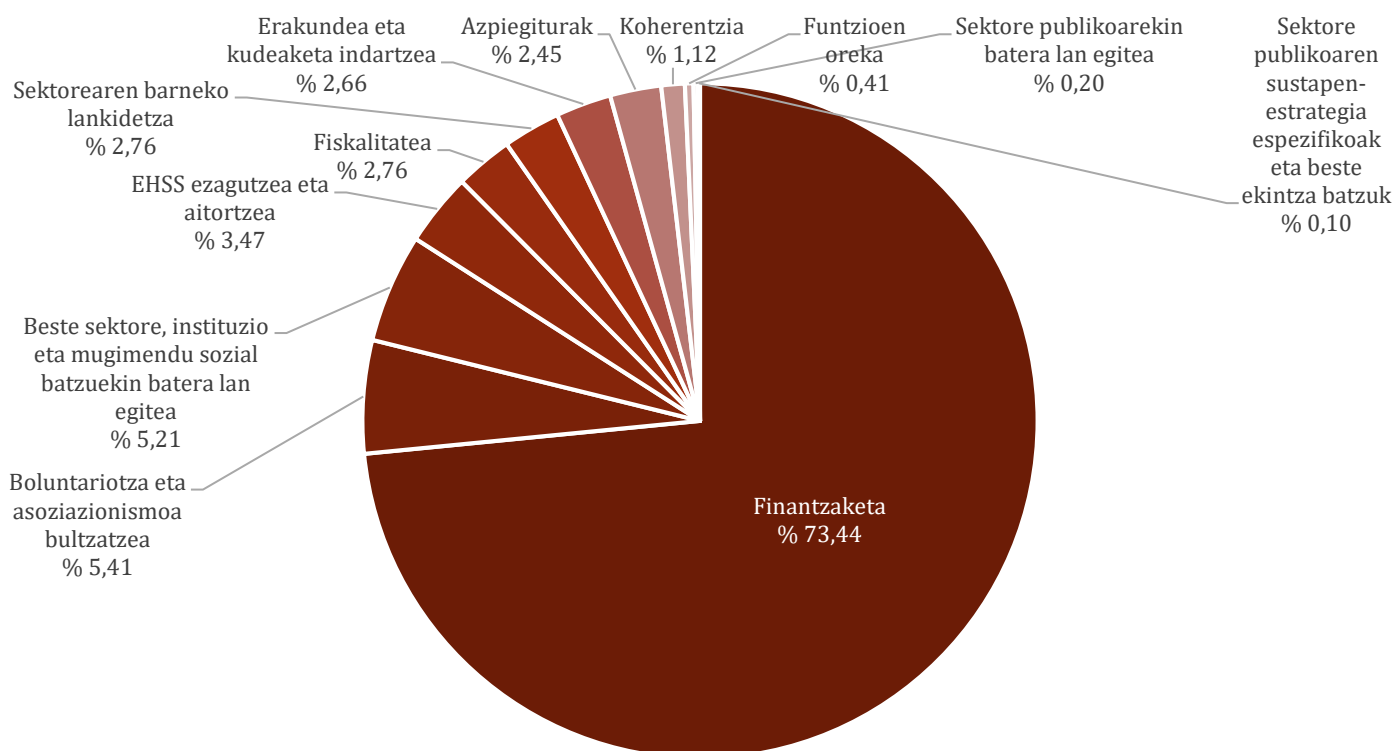
4.1 Sustapen-ekintzen ikuspegi orokorra

Sustapen-neurrien ikuspegi orokorra

Txosten honek jasotzen duen aldiari dagozkion **978 sustapen-neurri** identifikatu ditugu, 12 kategoria ezberdinetakoak, Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala Sustatzeko Estrategia bera kontuan hartu gabe, ezta XI. legegintzaldiko plana ere, zeina estrategiak jasotzen dituen 36 jardueretatik 12 jardueratan egituratzen den; jarduera horietako bakoitzak hainbat ekintza jasotzen ditu.¹⁵

Sustapen-ekintzak, gehienbat, EHSSko erakundeen eta sareen jardueren **finantzaketan** oinarritzen dira; identifikatutako neurrien **% 73,44** dira mota horretakoak.

1. GRAFIKOA: SUSTAPEN NEURRIEN BANAKETA, KATEGORIEN ARABERA (%)

Neurri horien garrantzi kuantitatiboak ez du albo batera utzi behar gainerakoek garrantzi kualitatiboa. Hortaz, azterketa kuantitatiboa eta kualitatiboa osagarriak izan behar dira.

¹⁵ Estrategiak jarduera asko jasotzen ditu. Ondorioz, jarduera horiek lehenestea eta lehenetsitako jarduerak legegintzaldiko planen bidez hedatzea erabaki zuen Euskadiko Elkarrizketa Zibileko Mahaia.

Gainerako neurriak modu ezberdinean banatzen dira gainerako 11 kategorietan. Hauek dute intzidentziarik handiena: **boluntarioritza eta asoziazionismoa bultzatzea** (% 5,41), **beste sektore batzuekin lankidetzak** (% 5,21) eta **sektorearen ezagutza eta aitortza** (% 3,47). Funtzioen orekarekin, sektore publikoarekiko lankidetzarekin edo sektore publikoak sustapen-estrategia espezifikoak garatzearekin lotutako neurriek izaera puntualagoa dute.

Balio absolutuei dagokienez, honela banatzen dira identifikatutako neurriak.¹⁶

- a. **Finantzaketak 718 neurri** biltzen ditu, sektore publikoko eta pribatuko eragileek bultzatuak, lurralde eremu guztietan banatuak eta HSSko mota guztietako erakundeei zuzenduak. Pisu handiena duen kategoria da, eta azterketa espezifiko bat behar du (4.2.1.1. atala).
- b. **Boluntarioritza eta asoziazionismoa sustatzeari** dagozkio **53 neurri**. Sektore publikoak eta pribatuak parte hartzen dute neurri horietan, eta ia eragile mota guztiek (hiru instituzio mailek, enpresek, kirol-erakundeak, boluntarioritza-agentziek...).
- c. **51 neurri** lotuta daude **beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitearekin**. Batez ere, EHSSko erakundeen eta eragile pribatuen arteko lankidetzak dira: enpresak, kirol-erakundeak eta hezkuntza-erakundeak.
- d. **34 neurriren** helburua HSS **ezagutzea eta aitortzea** da. Mota anitzetako erakunde publikoek eta pribatuek bultzatzen dituzte neurri horiek: tokiko erakunde publikoak, foru-erakundeak, erkidego mailako erakundeak, komunikabideak, enpresak, hezkuntza-erakundeak...
- e. **27 neurriek izaera fiskala** dute, eta irabazi-asmorik gabeko erakundeen erregimen fiskalaren eta mezenasgoaren pizgarri fiskalaren gaineko Lurralde Historiko bakoitzeko foru-araudian jasota daude, baita kooperatiben erregimen fiskalaren gaineko araudian ere, zeinak barne hartzen dituen erabilera publikoko eta ekimen sozialeko kooperatibak (irabazi-asmorik gabeak)¹⁷.
- f. **27 neurriren** helburua **sektorearen barruko lankidetzak** da. Eragile publikoek bultzatzen dituzte gehienak, eta asko EHSSko sareei zuzendutako laguntza espezifikoak dira.
- g. **26 neurri** **erakundeak eta kudeaketa indartzerak** bideratuta daude. Tokiko erakunde publikoek, boluntarioritza-agentziek eta Euskadiko eta Estatuko banku-fundazioek funtzio garrantzitsua betetzen dute neurri horiek bultzatzeko garaian.
- h. **24 neurri** **azpiegiturak** hornitzearekin daude lotuta: lokalak, jardueretarako espazioak, hainbat motatako ekipamenduak, etab. Batez ere, tokiko erakunde publikoek, banku-fundazioek eta boluntarioritza-agentziek bultzatzen dituzte.

¹⁶ 1. eranskinean ikus daitezke sustapen-neurriak kategoriatan banatuta, bakoitzaren gaineko informazio gehigarriarekin.

¹⁷ Ez dira jasotzen tokiko erakundeen ordenantza fiskalak, dagokien Lurralde Historikoko arau fiskalek ezarria jarraitzen dutelako.

- i. **11 neurri** sektorearen balioak eta erakundeetako pertsonen eskubideak sustatzera (*koherentzia*) daude bideratuta. Batez ere, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren eta erakundeetan euskararen erabilera normalizatzearen aldeko jarduerentzako (planak, programak, ekintzak) laguntzak dira.
- j. Azkenik, **4 neurriren** helburua *funtzioen oreka* da; beste **2 sektore publikoarekin batera lan egitera** daude bideratuta, eragile publikoen eta EHSSko erakundeen artean lankidetzaz esparruak osatuz; eta sektore publikoak *sustapen-estrategia espezifikoa bat* diseinatzeari dagokio **1** (Bizkaiko Foru Aldundia).¹⁸

1. TAULA: SUSTAPEN NEURRIEN KOPURURA, KATEGORIEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Kategoriak	Kopuru	%
Finantzaketa	718	73,74
Boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzea	53	5,41
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	51	5,21
HSS ezagutzea eta aitortzea	34	3,47
Fiskalitatea	27	2,76
Sektorearen barneko lankidetzaz	27	2,76
Erakundea eta kudeaketa indartzea	26	2,66
Azpiegiturak	24	2,45
Koherentzia	11	1,12
Funtzioen oreka	4	0,41
Sektore publikoarekin batera lan egitea	2	0,20
Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikoa eta beste ekintza batzuk	1	0,10
Guztira	978	100,00

Azkenik, EHSS Eren eta legegintzaldiko planaren parte diren jardueri dagozkien (18., 28. eta 14. Jarduerak, hurrenez hurren) hiru kategoriei dagokienez (*betebeharrak betetzea, balio erantsia indartzea eta sustapen-neurrietarako sarbidea*), ez da hiru horiez gaindiko beste neurririk identifikatu.

¹⁸ Estrategia prestatzea da hemen neurri gisa jaso duguna. Behin itxita, hurrengo txostenek jasoko dituzte estrategia horretan aurreikusitako neurri zehatzak.

Eragile sustatzaileen ikuspegi orokorra

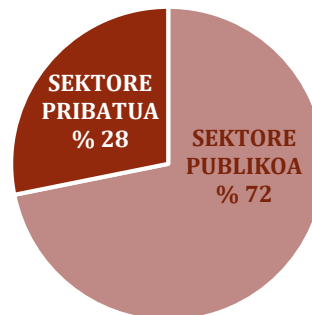
Sustapen-ekintzetan pisu eta intentsitate ezberdinarekin parte hartzen duten **175 eragile sustatzaile** identifikatu ditugu. **Aniztasun** handia dago eragileen artean, bai haien jarduera garatzen duten lurraldearen edo jarduera zuzenduta dagoen lurraldearen arabera, bai jarduera garatzen duten eremuen arabera.¹⁹

☞ Eragileen ia 3/4 (% 72) sektore publikokoak dira: Estatuko Administrazio Orokorra, EAEko Administrazio Orokorra eta mendeko erakunde publikoak (erakunde autonomoak, zuzenbide pribatuko erakunde publikoak, merkataritza-sozietateak, etab.), Foru Administrazioa eta Tokiko Administrazioa eta mendeko erakunde publikoak.

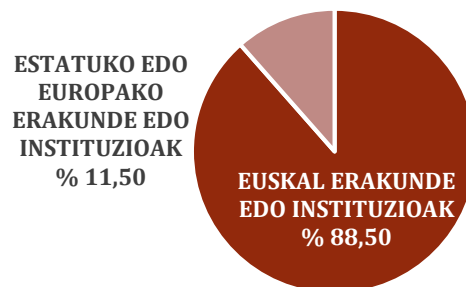
Gainerako % 28ak eragile pribatuak dira, eta jarduera-sektore ezberdinetakoak: sozioekonomikoa, finantzak, hezkuntza, kirola, etab.

☞ Identifikatutako eragileen % 88,5 bi sektoreetako **euskal erakundeak edo instituzioak** dira, eta gainerako % 11,50ak Estatuko edo Europar Batasuneko eragileak dira, EHSSko erakundeek erabil ditzaketen neurriak bultzatzen dituztenak.

2. GRAFIKOA: SUSTAPEN EKINTZETAN INPLIKATUTAKO ERAGILEEN BANAKETA, SEKTOREEN ARABERA (%)

3. GRAFIKOA: SUSTAPEN EKINTZETAN INPLIKATUTAKO ERAGILEEN BANAKETA, LURRALDEAREN ARABERA (EAE/BESTE BATZUK) (%)

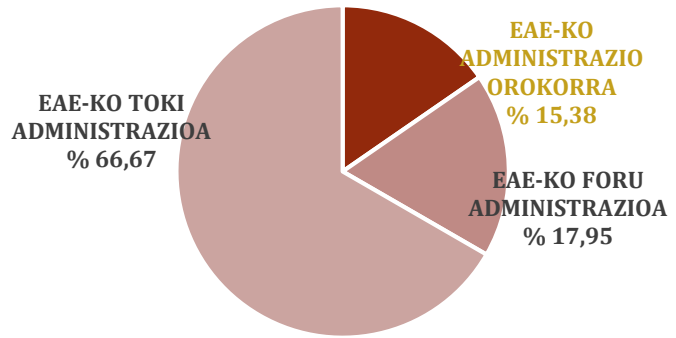

¹⁹ Eragileak nola identifikatu ditugun jakiteko, kontsultatu 3.1.1. atala: *Eragileak identifikatzea eta lehenestea*. 2. eranskinean ikus daitezke eragile sustatzaileen xehetasunak, sektoreen eta jarduera arloen arabera.

☞ EAEko **sektore publikoko** eragileei (eragileen % 67,25) arreta jarritz gero, sorta anitza da:

- Tokiko administrazioen artean, udal eta mankomunitate asko (sektore publikoko eragileen % 66,67).
- Foru-administrazioei dagokienez (% 17,95), hiru Aldundiak eta beste foru-erakunde batzuk.²⁰
- EAEko Administrazio Orokorrean (% 15,38), sail²¹ eta erakunde publikoak²².

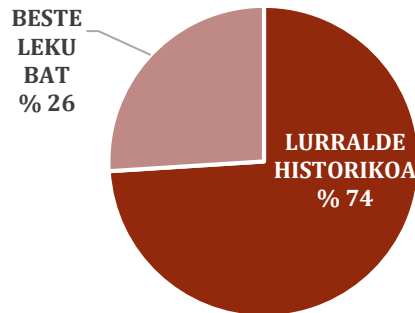
4. GRAFIKOA: SUSTAPEN EKINTZETAN INPLIKATUTAKO EAE-KO SEKTORE PUBLIKOKO ERAGILEEN BANAKETA, MOTAREN ARABERA (%)

☞ Era berean, nabarmentzekoa da eragileen % 74 hiru Lurralde Historikoetakoren batekoak direla.

Eragile horien % 15,50 Arabako Lurralde Historikokoak dira, % 46,51 Bizkaikoak eta % 37,98 Gipuzkoakoak. Lurralde Historikoetako eragileen artean, esanguratsua da sektore publikoaren pisua.

5. GRAFIKOA: SUSTAPEN EKINTZETAN INPLIKATUTAKO ERAGILEEN BANAKETA, LURRALDEAREN ARABERA (LURRALDE HISTORIKOAK/BESTE BATZUK) (%)

Funtsean, **euskal administrazio eta tokiko administrazio publikoenak dira sustapen-ekintzak**. Beharrezkoa dirudi sektore pribatuaren ekintzak sustatzea eta euskal administrazio publikoen arteko lankidetzaren garatzea, sustapen-ekintzei dagokienez.

Eragile sustatzaileen segmentazio bat erakusten du taula honek.

²⁰ "Beste foru-erakunde batzuk" kategoriaren barruan Gizarte Ongizatearen eta Gazteriaren foru-institutuak identifikatu ditugu.

²¹ Sail hauek: Garapen Ekonomikoa eta Lehiakortasuna, Hezkuntza, Enplegua eta Gizarte Politikak, Gobernantza Publikoa eta Autogobernua, Ingurumena, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza, Osasuna, Lana eta Justizia, eta Lehendakaritza. XI. Legegintzaldiko nomenklatura jarraitu dugu, legegintzaldi horri baitagokio txosten hau.

²² Lanbide, Eustat, Euskalit, Osakidetza, EHU, EITB, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia, Euskadiko Gazteriaren Kontseilua.

2. TABLA: SUSTAPEN EKINTZETAN INPLIKATUTAKO ERAGILEEN BANAKETA, SEKTOREAREN ETA MOTAREN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %) ²³

SEKTORE PUBLIKOA	Eragile	Eragileen
EAEko sektore publikoa²⁴	118	93,6
EAEko Administrazio Orokorra	19	14,4
EAEko Foru Administrazioa	21	16,8
Tokiko Administrazioa	78	62,4
Estatuko Administrazio Orokorreko sektore publikoa²⁵	7	5,6
EBko sektore publikoa	1	0,8
Sektore publikoa, guztira	126	100,00
SEKTORE PRIBATUA	Eragile	Eragileen
EAEko sektore pribatua²⁶	37	75,51
Elkarteak eta enpresa-taldeak	1	2,04
Bankuak eta banku-fundazioak	6	12,24
Enpresak eta enpresa-fundazioak	18	36,73
Hezkuntza arloko instituzio pribatuak	2	4,08
Komunikabide pribatuak	2	4,08
Kirol-erakundeak	5	10,20
Boluntariotza-agentziak ²⁷	3	6,12
Estatu mailako ezarpena duen sektore pribatua	12	24,49
Bankuak eta banku-fundazioak	7	14,29
Enpresak eta enpresa-fundazioak	5	10,20
Sektore pribatua, guztira	49	100,00
<i>Sektore publikoa eta pribatua, guztira</i>	<i>175</i>	<i>100</i>
<i>Sektore publikoa</i>	<i>126</i>	<i>71,83</i>
<i>Sektore pribatua</i>	<i>49</i>	<i>28,17</i>

²³ Eragile batzuk, sektore ezberdinetakoak izan arren, jarduera arlo berekoak dira.

Kasu horietan, dagokien sektorean sartu ditugu. Adibidez, hezkuntza arloko erakundeek bultzatutako neurriak kontatzean, EHUren eta EITBren neurriak EAEko instituzio publikoek bultzatutako neurrien artean sailkatu ditugu. Horrek apur bat itxuraldatu ditzake datu batzuk.

²⁴ EAEko Administrazio Orokorren barruan daude Eusko Jaurlaritzako sailak eta euskal erakunde publikoak: Lanbide, Eustat, Euskalit, EHU, EITB... Foru Administrazioaren barne daude hiru Aldundiak eta beste foru-erakunde batzuk (Gizarte Ongizaterako Foru Erakundea, Gazteriaren Foru Erakundea...). Tokiko Administrazioaren baitan daude udalak, mankomunitateak eta hiru Lurralde Historikoein lotutako erakunde publikoak.

²⁵ Estatuko Administrazio Orokorren barruan daude Espainiako Gobernuako ministerio ugari: Kanpo Arazoak, Europar Batasuna eta Lankidetzako Ministerioa; Hezkuntza eta Lanbide Heziketako Ministerioa; Sustapen Ministerioa; Justizia Ministerioa; Presidentetza, Gorteekiko Harremanak eta Berdintasun Ministerioa; Osasun, Kontsumo eta Gizarte Ongizateko Ministerioa; Lan eta Immigrazio Ministerioa.

²⁶ Hemen barruan daude euskal instituzio eta erakunde pribatuak, hau da, Euskadin kokatuta dauden edo egoitza soziala Euskadin duten instituzioak eta erakundeak, haien jarduera (sustapen-jarduera barne) EAetik kanpo ere garatu arren. Barruan sartu ditugu egoitza soziala EAetik kanpo duten instituzio eta erakunde pribatuak ere, EAEn kokatutako edo errotutako jarduerak, programak edo proiektuak badituzte.

²⁷ Boluntariotza-agentziak sektore pribatuaren barruan kokatzen dira, administrazio publikoen, EHSSko erakundeen eta, gutxienez bi kasutan (Bolunta, Batekin), euskal banku-fundazioen arteko lankidetzatik sortuak direlako.

4.2 Sustapen-neurrien deskribapen xehea

Atal honek identifikatutako neurrien deskribapenean sakontzen du, haien ezaugarrien gainean bildutako informazioan oinarrituta: kategoria eta neurri mota, lurralde eremua, zer eragilek bultzatzen duen eta ekintzaren erakunde hartzaile mota.

4.2.1 Nolakoak dira neurriak? Deskribapena, kategorien eta neurri moten arabera

Aipatu bezala, identifikatutako neurriak kategoriatan sailkatu ditugu, eta, hala dagokionean, neurrien ezaugarriak xehetasun handiagoz ezagutzeko aukera ematen duten azpitaldetan.

☞ HSSko erakundeen eta sareen jarduera eta beste alderdi batzuk *finantzatzera* bideratutako neurriak, gehienetan, **laguntzak eta dirulaguntzak** izaten dira (finantzaketa-neurrien % 97: 697 neurri).

% 74

FINANTZAKETA
neurriak dira

Beste finantzaketa-neurri batzuk ez dira apenas bultzatzen, hala nola inbertsioari laguntzeko tresnak (4 neurri) edo kreditua eskuratzeko mekanismoak (5 neurri). Beste mota batzuen kasuan (esaterako, "bekak"), ez dugu neurririk identifikatu.

☞ *Boluntarioria eta asoziazionismoa bultzatzeko* neurri guztiak lotuta daude emakumeen, gazteen, adinekoen... eta, oro har, herritarren parte-hartze soziala **sustatzeko tresna (agentziak) eta ekintzekin**, bazkide edo boluntario (boluntarioria soziala) gisa.

% 5

boluntarioria eta
asoziazionismoa
BULTZATZEKO
neurriak dira

☞ Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea honakoan oinarritzen da, erabat: EHSSko erakundeen eta erakunde pribatuen artean nolabaiteko egonkortasuna duten **lankidetzak bultzatzeko** ekintzak. Ez dugu identifikatu lankidetzarako beste modurik, esaterako: elkarlanerako/lankidetzarako esparruak eta tresnak garatzea; eragile anitzeko sareak osatzeko laguntza; edo HSSk eta gizarte-mugimenduek elkar ezagutu eta batera lan egin dezaten laguntzea.²⁸

% 5

BESTE SEKTORE
BATZUEKIN LAN
EGITEKO neurriak
dira

²⁸ Honekin lotuta, EHSSko erakundeekin eta sareekin dezenteko harremana edo harreman handia duten erakunde batzuk aipatuko ditugu, 2019ko Barometroko datuen arabera (33. or.): Mugimendu sozialak: % 64,1; Unibertsitateak: % 51,5; Enpresak: % 30,1; Gizarte-ekintzen banku-fundazioak: % 29,1; Enpresa-elkarteak: % 10,7

☉ HSSko erakundeen eta sareen lana ezagutzera emateko eta haien ekarpena aitortzeko neurrien % 65 sektorea bistartzeko tresnak edo ekintzak dira, hala nola erakusketak, web-atariak, ikerketak eta dokumentuak, kanpainak, komunikabideetako programak edo atalak, etab. (22 neurri).

% 3

EZAGUTZEKO ETA
AITORTZEKO neurriak
dira

EHSSren lana aitortzeko ekintzak (% 32, 11 neurri), batez ere, EAEko eta Estatuko instituzio publiko eta pribatuen sarietan oinarritzen dira. 2019ko Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialaren Eguneko ospakizun-ekitaldian Lehendakariak egindako adierazpen instituzionala ere jaso dugu.

☉ Fiskalitatearen arloko neurrien artean daude: irabazi-asmorik gabeko erakundeentzako salbuespen fiskalak (% 67, 18 neurri), eta mezenasgoarentzako pizgarri fiskalak arautzen dituen Lurralde Historiko bakoitzeko araudian ezarritako desgrabazioak edo zerga-murrizketak (% 33, 9 neurri)²⁹

% 3

FISKALITATE neurriak
dira

☉ Sektorrearen barruko lankidetzari dagokionez, elkarlan horizontala eta sareko lana bultzatzera bideratutako ekintzak dira 27 neurriak³⁰.

% 3

SEKTORE BARRUKO
LANKIDETZARAKO
neurriak dira

☉ HSSko erakundeak eta sareak eta haien kudeaketa indartzea helburu duten neurriak honela banatzen dira: indartzeko programa espezifikoak (% 54, 14 neurri) eta sektoreari egokitutako prestakuntza-ekintzak (% 42, 11 neurri). HSS aldatzeko eta egokitzeko prozesu giltzarriak babesteko 1 neurri identifikatu dugu, baina ez dugu identifikatu sektore pribatuari zuzendutako indartze-programetan sartzeko sektorea egokitzearen edo diskriminazio positiboa egitearen gisako neurririk.

% 3

INDARTZEKO neurriak
dira

☉ Azpiegituren kategoriako neurrien % 100 (24) azpiegiturekin eskuratzearrekin eta haiek eraiki, berritu edo modernizatzearekin daude lotuta.

% 2

AZPIEGITUREKIN
lotutako

☉ Erakundeen koherentzia lortzera bideratutako neurriak (11), batez ere, erakundeetan berdintasuna eta euskararen erabileraren normalizazioa sustatzeko ekintzekin daude lotuta.

% 1

KOHERENTZIA
neurriak dira

☉ Funtzioen orekarekin lotutako neurriak (4), erakundeek eta sareek zerbitzuak ematearekin zerikusirik ez duten beste funtzio batzuk garatzea ahalbidetzen duten ekintzak dira: beharrak hautematea, ikerketa, berrikuntza, sentsibilizazioa, salaketa, eskubideen sustapena, batak besteari laguntzea, etab.³¹

% 0,4

FUNTZIOEN OREKA
lortzeko neurriak dira

²⁹ Ikus 23. oin-oharra.

³⁰ 2019ko Barometroaren arabera, erakundeen % 66,4 bigarren mailako sare edo erakunde batekoak dira (38. or.)

³¹ 2019ko Barometroaren arabera, erakundeen % 78,3k, zerbitzuak emateaz gain, beste funtzio batzuk ere betetzen dituzte; % 14,2k beste funtzio sozial batzuk baino ez dituzte betetzen; eta % 7,5k zerbitzuak eman besterik ez dute egiten (15. or.).

☞ *Sektore publikoarekin batera lan egiteari* dagokionez, EHSSko erakundeek eta instituzio publikoen artean martxan jarritako **elkarlanerako esparruekin** lotutako 2 neurri identifikatu ditugu; ez dugu neurririk identifikatu EBko egitasmo eta programetara sartzeko orduan laguntzeko eta lankidetzaz garatzeko.³²

% 0,2

**SEKTORE
PUBLIKOKO
LANKIDETZARAKO
neurriak dira**

☞ EHSSSEz gain *HSS sustatzeko estrategia espezifikoak* sortzeari dagokionez, Bizkaiko Hirugarren Sektore Soziala Sustatzeko Estrategia prestatzen hasi dira Bizkaiko Elkarrizketa Zibileko Mahaiaren esparruan.

% 0,1

**ESTRATEGIAK ETA
BESTE EKINTZAK
BATZUK sortzeko
neurriak dira**

Zentzu horretan, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 18.1. artikulua arabera, Foru Aldundiek eta tokiko erakundeek hirugarren sektore soziala sustatzeko estrategiak prestatu behar dituzte haien eskumeneko lurralde eremuetan, EHSSSerekin koordinatuta.

Azaldutakoaren arabera, beharrezkoa dirudi araudian aurreikusitako neurriak hedatzen jarraitzea, baita neurriak dibertsifikatzea eta aberastea ere, orokorrean, finantzetaz harago. Eta beharrezkoa da, era berean, EHSSko erakundeek eta sareen finantziario-iturriak dibertsifikatzeko lan egitea.

3. TAULA NEURRIEN BANAKETA, KATEGORIEN ETA MOTEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Kategoriak eta motak	Neurria k (kopuru)	Neurriak (kategori en %)	Neurriak (neurri moten %)
Finantzaketa	718	73,42	
Laguntzak eta dirulaguntzak.	697		97,08
Inbertsioari laguntzeko tresnak.	4		0,56
Herritarrek, kontsumitzaileek, langileek finantzetan parte hartzea sustatzeko tresnak.	8		1,11
Kreditua eskuratzeko mekanismoak.	5		0,70
Eskaintzak eta deskontuak zerbitzuetan.	2		0,28
Sariak.	2		0,28
Boluntarioria eta asoziazionismoa bultzatzea	53	5,42	
Emakumeek, gazteek, adinekoek eta herritarrek, oro har, bazkide edo boluntario gisa (boluntarioria soziala) parte hartzea sustatzeko tresnak (agentziak) eta ekintzak.	53		100,00
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	51	5,21	
Enpresekin, unibertsitateekin, komunikabide sozialekin eta abarrekin batera lan egitea bultzatzeko ekintzak.	51		100,00
HSS ezagutzea eta aitortzea	34	3,48	
Adierazpen instituzionalak.	1		2,94
Erakundeak eta haien lana bistaratzea errazten duten tresnak, baliabideak edo ekintzak, oro har.	22		64,71
Sariak (aitortza).	11		32,35

³² Honekin lotuta, EHSSko erakundeekin eta sareekin dezenteko harremana edo harreman handia duten instituzio publiko batzuk aipatuko ditugu, 2019ko Barometroko datuen arabera (33. or.): Udalak: % 72,9; Foru Aldundiak: % 60; Eusko Jaurlaritza: % 44,4; Estatuko Administrazio Orokorra: % 3,9

Euskadiko Hirugarren Sektorre Soziala sustatzeko neurriei buruzko txostena (2019)

Fiskalitatea	27	2,76	
Desgrabazioak edo zerga-murrizketak.	9		33,33
Salbuespen fiskalak.	18		66,67
Sektorearen barneko lankidetzak	27	2,36	
Elkarlan horizontala eta sareko lana bultzatzera bideratutako ekintzak.	27		100,00
Erakundea eta kudeaketa indartzea	26	2,66	
Sektoreari egokitutako prestakuntza-eskaintza (doakoa edo diruz lagundua).	11		42,31
Erakundea indartzeko programak.	14		53,85
HSS aldatzeko eta egokitzeko prozesu giltzarriak babestea..	1		3,85
Azpiegiturak	24	2,45	
Azpiegiturak eskuratzeko, eta haiek eraikitzea, berritzea edo modernizatzea.	24		100,00
Koherentzia	11	1,12	
Erakundeetan honakoak sustatzera bideratutako ekintzak: berdintasuna, kontziliazioa, aniztasuna, integrazioa, euskararen erabileraren normalizazioa eta, orokorrean, sektorearen balioak adieraztea eta pertsonen eskubideak erabiltzea.	11		100,00
Funtzioen oreka	4	0,41	
Erakundeek eta sareek zerbitzuak ematearekin zerikusirik ez duten funtzioekin lotutako esparruak eta sistemak garatzea ahalbidetzen duten ekintzak: beharrak hautematea, ikerketa, berrikuntza, sentsibilizazioa, salaketa...	4		100,00
Sektore publikoarekin batera lan egitea	2	0,20	
Arlo publikoaren eta sozialaren arteko lankidetzarako ereduak, esparrua eta tresnak garatzea eta hobetzea.	2		100,00
Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikoak eta beste ekintza batzuk	1	0,10	
Espezifikoki EHSS sustatzera bideratuta dauden estrategia publikoen diseinua, garapena eta ebaluazioa.	1		100,00
Guztira	978	100	

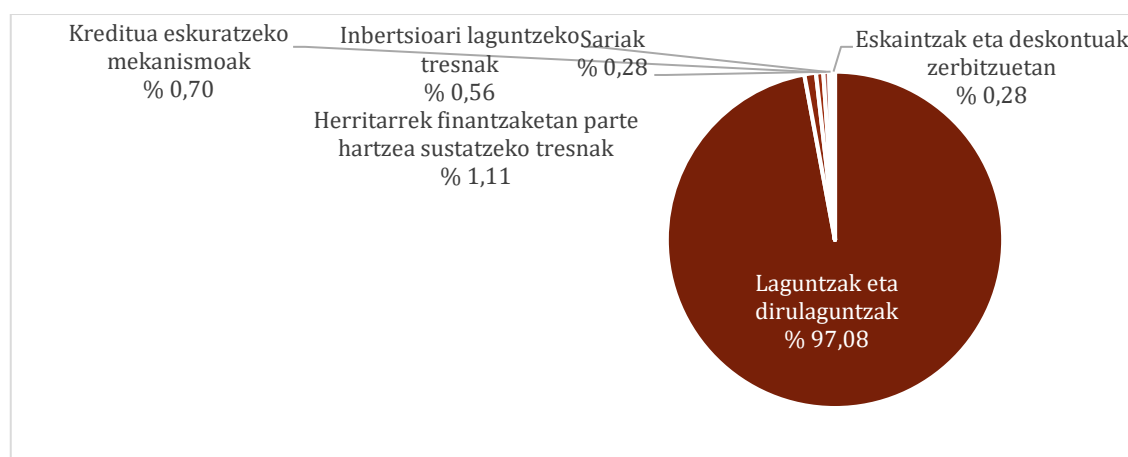
4.2.1.1 Identifikatutako finantzaketa-neurrien deskribapena

Identifikatutako sustapen-neurri guztien artean finantzaketa-neurriek duten pisuak deskribapen espezifiko bat behar du, jarraian eskainiko duguna.

Eragile ezberdinek sustatutako 718 finantzaketa-neurrien artean, ia guztiak **laguntzak eta dirulaguntzak** dira, zehazki, neurri mota horien % 97,8 (**697**). Gainerakoak hainbat azpimotatakoak dira, hala nola:

- **Herritarrek, kontsumitzaileek, langileek... finantzaketan parte hartzea sustatzeko tresnak.** 8 tresna identifikatu ditugu, hau da, neurri mota hauen % 1,11. Erdiak bankuek (Kutxabank, Fiare Banku Etikoa) bultzatutako hainbat motatako finantza-produktuak dira. Titularrek haien interesak EHSSko erakundeek parte hartzen duten hainbat motatako helburu solidarioetarako ematea bultzatzen duten produktuak dira. Beste erdiak erakunde publikoek eta pribatuek bultzatutako ekitaldiak dira, dirua biltzea eta diru hori erakunde sozialei ematea ahalbidetzen dutenak.
- **Kreditua eskuratzeko mekanismoak.** Euskadiko (Kutxabank, Laboral Kutxa) edo Euskadin kokatutako bankuek (Fiare Banku Etikoa, Caixabank) bultzatzen dituztenak. EHSSko erakundeek aurrerapenak eta finantzaketa-lerroak baldintza hobetan eskuratzeko ahalbidetzen dute. Mota honetako 5 neurri identifikatu ditugu, txosten honetan jasotako finantzaketa-neurri guztien % 0,70.
- **Inbertsioari laguntzeko tresnak,** erakunde publikoek eta pribatuek bultzatuak. Finantza-produktu espezifikoak (Fiare Banku Etikoa), arrisku-kapitaleko funtsak (Seed Capital) eta crowdfunding plataformak dira (Crowdfunding Bizkaia, Crowdfunding Solidario CaixaBank), EHSSko erakundeek eta sareek parte hartzen duten proiektu sozial edo egitasmo sozial berritzaileak finantzatzeko. 4 neurri dira, guztizkoaren % 0,56.
- Gainerako 4 neurriak honakoak dira: **eskaintzak eta deskontuak zerbitzuetan** edo erakunde pribatuen material-dohaintza (2 neurri, % 0,28); eta **sariak** eskudirutan, EHSSko enpresen edo erakundeen proiektu sozialak edo berritzaileak aitortzeko (2 neurri, % 0,28).

6. GRAFIKOA. FINANTZAKETA NEURRIEN BANAKETA, MOTEN ARABERA (%)

Beharrezkoa dirudi **finantzaketa-neurriak dibertsifikatzea, administrazio publikoaz gaindiko hirugarrenak barne hartzeko** eta erakundeen interes orokorreko jarduerak bultzatzeko **dirulaguntzez gaindiko mekanismoak** txertatzeko. Eta, hala, herritarren eta enpresen inplikazioa sustatzea, baita erakundeen autonomia ere.

Laguntzak eta dirulaguntzak

Finantzaketa-neurri gehienak laguntzak eta dirulaguntzak direnez, jarraian, neurri mota horietan oinarritutako azterketa bat egingo dugu.

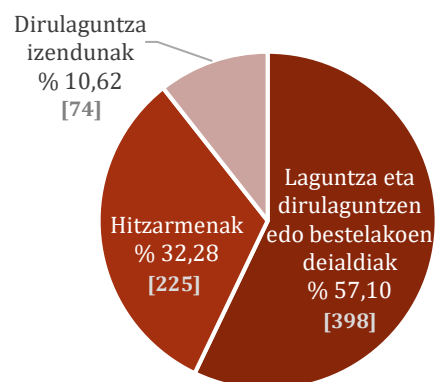
Aurretik, nabarmendu beharrezkoa da laguntza edo dirulaguntza izaera zuten 30 neurri inguru ez ditugula “finantzaketa” kategorian sartu; haien ezaugarrien arabera, beste hiru kategoriatan txertatu ditugu:

- *Koherentzia*: HSSko erakundeen barruan euskararen erabilera, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna, etab. sustatzera bideratutako laguntzak eta dirulaguntzak.
- *Sektore barruko lankidetz*: erakundeen sareei euri zuzendutako laguntzak.
- *Boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzea*: kolektibo batzuetan (emakumeak, adinekoak, etab.) asoziazionismoa sustatzera bideratutako laguntzak eta dirulaguntzak.

Laguntza eta dirulaguntza izaera duten 697 finantzaketa-neurriak hiru azpimotatan sailkatu ditugu.

Erdiak baino gehiago (398, % 57,10) **laguntza eta dirulaguntza** erregularrak dira, eta erakunde publikoek edo pribatuek bultzatzen dituzte, norgehiagoka formatuan. Jarduera finantzatzera bideratutako hainbat motatako deialdiak, baina baita HSSko erakundeen prestakuntza, berrikuntza edo kudeaketa finantzatzera ere.

7. GRAFIKOA. LAGUNTZEN ETA DIRULAGUNTZEN BANAKETA, AZPITALDEEN ARABERA (%)

Heren bat **hitzarmenak** dira (225 neurri, % 32,28), foru-administrazioek eta EAEko administrazioek bultzatuak, EHSSko erakunde eta sare ezberdinekin batera³³. Gainerako neurriak (74, % 10,62) EHSSko erakundeei emandako **dirulaguntza izendunak** dira, Euskadiko administrazio publikoek bultzatuak.

³³ Ez ditugu hemen jaso helburu gisa erantzukizun publikoko zerbitzuak ematea dutenak; izan ere, horiek ez dira sustapen-neurriak, ez dutelako EHSS sustatzen.

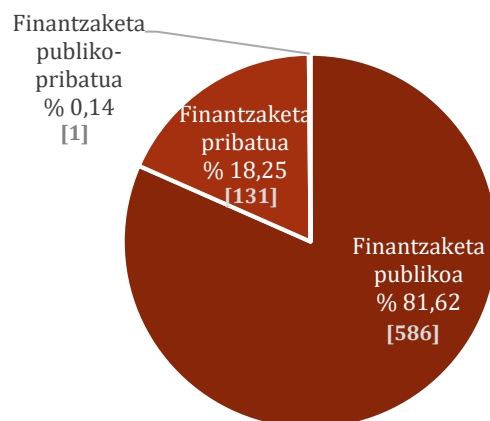
Sektore publikoak finantzaketan duen garrantzia

Finantzaketa-neurri gehienak erakunde publikoek bultzatzen dituzte (586 finantzaketa-neurri, % 81,62).

Sektore pribatuaren pisua askoz ere txikiagoa da; finantzaketa-neurrien % 18,24 (131) datoz sektore pribatutik.³⁴

Finantzaketa neurri bakarra (% 0,14) da erakunde publikoen eta pribatuen arteko lankidetzaren emaitza.³⁵

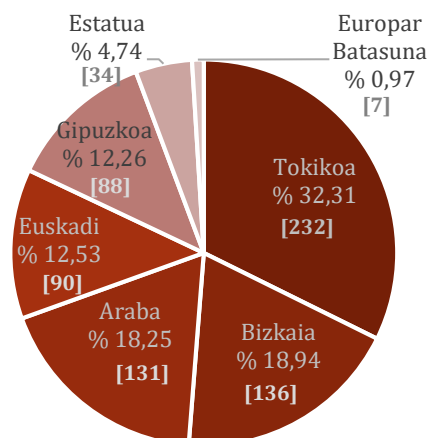
8. GRAFIKOA. FINANTZAKETA NEURRIEN BANAKETA, SEKTOREEN ARABERA (%)

Neurriak lurralde eremuen arabera banatuta, agerian geratzen da **tokikoa** (232 neurri, % 32,31) eta hiru **lurralde historikoetako** (355 neurri, % 49,95) finantzaketa-neurrien garrantzia.

Bi eremu horietakoak dira finantzaketa-neurrien % **81,76**. Beste eremu batzuk, berriz, ez dira oso esanguratsuak, hala nola Estatua eta, bereziki, Europa.

9. GRAFIKOA. FINANTZAKETA NEURRIEN BANAKETA, LURRALDE EREMUEK ARABERA (%)

³⁴ Datua ez dator bat 2019ko Barometroarekin (27. Or.). Haren arabera, EHSSko erakundeek diru-sarreraren % 56 finantzaketa-iturri publikoetatik dator, eta gainerako % 44a finantzaketa-iturri pribatuetatik. Dena den, beste alderdi batzuk jasotzen ditu: batetik, bazkideen edo afiliatuen kuotak, zerbitzuak emateagatik edo produktuen salmentengatik diru-sarrerak...; bestetik, erantzukizun publikoko zerbitzuak emateko kontratuak edo hitzarmenak. Logikoki, txosten honek ez ditu alderdi horiek kontuan hartzen.

³⁵ Hazia 23 lan-munduratzeko programaren (ADSIS Fundazioak, Egibide Fundazioak eta Caritas Gasteizko Elizbarrutiak bultzatua) kofinantzaketa, Gasteizko Udalaren eta Vital Fundazioaren artean.

4.2.2 Nola banatzen dira neurriak lurralde eremuen artean?

Sustapen-ekintzak lurralde eremu ezberdinetan sortzen dira, eta lurralde eremu ezberdinetan dute eragina.³⁶

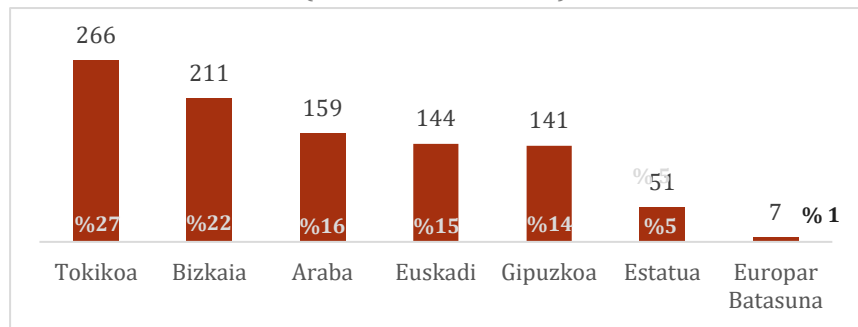
Sustapen-ekintzen artean pisu handia dute **tokiko neurriek** (% 27); batez ere, udalek, mankomunitateek eta haiei lotutako erakunde publikoek bultzatutako neurriak izaten dira.

Are gehiago dira **Lurralde Historikoetan** sortutakoak (% 52); batez ere, Foru Aldundiek eta haiei lotutako erakunde publikoek bultzatzen dituzte, baina erakunde pribatuek ere bai.

Identifikatutako sustapen-ekintzen % 79 osatzen dute bien artean (777 neurri).

Neurrien % 15 (144) EAEk bultzatzen ditu, batez ere, Eusko Jaurlaritzak eta EAEko Administrazio Orokorreko erakunde publikoek (Lanbide, Eustat, etab.).

10. GRAFIKOA: NEURRIEN BANAKETA, LURRALDE EREMUEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Lurralde eremuen eta kategorien arabera azterketak erakusten duenez, badago nolabaiteko lotura neurri motaren eta neurria sustatzen duen lurralde eremuaren artean.

- Erakundeen **koherentziarekin** lotutako neurriak Bizkaiko Lurralde Historikoan (% 45) sortzen dira. Tokiko neurriek ere paper nabarmena dute hemen (% 27).
- **Beste sektore, instituzio edo mugimendu sozial batzuekin batera lan egitearekin** lotutako neurriak Lurralde Historikoetan sortzen dira, eta, neurri txikiagoan, EAEn.
- **HSS ezagutzeko eta aitortzeko** neurriak, batez ere, Euskadi mailan sortzen dira (% 38), baina Bizkaiak (% 23) eta Gipuzkoak (% 21) ere badute pisua kategorian honetan.
- **Sektore publikoarekin batera lan egiteko** neurriak, zeinak gutxi diren, edo **sektore barruko lankidetzarako** neurriak, batez ere, EAEk sustatzen ditu, eta, gutxiago, Lurralde Historikoek.
- **Finantzaketa-neurriak** banatuta daude, eta oso pisu handia dute tokiko eremuan eta lurraldean (% 72).
- **Gainerako kategoriak** modu berdintsuan banatzen dira lurralde eremu guztien artean. Europako sustapen-ekintzak HSSko programak eta proiektuak finantzatzean oinarritzen dira, gehienetan, beste sektore batzuekin elkarlanean.

³⁶ Aipatu bezala, EAEko Administrazio Orokorreko, Estatuako Administrazio Orokorreko edo EBko neurriak dagokien lurralde-administrazioaren arabera erregistratu ditugu, Lurralde Historikoetan eragina izan arren edo horietan aplikatu arren. Bestetik, txosten osoan zehar, neurrien lurralde eremuaz ari garenean, neurria sortu den lurraldean edo neurriak eragiten dion lurraldean oinarritzen da azterketa.

4. TAULA NEURRIEN BANAKETA, LURRALDE EREMUEN ETA KATEGORIEN ARABERA (%)

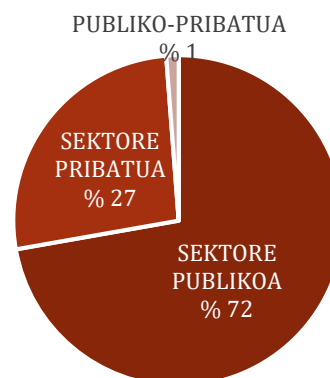
Kategoriak	Tokioa	Bizkaia	Araba	Euskadi	Gipuzkoa	Estatua	EB	Guztira
Koherentzia	27,27	45,45	0,00	18,18	0,00	9,09	0,00	100
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	0,00	45,10	7,84	17,65	29,41	0,00	0,00	100
HSS ezagutzea eta aitortzea	11,76	23,53	0,00	38,24	20,59	5,88	0,00	100
Sektore publikoarekin batera lan egitea	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	100
Sektorearen barneko lankidetzak	7,41	11,11	3,70	66,67	11,11	0,00	0,00	100
Funtzioen oreka	25,00	25,00	0,00	25,00	0,00	25,00	0,00	100
Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikoa eta beste ekintza batzuk	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100
Finantzaketa	32,41	18,92	18,22	12,52	12,24	4,73	0,97	100
Fiskalitatea	0,00	33,33	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00	100
Erakundea eta kudeaketa indartzea	19,23	19,23	11,54	7,69	19,23	23,08	0,00	100
Boluntarioria eta asoziazionismoa bultzatzea	22,64	28,30	11,32	11,32	15,09	11,32	0,00	100
Azpiegiturak	25,00	20,83	20,83	4,17	25,00	4,17	0,00	100
Guztira	27,17	21,55	16,24	14,71	14,40	5,21	0,72	100

4.2.3 Zer eragilek bultzatzen dituzte neurri horiek?

Aztertutako neurriak kontuan hartuta, sektore publikoaren pisua **sektore pribatuaren** pisua baino nabarmen handiagoa dela ikus daiteke. Neurri guztien % 27 bultzatzen ditu sektore pribatuak; **sektore publikoak**, berriz, % 72. Halaber, sustapen-neurri gutxi batzuk instituzio eta erakunde publiko eta pribatuaren arteko lankidetzari esker sortzen dira.

Kopuru absolutuei dagokienez, **erakunde publikoek**, guztira, **708** neurri bultzatzen dituzte, zehazki.

11. GRAFIKOA: SUSTAPEN EKINTZEN BANAKETA, SEKTOREEN ARABERA (%)

Foru-administrazioek eta tokiko administrazioek sustapen-ekintzetan duten pisua oso esanguratsua da. EAEko sektore publikoko neurrien % 81 haiei dagozkie, eta sektore publiko orokorreko (hau da, EAEko, Estatuko eta Europako instituzioak) neurri guztien % 78. Ez da gauza bera gertatzen Europar Batasunarekin (sektore publikoko ekintzen % 1 baino gutxiago) edo Estatuko Administrazio Orokorrarekin (ia % 3).

5a TAULA. SEKTORE PUBLIKOKO SUSTAPEN NEURRIEN BANAKETA (ABSOLUTUAK ETA %)

SEKTORE PUBLIKOA	Neurriak (kopuru abs.)	Neurriak (Sektoreen %)	Neurriak (EAEko sektore)
EAEko sektore publikoa	681	96,19	
EAEko Administrazio Orokorra	127		18,65
EAEko Foru Administrazioa	284		41,70
Tokiko Administrazioa	270		39,65
Estatuko Administrazio Orokorreko sektore publikoa	21	2,97	
EBko sektore publikoa	6	0,84	
Sektore publikoa, guztira	708	100,00	

Bestetik, aurrez aipatu dugun moduan, **sektore pribatuak** bultzatzen ditu sustapen-neurri guztien % 27 (259 neurri).

- Esanguratsuak dira **arlotz sozioekonomikoko eta finantzen arlotz sustapen-ekintzak** (bankuak eta banku-fundazioak, enpresak eta enpresa-fundazioak); sektore pribatuaren neurrien bi heren ordezkatzen dituzte (% 67,95). **Bankuek eta banku-fundazioek**, haien kabuz, % 53,29 ordezkatzen dute.
- **Kirol-erakundeen** sustapen-ekintzak ere esanguratsuak dira, bereziki, lurraldeetan oso errotuta dauden EAEko kirol-klubekin lotutako fundazioenak. Guztira, 37 neurri identifikatu ditugu, sektore pribatuak bultzatutako neurrien % 14,29.
- Azkenik, **boluntarioritza-agentziak** bultzatutako 26 neurriak (% 10) nabarmendu behar dira. Kopuruari dagokionez aurrekoak baino gutxiago dira, baina ekarpen kualitatibo garrantzitsua egiten dute EHSS sustatzeko orduan.

5b TAULA. SEKTORE PRIBATUKO SUSTAPEN NEURRIEN BANAKETA (ABSOLUTUAK ETA %)

SEKTOREAK	(Kopuru abs.)	(Sektoreen %)	(EAEko edo Estatuko guztizkoaren %)
EAEko sektore pribatua + Agentziak	235	90,73	
Elkarteak eta enpresa-taldeak	1	0,39	0,43
Bankuak eta banku-fundazioak	119	45,95	50,64
Enpresak eta enpresa-fundazioak	32	12,36	13,62
Hezkuntza arlotz instituzio pribatuak	16	6,18	6,81
Komunikabide pribatuak	4	1,54	1,70
Kirol-erakundeak	37	14,29	15,74
Boluntarioritza-agentziak	26	10,04	11,06
Estatu mailako ezarpena duen sektore pribatua	24	9,27	
Bankuak eta banku-fundazioak	19	7,34	79,17
Enpresak eta enpresa-fundazioak	5	1,93	20,83
Sektore pribatua, guztira + Agentziak	259	100,00	

Sektoreen eta Lurralde Historikoen arabera, sektore pribatuak pisu handiagoa du Araban (neurrien % 55). Bizkaian eta Gipuzkoan, berriz, sektore publikoak bultzatzen ditu neurrien % 79 eta % 84, hurrenez hurren.

6. TAULA NEURRIEN BANAKETA, SEKTOREAREN ETA LURRALDE HISTORIKOAREN ARABERA
(ABSOLUTUAK ETA %)

Lurraldeak	Kopuru abs.				%			
	Publikoa	Pribatua	Publiko-Pribatua	Guztira	Publikoa	Pribatua	Publiko-Pribatua	Guztira
Araba	72	94	4	170	% 43	% 55	% 2	% 100
Bizkaia	265	67	4	336	% 79	% 20	% 1	% 100
Gipuzkoa	215	40	1	256	% 84	% 15,6	% 0,4	% 100
Sektoreak, guztira	552	201	9	762	73	26	1	% 100

Neurriak eragile motaren eta kategorien arabera banatuta, eragile bakoitzak sustapen-jarduera garatzean garrantzia zeri ematen dion jakin dezakegu.

- Boluntariotza-agentziek** mugimendu asoziatiboa indartzeko eta boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzeko neurriak bultzatzen dituzte, batez ere (neurrien % 79).
- Tokiko erakundeek** (udalak eta mankomunitateak) erakundeen eta sareen finantzaketan oinarritzen dute haien sustapen-lana, batez ere (% 85).
- Gainerako **instituzio eta erakunde publikoek** ere finantzaketan oinarritzen dute haien lana (neurrien % 70 baino gehiago), baina Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundien edo Eusko Jaurlaritzaren sustapen-ekintzak beste kategoria batzuetan dibertsifikatuta daude.
- Sektore sozioekonomikoko erakunde pribatuek** finantzaketan oinarritzen dute haien sustapen-jarduera, baina beste jarduerak ere garatzen dituzte.

Hala, boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzearekin eta HSSko erakundeak indartzearekin lotutako neurriak sustatzen dituzte bankuek, banku-fundazioek, enpresek eta enpresa-fundazioek.

- Kirol-erakundeek** neurri gehienak beste sektore batzuekiko lankidetzan oinarrituta daude, eta **hezkuntza arloko erakundeek** ere sustatzen dituzte mota horretako neurriak.
- Identifikatutako **komunikabideen** 4 neurriak HSS ezagutzera eta aitortzera daude bideratuta, eta haien jarduerak edo beste alderdi batzuk finantzatzera.

7. TAULA NEURRIEN BANAKETA, ERAGILE MOTEN ETA KATEGORIEN ARABERA (%)

Eragileak, motaren arabera	Koherentzia	Beste sektore batzuekin batera lan egitea	HSS ezagutzea eta aitortzea	Sektore publikoarekin batera lan egitea	Sektorearen barneko lankidetzak	Funtzioen oreka	Sektore publikoaren sustapen-estrategia	Finantzaketa	Fiskalitatea	Erakundea eta kudeaketa indartzea	Boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzea	Azpiegiturak	Eragileak, guztira
Boluntariotza-agentziak	-	-	-	-	10,34	-	-	-	-	24,14	55,17	10,34	100,00
Elkarteak eta enpresa-taldeak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,00	-	100,00
Udalak	1,15	-	1,53	-	0,77	0,38	-	87,36	-	1,92	4,60	2,30	100,00
Bankuak	-	-	-	-	-	-	-	65,00	-	15,00	20,00	-	100,00
Arabako Foru Aldundia	-	-	-	-	-	-	-	73,91	19,57	-	-	6,52	100,00
Bizkaiko Foru Aldundia	3,52	-	3,52	-	1,41	0,70	0,70	82,39	6,34	-	1,41	-	100,00
Gipuzkoako Foru Aldundia	-	-	1,11	-	1,11	-	-	84,44	10,00	-	2,22	1,11	100,00
Enpresak	-	20,00	-	-	-	-	-	45,00	-	-	30,00	5,00	100,00
Kirol-erakundeak	-	50,00	50,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,00
Arabako Foru Erakundeak	-	-	-	-	-	-	-	100,00	-	-	-	-	100,00
Bizkaiko Foru Erakundeak	-	-	-	-	-	-	-	100,00	-	-	-	-	100,00
EAEko erakunde publikoak	-	13,33	20,00	6,67	-	-	-	46,67	-	6,67	6,67	-	100,00
Hezkuntza arloko federazioak eta elkarateak	-	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,00
Banku-fundazioak	-	1,68	4,20	-	0,84	0,84	-	78,15	-	6,72	-	7,56	100,00
Enpresa-fundazioak	-	5,88	5,88	-	-	-	-	70,59	-	-	17,65	-	100,00
Kirol-fundazioak	-	88,57	5,71	-	-	-	-	2,86	-	-	2,86	-	100,00
Gobierno de España	4,76	-	4,76	-	-	-	-	90,48	-	-	-	-	100,00
Eusko Jaurlaritza	1,75	-	5,26	0,88	15,79	0,88	-	71,05	-	-	4,39	-	100,00
Mankomunitateak	-	-	-	-	-	-	-	80,00	-	20,00	-	-	100,00
Komunikabideak	-	-	50,00	-	-	-	-	50,00	-	-	-	-	100,00
Europar Batasuna	-	-	-	-	-	-	-	100,00	-	-	-	-	100,00
Unibertsitate pribatuak	-	60,00	20,00	-	-	-	-	13,33	-	-	-	6,67	100,00
Kategoriak, guztira	1,12	5,21	3,48	0,20	2,76	0,41	0,10	73,42	2,76	2,66	5,42	2,45	100,00

4.2.4 Nori zuzenduta daude?

EHSSko erakundeak garatzea eta indartzea da sustapen-neurrien helburua. Sustapen-ekintzak deskribatzeko orduan, neurriak berez EHSSko zer erakunderi eta sareri zuzenduta dauden eta horiek nolakoak diren argitu behar da, zehaztasun handiagoz.

Horretarako, honakoen gaineko informazioa eskainiko dugu hemen: erakunde hartzaileen figura juridikoa, tamaina, egituratze maila (sareak edo oinarriko erakundeak diren), jarduera arloa, jarduera zer kolektibori zuzentzen dioten eta artatzen duten kontingentzia.

Aldagai horietako batzuen gainean ez dago informaziorik, edo ez da nahikoa. Hortaz, datuak tentuz aztertu behar direnean, ohartarazi egingo dugu.

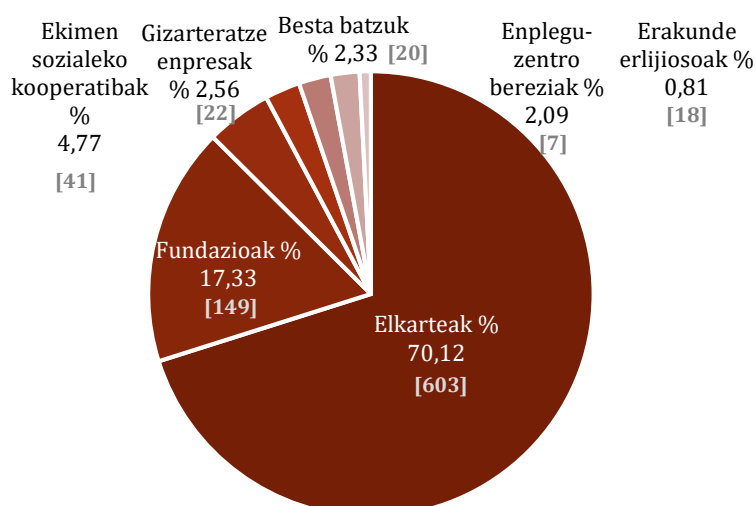
4.2.4.1 Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen figura juridikoei dagokienez

Sustapen-ekintzen zati handi bat, % 70,12, **elkarteei** zuzenduta daude (603 neurri).

Fundazioei zuzendutako neurriak dira hurrengoak, % 17,33 (149 neurri).

Askoz ere gutxiago daude **ekimen sozialeko kooperatibei** (% 4,77, 41 neurri), **gizarteratze enpresei** (% 2,56, 22 neurri) eta **enplegu-zentro bereziei** (% 2,09, 18 neurri) zuzenduta.

12. GRAFIKOA. NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN FIGURA JURIDIKOAREN ARABERA (%)

% 2,33 (20 neurri) **entitate singularrei**³⁷ zuzenduta daude (ONCE, Gurutze Gorria). 7 neurri (% 0,8) baino ez dira zuzentzen, espezifikoki, ekintza soziala garatzen duten **kongregazio erlijiosoei**.³⁸

Orokorrean, datuak lotuta daude figura juridiko bakoitzak sektorean duen pisuarekin: 10etik 9 elkarteak dira, eta horregatik daude neurri gehienak elkarteei zuzenduta. Dena den, fundazioen eta beste figura juridiko batzuen ordezkartza errealitatean baino handiagoa da. Izan

³⁷ Haien jarduera Estatuaren babespean garatzen duten tutoretzapeko entitateak dira, martxoaren 1eko 415/1996 Errege Dekretuaren eta martxoaren 15eko 358/1991 Errege Dekretuaren arabera.

³⁸ % 14,98 (167 neurri) edozein figura juridikotako erakundeei zuzenduta daude, bereizketarik egin gabe. Halaber, identifikatutako sustapen-neurrien % 26ren (88) kasuan ez dago figura juridikoaren gaineko informaziorik. Bestetik, figura juridiko bakoitzari dagozkion sustapen-neurrien batura identifikatutako neurri kopurua baino handiagoa da; izan ere, figura juridiko ezberdina duten HSSko erakundeei zuzenduta daude 84 neurri.

ere, sektorearen % 6 eta % 4 ordezkatzten dute, hurrenez hurren, eta haien zuzenduta daude neurrien % 17 (fundazioei) eta % 10 (beste figura juridiko batzuei).³⁹

Era berean, interesgarria da sektore publikoak eta pribatuak zer figura juridikori eragiten dien jakitea.

Sektoreka sustapen-ekintzek zer pisu duten aztertuz gero, HSSko erakunde hartzaileen forma juridikoaren arabera, eragileen araberrako azterketan adierazitako banaketa bera mantentzen da. Dena den, gutxiengoa diren figura juridikoei zuzendutako sustapen ekintza ia guztiak sektore publikoak bultzatzen ditu.

8. TAULA NEURRIEN BANAKETA, FIGURA JURIDIKOEN ETA SEKTOREEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Figura juridikoak	Publikoa		Pribatua		Guztira	
	Kopuru abs.	%	Kopuru abs.	%	Kopuru abs.	%
Elkartek	474	70,12	126	70,39	600	70,18
Fundazioak	108	15,98	39	21,79	147	17,19
Ekimen sozialeko kooperatibak	39	5,77	2	1,12	41	4,80
Gizarteratze enpresak	20	2,96	2	1,12	22	2,57
Enplegu-zentro bereziak	16	2,37	2	1,12	18	2,11
Beste batzuk	13	1,92	7	3,91	20	2,34
Erakunde erlijiosoak	6	0,89	1	0,56	7	0,82
<i>Guztira</i>	<i>676</i>	<i>100</i>	<i>179</i>	<i>100</i>	<i>855</i>	<i>100</i>
<i>Zehaztu gabe</i>	<i>31</i>		<i>53</i>		<i>84</i>	
<i>Bereizi gabe</i>	<i>113</i>		<i>50</i>		<i>163</i>	

Forma juridiko ezberdinetako erakundeei zuzendutako sustapen-ekintzen banaketa aztertuz gero, zer **eragile motak** sustatzen dituzten kontuan hartuta, alderdi interesgarri hauek ikus daitezke:

- Boluntarioratza-agentziek** ez dute zehazten zer figura juridikori zuzenduta dauden, baina haien jarduera hirugarren sektore sozialeko edozein figura juridikotako erakundeei zuzenduta dagoela pentsa daiteke, bereziki, elkarteei.
- EAEko Administrazio Orokorrek eta Foru Administrazioek** EHSSko edozein figura juridikotako erakundeei zuzentzen dizkiete haien sustapen-neurriak, baina Eusko Jaurlaritzaren neurri gehienak (hiru laurdenak) gizarteratze enpresei (13 neurri) eta enplegu-zentro bereziei (12) zuzenduta daude.
- Tokiko erakunde publikoen** ekintza gehienak haien lurralde eremuko elkarteei zuzenduta daude (neurrien % 90 baino gehiago tokiko elkarteei zuzenduta daude).
- Estatuko Administrazio Orokorreko eta Europar Batasuneko erakunde publikoak**, zer figura juridikori zuzentzen diren zehazten dutenean, ia betei elkarteei zuzentzen zaizkie.

³⁹ Ondorio hauek tentuz hartu behar dira. Izan ere, sustapen-neurri askok ez dute argi zehazten zer figura juridikotako HSSko erakunderi zuzenduta dauden. Eta, beste neurri asko modu bereizigabeen zuzentzen dira hirugarren sektore sozialeko edozein forma juridikotako erakundeei, neurriei erreparatuta ondoriozta daitekeenez.

- e. **Erakunde pribatu** gehienek elkarteei eta fundazioei zuzentzen dizkiete haien neurriak, HSSko erakunde hartzaileen figura juridikoa zehazten dutenean.
- f. Ekimen sozialeko kooperatibek, batez ere, **Eusko Jaurlaritzaren** sustapen-neurriak izaten dituzte eskura (kooperatibei zuzendutako neurrien % 36), baina **Foru Aldundienak** ere bai (% 56).

9. TAULA NEURRIEN BANAKETA, FIGURA JURIDIKOEN ETA ERAGILE MOTEN ARABERA (%)

	Elkartek	Fundazioak	Ekimen sozialeko kooperatibak	Gizarteratze enpresak	Enplegu-zentro bereziak	Erakunde erlijiosoak	Beste batzuk	Guztira
Boluntarioritza-agentziak	-	-	-	-	-	-	-	-
Elkartek eta enpresa-taldeak	-	100,00	-	-	-	-	-	100,00
Udalak	92,86	4,08	0,51	1,02	1,02	0,51	-	100,00
Bankuak	25,00	-	25,00	25,00	25,00	-	-	100,00
Arabako Foru Aldundia	68,02	16,07	9,83	0,74	-	-	4,34	100,00
Bizkaiko Foru Aldundia	72,14	17,14	6,43	1,43	1,43	0,71	0,71	100,00
Gipuzkoako Foru Aldundia	44,68	36,17	8,51	1,06	-	3,19	6,38	100,00
Enpresak	33,33	66,67	-	-	-	-	-	100,00
Kirol-erakundeak	66,67	33,33	-	-	-	-	-	100,00
Arabako Foru Erakundeak	66,67	33,33	-	-	-	-	-	100,00
Bizkaiko Foru Erakundeak	100,00	-	-	-	-	-	-	100,00
EAEko erakunde publikoak	63,64	27,27	-	9,09	-	-	-	100,00
Hezkuntza arloko federazioak eta elkartek	-	-	-	-	-	-	-	-
Banku-fundazioak	80,98	16,34	-	-	-	0,18	2,5	100,00
Enpresa-fundazioak	61,03	23,53	-	4,78	4,78	-	5,88	100,00
Kirol-fundazioak	66,87	26,86	1,16	-	-	-	5,71	100,00
Gobierno de España	86,67	13,33	-	-	-	-	-	100,00
Eusko Jaurlaritza	47,44	19,1	11,17	9,64	8,85	0,19	3,61	100,00
Mankomunitateak	88,89	11,11	-	-	-	-	-	100,00
Komunikabideak	-	-	-	-	-	-	-	-
Europar Batasuna	100,00	-	-	-	-	-	-	100,00
Unibertsitate pribatuak	46,67	46,67	-	-	-	-	6,66	100,00

10. TAULA NEURRIEN BANAKETA, FIGURA JURIDIKOEN ETA LURRALDE HISTORIKOEN ARABERA (KOP. ABSOLUTUAK)

Datuak **Lurralde Historikoen** arabera aztertuta, ez dugu identifikatu enplegu-zentro bereziei zuzendutako neurriarik Araban eta Gipuzkoan.

Gainerako figura juridikoei zuzendutako neurriak hiru lurraldeetan daude.

	Elkartek	Fundazioak	Ekimen sozialeko kooperatibak	Gizarteratze enpresak	Enplegu-zentro bereziak	Erakunde erlijiosoak	Beste batzuk	Zehaztu gabe	Bereizi gabe
Araba	123	28	6	1	-	1	4	9	8
Bizkaia	128	42	4	2	2	1	4	17	25
Gipuzkoa	61	38	5	1	-	3	8	16	18

Neurriak sailkatzeko erabilitako **kategorietan** oinarrituz gero, agerian geratzen da ekimen sozialeko kooperatibek, gizarteratze enpresek, enplegu-zentro bereziek eta erakunde erlijiosoek ez dute neurri espezifikorik, gutxienez, 6 kategoriatan: beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea; HSS ezagutzea eta aitortzea; sektore publikoarekin batera lan egitea; funtzioen oreka; erakundea eta kudeaketa indartzea; eta azpiegiturak.

Ez dugu identifikatu gizarteratze enpresentzako edo enplegu-zentro berezientzako neurri fiskal espezifikorik ere.

Bestetik, koherentziarekin eta boluntariotza bultzatzearekin lotutako neurriak, eta HSS sustatzeko estrategia espezifikoak prestatzearekin lotutako neurriak, banaketa desberdina izan arren, HSSko edozein figura juridikotako erakundeei zuzenduta daude, erakunde erlijiosoek izan ezik.

11. TAULA NEURRIEN BANAKETA, FIGURA JURIDIKOEN ETA KATEGORIEN ARABERA

	Elkarteak	Fundazioak	Ekimen sozialeko	Gizarteratze enpresak	Enplegu-zentro bereziak	Erakunde	Beste batzuk	Zehaztu gabe	Bereizi gabe
Koherentzia	5	2	2	1	1	-	-	-	6
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	30	14	-	-	-	-	5	14	-
HSS ezagutzea eta aitortzea	10	1	-	-	-	-	-	5	19
Sektore publikoarekin batera lan egitea	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Sektorearen barneko lankidetzak	11	-	4	4	4	-	-	9	1
Funtzioen oreka	1	-	-	-	-	-	-	2	1
Sektore publikoaren sustapen-estrategia	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Finantzaketa	479	99	19	15	11	7	14	33	91
Fiskalitatea	21	21	14	-	-	-	-	1	6
Erakundea eta kudeaketa indartzea	4	1	-	-	-	-	-	-	21
Boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzea	14	9	1	1	1	-	-	23	10
Azpiegiturak	9	3	-	-	-	-	1	1	12

4.2.4.2 Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen tamainari dagokionez ⁴⁰

Identifikatutako neurrien % 28,89k (284) ez dute zehazten erakunde hartzailearen tamaina eta % 51,27 (504) edozein tamainatako erakundeei zuzenduta daude, bereizketarik egin gabe. Ondorioz, informazioa ezin da aldagai ezberdinekin gurutzatu, beste atal batzuetan egin bezala.

⁴⁰ Diru-sarreraren bolumenaren arabera, honela sailkatzen dira erakundeak: a) elkarte txiki eta ertainak: urtean 300.000 €-tik beherako diru-sarrerak; b) handiak: urtean 300.001 € eta 1.500.000 € arteko diru-sarrerak; c) oso handiak: urtean 1.500.000 €-tik gorako diru-sarrerak. 2019ko Barometroaren arabera, EHSSko erakundeen % 80 elkarte txiki eta ertainak dira (26. or.).

Hala, erakundeei haien tamainaren arabera espezifikoki zuzendutako 195 neurri baino ez ditugu identifikatu. Identifikatutako neurrien % 7,12 (70) erakunde txikiei eta ertainei zuzenduta daude, zeinak normalean elkarteak izaten diren. Neurrien % 12,72 (125), berriz, erakunde handiei edo oso handiei zuzenduta daude.

Hala, sustapen-neurrien % 19,84 erakunde espezifikoei zuzenduta daude, haien tamainaren arabera.

Espezifikoki elkarte txiki eta ertainei zuzenduta dauden sustapen-ekintzak erakunde pribatuenak (% 65,71) zein pribatuenak (% 34,29) dira, baina nabarmentzekoa da Eusko Jaurlaritzak⁴¹ eta banku-fundazioek⁴² duten pisua; bien artean, erakunde mota hauei zuzendutako neurrien erdiak baino gehiago (% 54,28) batzen dituzte.

Espezifikoki EHSSko erakunde handiei edo oso handiei zuzendutako ekintzak erakunde publikoenak (% 68) eta pribatuenak dira (% 32), eta Foru Aldundiek pisu handia (% 57,6) dute mota horretako erakundeei zuzendutako laguntzan; dena den, aldeak daude Aldundien artean. Sektore pribatuaren kasuan, banku-fundazioek paper esanguratsua dute kasu honetan ere. Sektore pribatuak bultzatutako eta erakunde handiei edo oso handiei zuzendutako neurrien ia erdiak banku-fundazioenak dira.

Bestetik, boluntarioritza-agentziak edozein tamainatako erakundeei zuzentzen badira ere, bereizketarik egin gabe, babes handia ematen diete EAEko elkarte txiki eta ertainei.

12. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN TAMAINAREN ETA ERAGILE MOTAREN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Eragile mota	Kop. absolutuak			%		
	Elkarte txiki eta ertainak	Handiak edo oso handiak	Guztira	Elkarte txiki eta ertainak	Handiak edo oso handiak	Guztira
Udalak	6	-	6	8,57	-	3,08
Elkarteak eta enpresa-taldeak	-	1	1	-	0,8	0,51
Bankuak	1	2	3	1,43	1,6	1,54
Arabako Foru Aldundia	7	5	12	10	4	6,15
Bizkaiko Foru Aldundia	13	44	57	18,57	35,2	29,23
Gipuzkoako Foru Aldundia	1	20	21	1,43	16	10,77
Enpresak	1	8	9	1,43	6,4	4,62
Banku-fundazioak	19	15	34	27,14	12	17,44
Enpresa-fundazioak	-	1	1	-	0,8	0,51
Kirol-fundazioak	3	10	13	4,29	8	6,67
Eusko Jaurlaritza	19	16	35	27,14	12,8	17,95
Unibertsitate pribatuak	-	3	3	-	2,4	1,54
Guztira	70	125	195	100,00	100,00	100,00

⁴¹ Elkarte txiki eta ertainentzako laguntza tokiko erakundeetatik eta foru-erakundeetatik etorriko dela pentsa daiteke. Dena den, erakunde mota horien neurri gehienak ez daude espezifikoki elkarte txiki eta ertainei zuzenduta.

⁴² Hemen BBK Fundazioa nabarmendu behar da. Izan ere, Bizkaiko elkarte txiki eta ertainei zuzendutako programa iraunkor eta espezifikoki bat duen erakunde pribatu bakarra da, erakundeak indartzera bideratua.

Kategorien ikuspegitik, elkarte txiki eta ertainei zein erakunde handi edo oso handiei zuzendutako neurri asko finantzaketa-neurriak dira. Elkarte txiki eta ertainen kasuan, neurri asko sektore barruko lankidetzara bideratuta daude (% 18,57), eta, gutxiago, azpiegiturak hornitzera (% 11,43). Erakunde handi edo oso handien kasuan, paper garrantzitsua dute beste sektore batzuekin batera lan egitea bideratutako neurriek.

13. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN TAMAINAREN ETA KATEGORIAREN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

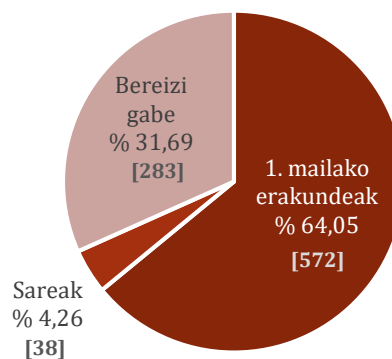
KATEGORIAK	Kop. absolutuak			%		
	Elkarte txiki eta ertainak	Handiak edo oso handiak	Guztira	Elkarte txiki eta ertainak	Handiak edo oso handiak	Guztira
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	4	15	19	5,71	12,00	9,74
EHSS ezagutzea eta aitortzea	2	-	2	2,86	-	1,03
Sektorearen barneko lankidetzara	13	-	13	18,57	-	6,67
Sektore publikoarekin batera lan egitea		1	1	-	0,80	0,51
Finantzaketa	41	99	140	58,57	79,20	71,79
Erakundea eta kudeaketa indartzea	2	1	3	2,86	0,80	1,54
Boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzea	-	6	6	-	4,80	3,08
Azpiegiturak	8	3	11	11,43	2,40	5,64
Guztira	70	125	195	100,00	100,00	100,00

4.2.4.3 Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen egituratze mailari dagokionez (lehen mailako edo goragoko erakundeak)

Identifikatutako neurrien % 8,96tan (85) ez da zehazten erakunde hartzaileen egituratze maila: oinarriko erakundeak (lehen mailakoak edo goragokoak).

Informazioa badugun neurri horietan oinarrituta, neurrien % 64,05 (572) **lehen mailako erakundeak** (oinarriko erakundeak) zuzenduta daudela ikus daiteke, espezifikoki; % 4,26 (46 neurri) **sareei** zuzenduta daude, espezifikoki; eta % 31,69 (283 neurri) bi motetako erakundeak zuzenduta daude, bereizketarik egin gabe.⁴³

13. GRAFIKOA. NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN EGITURATZE MAILAREN ARABERA (%)

⁴³ 2019ko Barometroaren arabera, beste erakunde batzuk batzen dituzten sareak dira erakundeen % 2,2 (7. or.).

Sektoreen arabera, sektore publikoarenak dira lehen mailako erakundeei zein sareei zuzendutako sustapen-ekintza gehienak. Gainera, aipatzekoa da sareen artean sektore publikoaren pisua apur bat handiagoa dela.

14. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN EGITURATZE MAILAREN ETA SEKTOREAREN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

MAILA		Kop. absolutuak			%		
		Publikoa	Pribatua	Guztira	Publikoa	Pribatua	Guztira
Lehen mailako erakundeak	mailako	423	149	572	% 73,95	% 26,05	% 100
Sareak		33	5	38	% 86,84	% 13,16	% 100

Eragile motari dagokionez, mota guztietako eragileenak dira lehen mailako erakundeei zuzendutako sustapen-ekintzak. Sareei zuzendutako ekintzak bi sektoreetako eragileenak dira, sektore publiko eta pribatukoena, baina Eusko Jaurlaritzak da eragile nagusia; harenak dira identifikatutako neurrien % 63. Halaber, ehunekoei eta kopuru absolutuei dagokienez informazioa urria izan arren, erakunde publikoek sustatutako eta sareei zuzendutako sustapen-ekintzak Foru Aldundiek bultzatzen dituzte Lurralde Historikoetan. Sektore pribatuan, berriz, arlo sozioekonomikoko (bankuak, banku-fundazioak) eta kirol arloko (kirol-fundazioak) eragileek; sareei zuzendutako neurriak (4) ezartzen dituzten bakarrak dira eragile horiek.

15. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN EGITURATZE MAILAREN ETA ERAGILE MOTAREN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Lurraldeak	1. mailako erakundeak		sareak		Bereizi gabe		Zehaztu gabe	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Boluntariotza-agentziak	-	-	-	-	10	3,53	19	22,35
Elkarteak eta enpresa-taldeak	1	0,17	-	-	-	-	-	-
Udalak	130	22,73	-	-	121	42,76	10	11,76
Bankuak	2	0,35	1	2,63	16	5,65	1	1,18
Arabako Foru Aldundia	25	4,37	4	10,53	15	5,30	2	2,35
Bizkaiko Foru Aldundia	105	18,36	5	13,16	25	8,83	7	8,24
Gipuzkoako Foru Aldundia	79	13,81	1	2,63	9	3,18	1	1,18
Enpresak	10	1,75	-	-	-	-	10	11,76
Kirol-erakundeak	2	0,35	-	-	-	-	-	-
Arabako Foru Erakundeak	4	0,70	-	-	4	1,41	-	-
Bizkaiko Foru Erakundeak	1	0,17	-	-	-	-	1	1,18
EAEko erakunde publikoak	3	0,52	-	-	7	2,47	5	5,88
Hezkuntza arloko federazioak eta elkarteak	-	-	-	-	-	-	1	1,18
Banku-fundazioak	93	16,26	2	5,26	18	6,36	6	7,06
Enpresa-fundazioak	9	1,57	-	-	4	1,41	4	4,71
Kirol-fundazioak	29	5,07	1	2,63	3	1,06	2	2,35
Gobierno de España	8	1,40	-	-	13	4,59	-	-
Eusko Jaurlaritzak	58	10,14	24	63,16	30	10,60	2	2,35
Mankomunitateak	6	60,00	-	-	4	1,41	-	-
Komunikabideak	-	-	-	-	2	0,71	2	2,35
Europar Batasuna	4	0,70	-	-	2	0,71	-	-
Unibertsitate pribatuak	3	0,52	-	-	-	-	12	14,12
Guztira	572	100	38	100	283	100	85	100

Kategoriari araberrako deskribapenak agerian uzten du espezifikoki lehen mailako erakundeei zuzendutako neurrien ehuneko handi bat (% 86,89) haien finantzaketara dagoela bideratuta. Gainerako neurrien pisua askoz ere baxuagoa izan arren, beste sektore eta instituzio batzuekin batera lan egitera bideratutako neurriak (% 5,94) eta boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzera bideratuak (% 2,45) nabarmentzen dira.

Sareei dagokienez, neurrien % 50 daude sareak finantzatzera bideratuak. Beste neurri asko, berriz, (15 neurri, % 39,47) sektore barruko lankidetzara daude bideratuta. Ia kasu guztietan, arlo ezberdinetako sareei zuzendutako laguntza-neurriak dira.

Lehen mailako erakundeei zein sareei bereizketarik egin gabe zuzentzen diren sustapen-neurriak modu desberdinetan banatzen dira ia kategoria guztietan, baina kasu honetan ere finantzaketan oinarritzen dira identifikatutako neurri asko (% 60,78).

Gainerako neurrien pisua askoz txikiagoa izan arren, HSS ezagutzea eta aitortzea helburu duten neurriak (% 7,07), erakundea eta kudeaketa indartzea helburu dutenak (% 7,42) eta neurri fiskalak (% 7,77) nabarmentzen dira.

16. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN EGITURATZE MAILAREN ETA KATEGORIAREN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

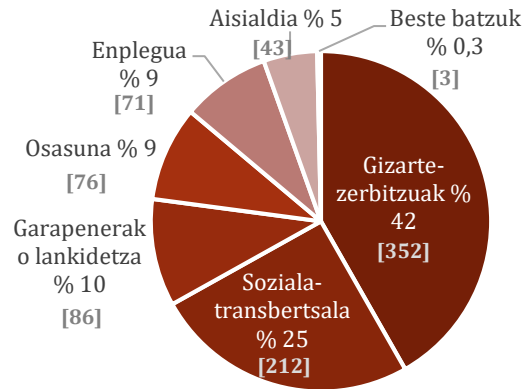
Lurraldeak	1. mailako erakundeak		Sareak		Bereizi gabe		Zehaztu gabe	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Koherentzia	2	0,35	-	-	9	3,18	-	-
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	34	5,94	1	2,63	2	0,71	14	16,47
HSS ezagutzea eta aitortzea	8	1,40	-	-	20	7,07	6	7,06
Sektore publikoarekin batera lan egitea	2	0,35	-	-	-	-	-	-
Sektorearen barneko lankidetzara	-	-	15	39,47	5	1,77	7	8,24
Funtzioen oreka	-	-	-	-	2	0,71	2	2,35
Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikokoak eta beste ekintza batzuk	-	-	-	-	1	0,35	-	-
Finantzaketa	497	86,89	19	50,00	172	60,78	30	35,29
Fiskalitatea	5	0,87	-	-	22	7,77	-	-
Erakundea eta kudeaketa indartzea	4	0,70	-	-	21	7,42	1	1,18
Boluntariotza eta asoziazionismoa bultzatzea	14	2,45	-	-	16	5,65	23	27,06
Azpiegiturak	6	1,05	3	7,89	13	4,59	2	2,35
Guztira	572	100	38	100	283	100	85	100

4.2.4.4 Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileen jarduera arloari dagokionez

HSSko erakunde hartzaileen jarduera arloari dagokionez, sustapen-neurrien banaketa desberdina da⁴⁴.

Sustapen-ekintzen % 67 gizarte-zerbitzuen arloari eta arlo sozial-transbertsalari⁴⁵ zuzenduta daude (290 neurri gizarte-zerbitzuei bideratuta, eta 236 arlo sozial-transbertsalari). Hauek dira hurrengoak: garapenerako lankidetzak (% 10, 86 neurri), osasuna (% 9, 76 neurri), enplegua (% 9, 71 neurri) eta aisialdia (% 5, 43 neurri). Beste arlo batzuk⁴⁶ ez dira guztizkoaren % 1era iristen.

14. GRAFIKOA. NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN JARDUERA ARLOAREN ARABERA (%)

Arlo bakoitzeko erakundeek jasotzen dituzten laguntza-neurrien ehunekoa (SN Txostena, 2019) eta arlo bakoitzeko erakundeek EHSSko erakundearen guztizkoaren gainean duten pisua (2019ko Barometroa) alderatuz gero:

- Gizarte-zerbitzuen eta enpleguaren arloetako erakundeek jasotzen duten laguntza, arlo horiek sektorean duten pisua baino nabarmen handiagoa da, 2019ko Barometroaren arabera.
- Gizarte-zerbitzuen arloak jasotzen du babesik handiena, baina, Barometroko datuen arabera, sektorean pisu handiena dutenen artean bigarrena da arlo hori.
- Arlo sozial-transbertsaleko eta aisialdiaren arloko erakundeek jasotzen duten laguntza, arlo horiek sektorean duten pisua baino askoz txikiagoa da.

⁴⁴ Identifikatutako neurrien % 5,62tan (55) ez dugu jarduera arloaren inguruko informaziorik; bereizketarik egin gabe edozein arlotako erakundeei zuzendutako neurriak 146 dira (% 14,92). Bestetik, arlo bakoitzari dagozkion sustapen-neurrien batura identifikatutako neurri kopurua baino handiagoa da; izan ere, jarduera arlo ezberdinetako HSSko erakundeei zuzenduta daude 45 neurri.

⁴⁵ 2019ko Barometroan agertzen den definizioaren arabera (10. Or.), hauek dira: “zaugarritasun-egoeran dauden kolektiboen eskubideak eta berdintasuna sustatzeaz arduratzen diren erakundeak (emakumeak, adinekoak, gutxiengo etnikoetako pertsonak, guraso bakarreko familiak, LGTBIQ+, etorkinak eta beste batzuk). Komunitate-garapenerako jarduerak (informazioa eta orientazioa, sentsibilizazioa, partaidetza sozialaren egituraketa, elkarrenganako laguntza...) garatzen dituzte batez ere”.

⁴⁶ 2019ko Barometroaren sailkapenaren arabera, hauek hartzen ditu barne: HSS sustatzera bideratutako Hirugarren Sektorreko erakundeak, aholkularitza sozialarekin, prestakuntzarekin, ikerketarekin... lotutako zerbitzuak ematen dituztenak, sektorearen errealitatera egokituta; ekonomia alternatibo solidarioa sustatzen duten erakundeak; jarduera aurreko arloez gaindiko beste arloren batean garatzen duten sektoreko erakundeak; eta hainbat arlotako erakundeak batzen dituzten sareak.

17. TAULA ERAKUNDEEN BANAKETA NEURRIEN ARABERA (%) ETA JARDUERA ARLO NAGUSIEN ARABERA (%)

Arloak	SN	
	txostena 2019	2019 ko barometroa
Soziala-transbertsala	25	36,5
Gizarte-zerbitzuak	42	23,3
Garapenerako lankidetzak	10	13,3
Aisialdia	5	12,1
Osasuna	9	9,3
Enplegua	9	3,8
Beste batzuk	0,3	1,6

Eragile sustatzaileak zer sektoretakoak (publikoa/pribatua) **diren** aztertuta, ez dugu gainerako atalekiko alde nabarmenik hauteman. Aipatzekoa da, termino erlatibotan, osasun arloko erakundeek babes handiagoa jasotzen dutela sektore pribatutik; eta arlo sozial-transbertsaleko eta aisialdiaren arloko erakundeek, berriz, sektore publikotik.

18. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN JARDUERA ARLOAREN ETA SEKTOREEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Figura juridikoak	Publikoa		Pribatua		Publiko-pribatua	
	Kopuru abs.	%	Kopuru abs.	%	Kopuru abs.	%
Gizarte-zerbitzuak	253	34,05	98	33,91	1	7,69
Soziala-transbertsala	181	24,36	31	10,73	1	7,69
Bereizi gabe	86	11,57	55	19,03	5	38,46
Zehaztu gabe	23	3,10	28	9,69	4	30,77
Garapenerako lankidetzak	71	9,56	15	5,19	-	0,00
Enplegua	52	7,00	18	6,23	1	7,69
Osasuna	36	4,85	39	13,49	1	7,69
Aisialdia	39	5,25	4	1,38	-	0,00
Beste batzuk	2	0,27	1	0,35	-	0,00
Guztira	743	100	289	100	13	100

Lurralde Historikoei dagokienez, guztietan daude sustapen ekintzak, edozein arlotako erakundeei zuzenduta, tokiko erakundeek zein Foru Aldundiek edo beste lurralde-eragile batzuek sustatuta. Hiru lurraldeetan, gizarte-zerbitzuen arloko eta arlo sozial-transbertsaleko erakundeei zuzenduta daude sustapen-neurri gehienak. Kopuru absolututan, Bizkaian daude bi arloei zuzendutako neurri gehien.

Bestetik, EAEn osasunaren eta aisialdiaren arloko erakundeei zuzendutako sustapen-neurrien erdiak baino gehiago Arabak bultzatzen ditu. Halaber, enpleguaren edo aisialdiaren arloko erakundeei zuzendutako neurriak ugariagoak dira Araban eta Bizkaian.

19. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN JARDUERA ARLOAREN ETA LURRALDE HISTORIKOEN (ABSOLUTUAK)

	Gizarte-zerbitzuak	Soziala-transbertsala	Garapenerako lankidetzak	Enplegua	Osasuna	Aisialdia	Beste batzuk	Bereizi gabe	Zehaztu gabe	Guztira
Araba	77	15	3	9	28	5	-	8	17	162
Bizkaia	88	48	5	22	9	3	-	25	31	231
Gipuzkoa	74	24	5	4	9	1	-	18	27	162
Guztira	239	87	13	35	46	9	0	51	75	555

Kategorien arabera azterketaren bi alderdi orokor nabarmendu behar dira:

Batetik, sustapen-ekintza gehien biltzen dituzten kategoriak, hala nola erakundeen jardura eta beste alderdi batzuk finantzatzera bideratutako neurriak, edozein jardura arlotako erakundeei zuzenduta daude.

Bestetik, hainbat kategoriatako neurri asko ez daude arlo hauetako erakundeei zuzenduta: garapenerako lankidetzak, osasuna eta aisialdia, eta, neurri txikiagoan, enplegua. Oso esanguratsua da aisialdiko erakundeen kasua; izan ere, finantzaketa-neurrien hartzaileak baino ez dira, ia.

20. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEN JARDUERA ARLOAREN ETA KATEGORIEN ARABERA (ABSOLUTUAK)

	Gizarte-zerbitzuak	Sozial-transbertsala	Garapenerako lankidetzak	Enplegua	Osasuna	Aisialdia	Beste batzuk	Bereizi gabe	Zehaztu gabe
Koherentzia	1	3	1	-	-	-	-	6	-
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	29	9	3	3	6	-	-	-	5
HSS ezagutzea eta aitortzea	2	7	3	1	1	-	1	20	3
Sektore publikoarekin batera lan egitea	1	-	-	1	1	-	-	-	-
Sektorearen barneko lankidetzak	8	4	-	5	-	-	2	6	2
Funtzioen oreka	-	2	-	-	-	-	-	1	1
Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikoa eta beste ekintza batzuk	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Finantzaketa	297	168	76	56	65	43	1	41	21
Fiskalitatea	1	1	1	-	1	-	-	25	-
Erakundea eta kudeaketa indartzea	1	5	-	1	-	-	-	18	1
Boluntarioria eta asoziazionismoa bultzatzea	7	12	2	2	-	-	-	12	22
Azpiegiturak	5	1	-	1	2	-	-	16	-

4.2.4.5 Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileek haien jarduera zuzentzen dieten kolektiboetarako dagokienez

Identifikatutako neurrien ia % 10etan (121) ez da zehazten erakunde hartzaileek zer kolektibori zuzenduta egon behar duten, eta, beste kasu batzuetan (% 17), bereizketarik egin gabe edozein kolektiborekin lan egiten duten erakundeei zuzenduta daude neurriak (213).

Hala, kontuz behatu behar da egoera orokorra. Dena den, neurrien erakunde hartzaileek zer kolektibori zuzenduta egon behar duten zehazten duten kasuetan, honakoa ikusten da: neurrien % 18,4 (163) **desgaitasuna duten pertsonen** eta haien familiei zuzenduta daude, eta % 13,7 (121 neurri) **pobrezia edo bazterketa egoeran edo arriskuan dauden pertsonen**. Hauei zuzendutako neurriak dira hurrengoak: **biztanleria orokorra** (105 neurri), **gazteak** (74), **adineko pertsonak** (62), **emakumeak** (60) eta **haurrak eta nerabeak** (49).⁴⁷

Identifikatutako neurrien ia % 75 aipatutako kolektiboetarako zuzenduta daude.

15. GRAFIKOA. NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEK HAIEN JARDUERA ZUZENTZEN DIETEN KOLEKTIBOEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Kasu honetan ere, kolektibo bakoitzari zuzendutako erakundeek jasotzen dituzten laguntza-neurrien ehunekoa (SN Txostena, 2019) eta erakunde horiek EHSSko erakundeen guttizkoaren gainean duten pisua (2019ko Barometroa) alderatuz gero, honakoa aipatu behar da.

⁴⁷ Grafikoko kasu kopurua handiagoa da neurri kopurua baino; izan ere, neurrien % 18 (159) hainbat kolektibori zuzenduta daude, aldi berean.

- a. Sustapen-ekintzen % 18,4 **desgaitasuna** duten pertsonen eta haien familiei zuzendutako erakundeek garatzen dituzte, eta EHSSko erakundeek % 11,8 daude, batez ere, kolektibo horri zuzenduta.⁴⁸

Antzeko zerbait gertatzen da **biztanleria orokorrari** eta **gazteei**⁴⁹ zuzendutako erakundeek sustapen-ekintzekin. Hurrenez hurren, % 3,7ko eta % 5,4ko aldea dago erakunde horien neurrien eta pisuaren arabera.

- b. Bestetik, erakundeek % 12,4 eta % 11,5 **adineko pertsonen eta emakumeen** zuzenduta daude, hurrenez hurren. Eta neurrien % 7 eta % 6,8 daude erakunde horiei zuzenduta, hurrenez hurren. Are handiagoa da nagusiki **haurrei, nerabeei** eta haien familiei zuzenduta dauden erakundeek ehunekoaren (% 17,8) eta erakunde horiei bideratutako sustapen-ekintzen ehunekoaren (% 5,5) arteko aldea.

21. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEK HAIEN JARDUERA ZUZENTZEN DIETEN KOLEKTIBOEN ARABERA (%)

Colectivos	SN txostena	2019ko
	2019	Barometroa ⁵⁰
Ezgaitasunak dituzten pertsonak eta haien familiartekoak	18,4	11,8
Txirotasun-, marjinazio- edo bazterkeria-egoeran edo arriskuan dauden pertsonak	13,7	11,8
Biztanleria, oro har	11,9	8,2
Gazteak	8,4	3,0
Adineko pertsonak	7,0	12,4
Emakumeak	6,8	11,5
Haurtzarora eta nerabezarora, eta haien familiartekoak	5,5	17,8
Gaixotasunak dituzten pertsonak (kronikoak, arraroak...)	5,3	4,2
Etorkinak	4,9	5,9
Buruko osasun-arazoak dituzten pertsonak (buruko gaixotasuna) eta haien familiartekoak	3,7	3,6
Adikzio-arazoak dituzten edo droga-mendekotasuna duten pertsonak	2,5	1
Beste pertsona eta kolektibo batzuk	2,4	1,7
Errefuxiatutako pertsonak eta babesleku behar dutenak	1,8	1,1
Gutxiengo etnikoei dagozkien pertsonak	1,7	1,1
Preso dauden eta preso egon diren pertsonak	1,6	0,5
Emakumeen kontrako indarkeriaren biktimak diren emakumeak	1,6	0,5
Familiak (ugariak, guraso bakarrekoak, banandutako amak eta aitak...)	1,1	1,5
Prostituzioan aritzen diren pertsonak	0,8	0,4
LGBTBIQ+ kolektiboa	0,7	1,1
Etxebizitzarik gabeko pertsonak	0,5	0,6

⁴⁸ Kontuan hartu behar da irakurketa mota hauek ez dituztela aintzat hartzen hainbat alderdi, hala nola erakundeek artatutako pertsonen eta familien kopurua, edota arlo bakoitzaren egiturazko maila. Hala, tamaina handiko erakunde gutxi batzuek osatutako arlo bat bada, neurriak zuzenduta dauden erakundeek kopurua txikia izan daiteke, baina pertsona eta/edo familia hartzaileen kopurua askoz handiagoa.

⁴⁹ Gerta daiteke "gazteen" arloko erakundeek artean haurrei eta nerabeei zuzendutako batzuk ere sartzea.

⁵⁰ 2019ko Barometroaren datua bat dator erakundeek ehunekoarekin, haien ekintzak zuzentzen dizkieten kolektibo nagusiaren arabera (14. or.). Bizkaiko Hirugarren Sektorearen Behatoki taldea (2020). *2019ko barometroa. Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeek buruzko datu nagusiak*. 4. orrialdean ikus daiteke datua. Hemendik hartuta: https://3seuskadi.eus/wpcontent/uploads/BAR%C3%93METRO_txostena_2019_cas.pdf

Sektoreen araberrako azterketak erakusten duenez, desgaitasuna duten pertsonen eta haien familien erakundeak, edo haiei zuzenduta daudenak, dira laguntza handiena jasotzen dutenak, bi sektoreetan. Dena den, kolektibo horretara bideratutako ekintzen pisua handiagoa da sektore pribatuan (% 26,32).

Bazterketa-egoeran edo -arriskuan dauden pertsoneri (% 15,79, eta sektore publikoan % 13) eta hurrei-nerabeei (% 8,33 eta % 4,59, hurrenez hurren) zuzendutako erakundeentzako neurrien pisua ere apur bat handiagoa da sektore pribatuan.

Bestetik, sektore publikoaren sustapen-kolektibo nagusien artean dago biztanleria orokora (% 13,91), zeinak presentzia askoz txikiagoa duen sektore pribatuan. Eta presentzia handiagoa dute gazteei (% 9,79), adinekoei (% 7,80) eta emakumeei (% 8,41) zuzendutako ekintzek ere.

Nolanahi ere, aipatu dugun moduan, kopuru absolutuak kontuan hartuz gero, sektore publikoak neurri gehiago sustatzen ditu, kolektiboa edozein izanik ere.

22. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEK HAIEN JARDUERA ZUZENTZEN DIETEN KOLEKTIBOEN ETA SEKTOREEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Colectivos	Publikoa		Pribatua		Publiko-Pribatua	
	Kopuru abs.	%	Kopuru abs.	%	Kopuru abs.	%
Ezgaitasunak dituzten pertsonak eta haien familiartekoak	102	15,60	60	26,32	1	33,33
Txirotasun-, marjinazio- edo bazterkeria-egoeran edo arriskuan dauden pertsonak	85	13,00	36	15,79	0	0,00
Biztanleria, oro har	91	13,91	14	6,14	0	0,00
Gazteak	64	9,79	9	3,95	1	33,33
Adineko pertsonak	51	7,80	10	4,39	0	0,00
Emakumeak	55	8,41	5	2,19	0	0,00
Hautzaroa eta nerabearoa, eta haien familiartekoak	30	4,59	19	8,33	0	0,00
Gaixotasunak dituzten pertsonak (kronikoak, arraroak...)	19	2,91	27	11,84	1	33,33
Etorkinak	36	5,50	7	3,07	0	0,00
Buruko osasun-arazoak dituzten pertsonak (buruko gaixotasuna) eta haien familiartekoak	20	3,06	13	5,70	0	0,00
Adikzio-arazoak dituzten edo droga-mendekotasuna duten pertsonak	17	2,60	5	2,19	0	0,00
Beste pertsona eta kolektibo batzuk	16	2,45	5	2,19	0	0,00
Errefuxiatutako pertsonak eta babeslekua behar dutenak	14	2,14	2	0,88	0	0,00
Gutxiengo etnikoei dagozkien pertsonak	13	1,99	2	0,88	0	0,00
Preso dauden eta preso egon diren pertsonak	11	1,68	3	1,32	0	0,00
Emakumeen kontrako indarkeriaren biktimak diren emakumeak	12	1,83	2	0,88	0	0,00
Familiak (ugariak, guraso bakarrekoak, banandutako amak eta aitak...)	7	1,07	3	1,32	0	0,00
Prostituzioan aritzen diren pertsonak	4	0,61	3	1,32	0	0,00
LGBTIQ+ kolektiboa	4	0,61	2	0,88	0	0,00
Etxebizitzarik gabeko pertsonak	3	0,46	1	0,44	0	0,00
Guztikoa (bereizi gabeak eta zehaztu gabeak kontuan hartu gabe)	666	100,00	230	100,00	4	100,00
Bereizi gabe	153		55		5	
Zehaztu gabe	73		44		4	

Lurraldean araberrako datuek agerian uzten dute **lurralde eremu** guztietan daudela kolektibo ezberdinekin lan egiten duten erakundeei zuzendutako sustapen-neurriak, Europar Batasunean izan ezik. Europar Batasunaren neurriak, batez ere, gazteekin eta nerabeekin lan egiten duten erakundeei zuzenduta daude.

23. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEK HAIEN JARDUERA ZUZENTZEN
DIETEN KOLEKTIBOEN ETA LURRALDE EREMUEN ARABERA (ABSOLUTUAK)

Colectivos	Tokikoa	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Euskadi	Estatua	Europar Batasuna
Ezgaitasunak dituzten pertsonak eta haien familiaratekoak	13	47	46	25	21	11	-
Pobrezia edo bazterketa egoeran edo arriskuan dauden pertsonak	17	25	34	19	17	9	-
Biztanleria, oro har	55	7	13	14	10	5	-
Gazteak	31	7	10	7	10	5	4
Adineko pertsonak	17	2	8	22	5	7	-
Emakumeak	32	2	19	4	1	2	-
Hautzaroa eta nerabearoa, eta haien familiaratekoak	19	5	10	6	2	6	1
Gaixotasunak dituzten pertsonak (kronikoak, arraroak...)	5	22	5	5	6	4	-
Etorkinak	8	2	14	8	9	2	-
Buruko osasun-arazoak dituzten pertsonak (buruko gaixotasuna) eta haien familiaratekoak	1	6	6	8	7	5	-
Adikzio-arazoak dituzten edo drogamendekotasuna duten pertsonak	4	1	5	2	7	3	-
Beste pertsona eta kolektibo batzuk	2	3	6	2	6	2	-
Errefuxiatutako pertsonak eta babeslekua behar dutenak	1	-	5	1	7	2	-
Gutxiengo etnikoei dagozkien pertsonak	3	4	2	3	2	1	-
Preso dauden eta preso egon diren pertsonak	1	2	4	2	4	1	-
Emakumeen kontrako indarkeriaren biktimak diren emakumeak	2	2	4	-	4	2	-
Familiak (ugariak, guraso bakarrekoak, banandutako amak eta aitak...)	-	1	1	1	6	1	-
Prostituzioan aritzen diren pertsonak	-	2	1	-	2	2	-
LGTBIQ+ kolektiboa	1	-	1	1	2	1	-
Etxebizitzarik gabeko pertsonak	-	-	1	1	1	1	-
<i>Guztizkoa (bereizi gabeak eta zehaztu gabeak kontuan hartu gabe)</i>	212	140	195	131	129	72	5
<i>Bereizi gabe</i>	86	19	32	28	32	15	1
<i>Zehaztu gabe</i>	39	11	20	12	31	8	-

Horrez gain, kontuan izan behar dira honakoak:

- Batez ere, Euskadin eta Estatuan dago kolektiboan araberako aniztasunik handiena, eta presentzia txikiena duten kolektiboek zuzendutako ekintzen pisua handiagoa da sustapen-neurrien artean. Orokorrean, sustapen-neurrien % 75 kolektibo hauei zuzenduta daude: desgaitasuna duten pertsonak, pobrezia- edo bazterketa-arriskua, biztanleria orokorra, gazteak, adinekoak, emakumeak eta haurrak eta nerabeak. Euskadin eta Estatuan, ordea, hurrenez hurren, neurrien % 51 eta % 62 daude kolektibo horiei zuzenduta, eta gutxiengoa diren beste kolektibo batzuen artean banatzen dira ekintzak: presoak, indarkeriaren biktimak diren emakumeak, prostituzioan aritzen diren pertsonak, etab.
- Tokiko neurrien kasuan, biztanleria orokorrarekin (% 25,94), emakumeekin (% 15,09) eta gazteekin (% 14,62) lan egiten duten erakundeei zuzendutako neurriak gailentzen dira.

- c. Lurralde Historikoen arabera, Araban, desgaitasuna duten pertsonekin (% 33,57), pobrezia edo bazterketa egoeran edo arriskuan dauden pertsonekin (% 17,86) eta gaixotasunak dituzten pertsonekin (% 15,71) lan egiten duten erakundeei zuzenduta daude sustapen-neurri nagusiak.

Bizkaian, desgaitasuna duten pertsonekin (% 25,56), pobrezia edo bazterketa egoeran edo arriskuan dauden pertsonekin (% 18,89) eta emakumeekin (% 10,56) lan egiten duten erakundeei zuzenduta.

Gipuzkoan, desgaitasuna duten pertsonekin (% 19,08), adinekoekin (% 16,79), pobrezia edo bazterketa egoeran edo arriskuan dauden pertsonekin (% 14,50) eta biztanleria orokorrarekin (% 10,69) lan egiten duten erakundeei zuzenduta.

Kategorien arabera, eta sustapen-ekintzen ia hiru laurden zuzenduta dauden kolektiboek dagokienez (desgaitasuna duten pertsonak, pobrezia- edo bazterketa-egoeran daudenak, biztanleria orokorra, gazteak, adinekoak, emakumeak eta haurrak eta nerabeak), honakoak esan daitezke, gainera:

- Kolektibo horietan, batez ere, *finantzetarekin* lotutako sustapen-neurriak nagusitzen dira (neurrien % 80 baino gehiago dira mota horretakoak).
- Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitearekin* edo *sektore barruko lankidetzarekin* lotutako kategoriek pisu handiagoa dute desgaitasuna duten pertsonen zuzendutako erakundeetan. *Azpiegiturekin* lotutako neurriak ere, batez ere, pertsona horiei zuzenduta daude.
- Funtzioen orekarekin* edo *koherentziarekin* lotutako kategoriek ez dute apenas sustapen-neurririk hautatutako kolektiboekin lan egiten duten erakunde batzuentzat. Beste kategoria batzuk, hala nola *neurri fiskalak*, dagokion araudi fiskalak ezarritako irizpideak betetzen dituen edozein erakunderi zuzenduta egoten dira ia beti, eta *estrategia espezifikoak* edozein kolektiborekin lan egiten duten erakundeei zuzenduta egoten dira.

24. TAULA NEURRIEN BANAKETA, HSS-KO ERAKUNDE HARTZAILEEK HAIEN JARDUERA ZUZENTZEN DIETEN KOLEKTIBOEN ETA KATEGORIEN ARABERA (ABSOLUTUAK)

	Desgaitasuna..	Pobrezia..	Biztanleria..	Gazteak	Adinekoak..	Emakumeak	Haurrak ...
Koherentzia	1	-	2	-	-	-	-
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	21	8	1	2	1	2	5
HSS ezagutzea eta aitortzea	1	1	2	-	1	2	-
Sektore publikoarekin batera lan egitea	-	1	-	-	-	-	-
Sektorearen barneko lankidetzak	6	3	1	-	1	2	-
Funtzioen oreka	-	-	-	-	-	1	-

Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikoak eta beste ekintza batzuk	-	-	-	-	-	-	-
Finantzaketa	128	106	88	68	55	42	43
Fiskalitatea	1	1	-	-	-	-	-
Erakundea eta kudeaketa indartzea	1	-	-	2	2	1	-
Boluntarioritza eta asoziazionismoa bultzatzea	-	-	11	1	1	10	1
Azpiegiturak	4	1	-	1	1	-	-

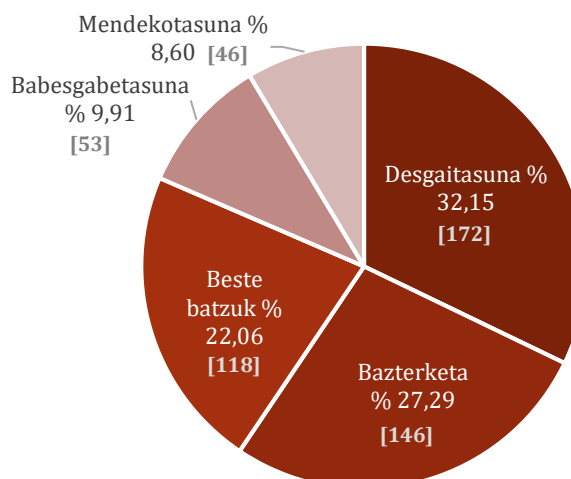
4.2.4.6 Sustapen-ekintzak, erakunde hartzaileek artatzen dituzten kontingentziei dagokienez

Identifikatutako neurrien % 28tan (298) ez da posible izan kontingentzia identifikatzea. Identifikatutako neurrien % 20 (215) edozein kontingentzia artatzen duten erakundeei zuzenduta daude, bereizketarik egin gabe. Hori dela eta, orokorrean, tentuz hartu behar da hemen aipatutakoa.

16. GRAFIKOA. NEURRIEN BANAKETA, KONTINGENTZIEN ARABERA (ABSOLUTUAK ETA %)

Orokorrean, sustapen-neurriak nahiko banatuta daude kontingentzia ezberdinen artean.

Desgaitasuna (neurrien % 32,15) eta bazterketa (% 27,29) dira sustapen-neurri gehien dituzten kontingentziak. Atzetik dituzte beste kontingentzia batzuk (% 22,06) eta babesgabetasuna (% 9,91), eta mendekotasuna da sustapen-babes gutxien dituen kontingentzia (% 8,60).

Erakundek artatzen dituzten kontingentzien arabera jasotzen dituzten laguntza-neurrien ehunekoa (SN Txostena, 2019) eta erakunde horiek EHSSko erakundeen guztizkoaren gainean duten pisua (2019ko Barometroa) alderatuz gero⁵¹:

⁵¹ 2019ko Barometroak eskaintzen dituen datuekiko alderaketa hau tentuz hartu behar da; izan ere, sustapen-neurri askok ez dute kontingentzia zehazten. Bestetik, kontuan izan behar da dagoeneko 48. oin-oharrean aipatutakoa, baita 49.ean aipatutakoa ere.

a. **Desgaitasuna duten, babesgabetasun-egoeran bizi diren edo mendekotasun-egoeran bizi diren** pertsonak artatzen dituzten erakundeek jasotzen duten laguntza, erakunde horiek sektorean duten pisua baino handiagoa da, 2019ko Barometroaren arabera. Aldea nabarmen handiagoa da desgaitasuna duten pertsonak artatzen dituzten erakundeen kasuan.

b. Aitzitik, **beste kontingentzia batzuk dituzten kolektiboak** artatzen dituzten erakundeek jasotzen duten laguntza, erakunde horiek sektorean duten pisua baino txikiagoa da, 2019ko Barometroaren arabera.

c. **Bazterketa-egoeran** dauden pertsonak artatzen dituzten erakundeek jasotzen dituzten laguntza-neurriak bat datoz erakunde horiek sektorean duten pisuarekin.

25. TAULA ERAKUNDEEN BANAKETA, NEURRIEN ARABERA (%) ETA ARTATUTAKO KONTINGENTZIEN ARABERA (%)

Kontingentziak	SN	
	txostena 2019	2019 ko barometroa
Desgaitasuna	32,15	15,1
Bazterketa	27,29	22,6
Beste batzuk	22,06	53,2
Babesgabetasuna	9,91	5,4
Mendekotasuna	8,60	3,6

Sektore publikoak zein pribatuak era guztietako erakundeei zuzendutako sustapen-neurriak bultzatzen dituzte, artatzen duten kontingentzia kontuan izanda. Bestetik, neurriak nahiko banatuta daude kontingentzia ezberdinen artean, bai sektoreari dagokionez, bai eragile motari dagokionez.

Lurralde eremuen arabera, mota guztietako erakundeei zuzendutako neurriak daude, artatzen duten kontingentzia aintzat hartuta. Xehetasun gehiagorekin, hau esan liteke:

- Tokiko neurrien artean, bazterketaren kontingentzia artatzen duten erakundeei zuzendutako neurriak gailentzen dira (% 38).
- Lurralde Historikoetan, bultzatutako neurrien heren bat desgaitasunarekin lotuta dago (Gipuzkoan, % 29).
- Euskadin eta Estatuan ere kontingentzia hori gailentzen da (neurrien % 29 eta % 36, hurrenez hurren). Dena den, Euskadin pisu handiagoa dute beste kontingentzia batzuek (% 37), eta Estatuan pisu handia dute bazterketak eta babesgabetasunak (% 23).

26. TAULA NEURRIEN BANAKETA, KONTINGENTZIEN ETA LURRALDE EREMUEEN ARABERA (ABSOLUTUAK)

	Desgaitasuna	Bazterketa	Babesgabetasuna	Mendekotasuna	Beste batzuk	Bereizi gabe	Zehaztu gabe
Tokikoa	12	24	7	8	12	86	138
Araba	44	32	6	6	33	19	26
Bizkaia	51	37	20	6	25	32	49
Gipuzkoa	28	25	7	18	16	29	24
Euskadi	23	18	4	4	29	32	43
Estatura	14	9	9	4	3	16	13
Europar Batasuna	-	1	-	-	-	1	5

Kategorien araberako datuak tentuz hartu behar dira, baina, gainetik, honakoa esan daiteke:

- a. *Desgaitasuna duten pertsonak artatzen dituzten erakundeek* presentzia dute *kategoria gehienekin* lotutako sustapen-neurrietan.
- b. Erakundeen jarduerak eta beste alderdi batzuk *finantzatzera* bideratutako neurriak era guztietako kontingentziak artatzen dituzten erakundeei zuzenduta daude. *Beste sektore eta instituzio batzuekin batera lan egitea helburu duten neurriek* ere presentzia dute kontingentzia ezberdinetan, baina, batez ere, desgaitasunarekin eta bazterketarekin lotutako kontingentzietan.
- c. *Ezagutzaren eta aitortzaren* kategoriarekin lotutako neurriak edo *sektore barruko lankidetzarekin* lotutako neurriak, ia-ia, desgaitasunaren eta bazterketaren arloetan baino ez daude.
- d. *Azpiegituren* kategoriarekin lotutako neurrien kontingentzia nagusia ere desgaitasuna da.
- e. Orokorrean, finantzaketara bideratutako neurriak albo batera utzita, nabarmentzekoa da babesgabetasun edo mendekotasun egoeran edo arriskuan dauden pertsonekin lan egiten duten erakundeei zuzenduta ez dagoela edo ia ez dagoela sustapen-ekintzarik.

27. TAULA NEURRIEN BANAKETA, KONTINGENTZIEN ETA KATEGORIEN ARABERA (ABSOLUTUAK)

	Desgaitasuna	Bazterketa	Babesgabetasuna	Mendekotasuna	Beste batzuk	Bereizi gabe	Zehaztu gabe
Koherentzia	1	-	-	-	1	8	1
Beste sektore, instituzio eta mugimendu sozial batzuekin batera lan egitea	21	12	1	2	7	-	10
HSS ezagutzea eta aitortzea	1	1	-	-	1	20	11
Sektore publikoarekin batera lan egitea	-	1	-	-	2	-	-
Sektorearen barneko lankidetzak	6	4	-	1	2	8	6
Funtzioen oreka	1	-	-	-	1	1	1
Sektore publikoaren sustapen-estrategia espezifikoa eta beste ekintza batzuk	-	-	-	-	-	1	-
Finantzaketa	135	127	51	43	93	107	227
Fiskalitatea	-	-	-	-	-	27	
Erakundea eta kudeaketa indartzea	2	-	1	-	-	17	6
Boluntarioria eta asoziazionismoa bultzatzea	-	1	-	-	9	11	33
Azpiegiturek	5	-	-	-	2	15	3

5 Sustapen-ekintza EHSSLrekin eta EHSSSErekin lotuta

Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala sustatzeko neurriei buruzko txostenaren helburua ez da Legearen eta EHSS sustatzeko Estrategiaren hedapena ebaluatzea. Hemen aztertuko duguna zera da, aztertutako ekitaldian (2019) identifikatutako neurrietatik, aurreikusitakoak edo aurreikusi gabeak, zein dauden Legearekin eta/edo Estrategiarekin lotuta.

2016ko maiatzaren 12ko 6/2016 **Legeak**, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzkoak, IV. Kapituluko 17. artikuluan aipatzen du Eusko Jaurlaritzan gizarte-zerbitzuetan eskumena duen sailak Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala **Sustatzeko Estrategia** lau urteko indarraldiarekin garatzeko asmoa.

2018an onartu zen estrategia, eta EHSSko erakundeek eta sareek, Eusko Jaurlaritzako zenbait sailek eta elkarlanean bultzatu beharreko 36 jarduketa bildu zituen.

Estrategiako 12 jarduketa lehenetsi egin ziren 2018-2020 aldia hartzen duen **legegintzaldiko plan** batean garatzeko, eta aldi horretakoa da txosten hau ere (2019).

Era berean, Legeak eta Estrategiak berak badituzte eta hartzen dituzte aintzat euskal administrazio publikoen beste maila batzuen (foru-aldundiak eta tokiko entitateak, adibidez) sustapen-neurriak ere. Zehazki, bi: sustapen-estrategiak egitea eta elkarriketa zibileko mahaiaik edo antzeko organoak bultzatzea.

Legeak zenbait **intereseko alderdi edo arlo** hartzen ditu aintzat, eta horiek kontuan izan ditugu strategiaren **helburuak** taxutzeko eta strategiak biltzen dituen sustapen-neurriak sailkatzeko. Arlo horiek, era berean, erreferentzia gisa erabili dira txosten honetan bildutako sustapen-neurriak multzokatzeko kategoriak ezartzeko (ikus gorago 2.1.2. *Sustapen-neurrien sailkapena*).

Aurkezpenean aipatu dugun moduan, sustapen-ekintzaren deskribapena EHSSLn aurreikusitako eta EHSSSEn garatutako EHSS sustatzeko politiken baitan dago kokatuta, beraz, Legea eta Estrategia erreferentziazko markoa dira eta horrekin koherente izan behar du hemen deskribatutako sustapen-ekintzak. Gainera, biek aurreikusten dute.

Horregatik, erreferentzia gisa marko hori hartuta, **EHSSLn eta EHSSSEn ezarritako intereseko arlo eta alderdien arabera identifikatutako sustapen-ekintzaren irakurketa** egingo dugu orain. Irakurketa horrek aukera emango digu sustapen-ekintzan arlo eta alderdi horien garapena zehazteko eta estrategian ezarritako helburuekin nola datorren bat eta helburu horiek nola indartzen dituen zehazteko.

Hona hemen intereseko arlo edo alderdi horiek:

1. Erakundeen oinarri soziala garatzea eta parte-hartzea.
2. Antolaketa eta kudeaketa indartzea.
3. EHSS egituratzea eta beste erakunde batzuekin elkarlanean aritzea.
4. Jasangarritasuna, autonomia, gardentasuna eta kontuak ematea.
5. Inbertsioak eta azpiegiturak.
6. Lankidetzaren sektore publikoarekin.
7. Lankidetzaren enprekin.
8. EHSSren sustapena, fiskalitatea eta aitortza.
9. Nortasuna.

5.1 EHSSLn eta EHSSEn azaldutako arloei eta helburuei dagokienez

5.1.1 Erakundeen oinarri soziala garatzea eta parte-hartzea

HSSeko erakundeen nortasunaren ezaugarrietako bat da bazkideek eta boluntarioek osatutako oinarri sozial bat dutela. EHSSLk, 6. artikuluan, erakundeen zenbait jardueraren printzipioak ditu bilduta, eta horien artean dago parte-hartze soziala. Printzipio horrek nabarmendu egiten du erakundeen oinarri soziala indartzearen, mantentzearen edo handitzearen beharra, kolektiboek erakundearen barneko bizitzan nahiz kanpoko jardueran modu aktiboan parte hartzea sustatuz. Era berean, printzipioak herritarrek, EHSSren bidez, esku-hartze sozialean parte-hartzearen alde egiten du; baita ehun soziala indartzearen alde ere, haren erakundeak eta sareak sustatzeko ekintzak egitearen bidez.

Hori horrela, aipagarria da hiru lurralde historikoetako boluntarioen agentziek (Batekin, bolunta, Gizalde) egiten duten lana; izan ere, boluntariotza eta parte-hartze soziala sustatzeko ekintzak egiten dituzte herritarrei zuzenduta, eta ekintza espezifikoak ere bai; adibidez, unibertsitariei zuzendutakoak, haiek erakundeetan parte hartzea bultzatzen duten programen bidez, euskal unibertsitateekin edo EAEn finkatutakoekin elkarlanean.

Era berean, tokiko eremu publikotik eta, neurri txikiagoan, foru-aldundietatik, zenbait neurri identifikatu dira parte-hartze soziala, batez ere emakumeena, sustatzeko eta emakumeak eta adinekoak elkarrekin biltzea bultzatzeko.

EAEn, aipagarria da esku-hartze sozialean ekintza boluntarioa eta parte-hartze asoziatiboa indartzeko jardueretarako dirulaguntzen lerroa; Euskal Autonomia Erkidegoan esku-hartze sozialaren arloan hirugarren sektorearen jarduerak sustatzeko dirulaguntzen baitakoa da lerro hori, EJKo Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak bultzatua.

Bestalde, Eusko Jaurlaritzak, Lan eta Justizia Sailaren bidez, gizarte-ekonomia solidarioko enpresetan (horietako batzuk hirugarren sektore sozialekoak) bazkideak sartzeko eta egitura asoziatiboak sendotzeko neurriak bultzatzen ditu.⁵²

Azkenik, sektore pribatuak eragin txikia du alderdi honetan, salbuespena izanik euskal banku-fundazioek boluntariora-agentziak bultzatzen duten parte-hartzea. Adibide gisa, aipagarria da bolunta eta Bilbao Basket Fundazioak boluntarioen lana aitortzeko eta parte-hartze sozialaren inguruko sentsibilizaziorako ekitaldia egiteko, urtero, abenduaren 5ean (Boluntarioen Nazioarteko Eguna), egiten duten elkarlana.

5.1.2 Antolaketa eta kudeaketa indartzea

EHSS sustatzeko, zalantzarik gabe, bere erakundeak eta kudeatzeko duen gaitasuna indartu behar dira. EHSSLk 16. artikuluan ezartzen ditu Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialeko erakundeek euskal administrazio publikoekin elkarlanean aritzeko dituzten betebeharrak. Betebehar horien artean dago gaitasun teknikoa, baliabide metodologikoak eta antolaketa-baliabideak eta jarduteko gaitasuna etengabe hobetzeko sustapen-lana egitea.

Alderdi hori luze eta zabal dago islatuta EHSSEn. 2018-2020 aldirako legegintzaldiko planean dago sartuta 12. jarduketa, Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailaren dirulaguntzak eta laguntzak aztertzean eta hobetzean datzana, eta horrek ekarri du, batetik, deialdi bakarrean bateratzea EHSSeko erakundeentzako laguntza-lerroak, aurreko goiburuan aipatu dugun moduan, eta bestetik, ezagutza kudeatzeko lerroa aktibatzea.

Identifikatutako gainerako neurriak aintzat hartuta, garrantzitsuak dira erakunde txiki eta ertainentzat, tokiko ikuspegitik, aholkularitza-zerbitzuak eta elkarteentzako prestakuntza-programa espezifikokoak, udalek eta mankomunitateek bultzatutakoak (kasu batzuetan, emakumeen edo adinekoen elkartei zuzendutakoak). Euskadiko Gazteriaren Kontseiluak ere modu espezifikoa garatzen du gazteei eta gazteen elkartei aholkuak emateko zerbitzu bat.

Eusko Jaurlaritzak, Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailaren bidez, lehen aipatutako deialdia erabilita, eta zehazki, esku-hartze sozialerako jardueretarako eta boluntarioen ekintza indartzeko eta parte-hartze asoziatiborako jardueretarako dirulaguntza-lerroen bidez, erakundeei -asko erakunde txikiak eta ertainak- laguntzeko lan garrantzitsua egiten du.

Lan eta Justizia Sailak ekonomia sozialeko entitateen antolaketa eta kudeaketa indartzera bideratutako neurri espezifikokoak ditu. Zehazki, prestakuntzarako laguntzak eta EAEko ekonomia sozialeko enpresen eta entitateen elkarte-egiturak sendotzera zuzendutako laguntzak.

⁵² Ekonomia sozialeko enpresetan bazkideak sartzeko laguntzak; Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomia sozialeko enpresen eta entitateen elkarte-egiturak sendotzera zuzendutako laguntzak.

Gainerako entitate publikoen jarduera (foru-entitateak edo EAEkoak), hein batean behintzat, boluntarioen agentzietan parte hartuta bideratzen da. Agentzia horiek zenbait neurri bultzatzen dituzte eta neurri horiek aholkularitza-zerbitzuetan, laguntza tekniko eta prestakuntzan gauzatzen dira, eta eragin berezia dute hiru lurralde historikoetako erakunde txiki eta ertainetan.

Sektore pribatuak ere presentzia garrantzitsua du gisa horretako neurrien bultzadan. Euskal banku-fundazioek, boluntarioen agentzietan parte hartzeaz gain, haien kabuz garatzen dituzte prestakuntza-zerbitzuak eta kudeaketarako laguntza (Kutxa Fundazioa).

Aipagarria da, hemen, Indartu programa, BBK Fundazioak bultzatutakoa, antolaketa babesteko eta indartzeko; izan ere, aurreko kasuetan bezala, funtsezkoa da erakunde txiki eta ertainentzat.

Euskal banku-fundazioez gain, Estatuan ezarritako bankuek eta banku-fundazioek (La Caixa, Banco Santander) ere bultzatzen dituzte lege, ekonomia, teknologia eta beste zenbait arlotako aholkularitza eta prestakuntzarako neurriak HSSeko erakundeentzat.

5.1.3 EHSS egituratzea eta beste erakunde batzuekin elkarlanean aritzea

EHSSLren zioen azalpenean adierazita dago “hirugarren sektore sozialaren egituratzea erakunde-sareen eta horien bat egitearen bidez indartzeko” beharra.

EHSS sustatzeari buruzko IV. kapituluko 22.2 artikulua ezartzen du “Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeek eta sareek sektore hori osatzen duten erakunde eta sareen arteko lankidetzeta eta informazio eta jardunbide egokien trukea bultzatuko dutela”. Gainera, besteak beste, egituratzea ere sustatu beharko dute. Horretan laguntzen dute, besteak beste, Sareen Sareak eta sektoreak elkarriketarako eta antolaketarako dituen espazioek eta haien ahotsak, Euskadiko eta Bizkaiko elkarrizketa zibileko mahaietan.

EHSSren 2014-2015 aldirako Liburu Zuriak bultzatu beharreko erronkatzat ezarri zituen zuzeneko esku-hartzean aritzen diren erakundeen arteko elkarlana eta sektorea egituratzeko lanean aurrera egitea.

EHSSSEren 5. helburuak, besteak beste, sektorea maila guztietan egituratzea aipatzen dute: lankidetzeta horizontala esku-hartze erakundeen artean; gobernantza, barneko artikulazioa, parte-hartzea eta sareko lana sare bakoitzaren baitan; sektorearen artikulazioa sektore osoa aintzat hartuta, bai lurralde mailan, bai arloka, eta Sareen Sarearen eta zenbait alor jakinen (adibidez, emakumeen elkarteak) arteko konexioa.

EHSSSEk ⁵³ gai honekin lotura duten bost jarduketa biltzen ditu bere baitan; kasu gehienetan, EHSSko erakundeek eta sareek bultzatu beharrekoak, legegintzaldiko planeko 26. jarduketa izan ezik (EHSSren egituratzea sustatzea). Eusko Jaurlaritzak ere parte hartzen du ekintzetako batean (3. ekintza), lurraldeaz gaindiko sareak indartzeko dirulaguntza izendunak emanez, eta Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak bideratzen ditu neurri handi batean. Era berean, Lan eta Justizia

⁵³ Ikus 13., 24., 25., 26. eta 33. jarduketak.

Sailak enpresen artean ekonomia sozialaren arloan elkar-lankidetzan aritzeko laguntzak bultzatzen ditu urtero.

Boluntariotzari dagokionez, Foru Aldundiek eta Eusko Jaurlaritzak eta euskal banku-fundazioek zeharka ere bultzatzen dute sektorearen egituratzea, boluntarioen agentzietan parte hartuta, eta horiek, bakoitzak bere lurraldeko boluntariotza-entitateen foroetan parte hartu eta dinamizatzen dituzte. Foro horiek gisa honetako erakundea elkartzeko, konektatzeko, elkarlanean aritzeko eta egituratzeko balio dute.

EHSSren egituratzean sektore pribatuak ez du ia presentziarik, eta identifikatutako neurri bakar gisa, aipagarria da Kutxa Fundazioak bultzatutako *gipuzkoasolidaria.info* plataforma. Proiektu horren helburua Gipuzkoako elkarteen arteko harremanak sustatzea da garatutako espazio digitalaren bidez.

5.1.4 Jasangarritasuna, autonomia, gardentasuna eta kontuak ematea

EHSSLren 16. artikulua EHSSko erakundeen betebeharren artean ezartzen ditu euskal administrazio publikoekin elkarlanean aritzeko betebeharra, gardentasunez aritzearena eta kanpoan zein barruan kontuak ematearena, 2013ko abenduaren 9ko 19/2013 Legeak, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzkoak, ezarritakoaren arabera.

Era berean, 2014-2015 aldirako Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren Liburu Zurian identifikatutako sektorearen erronken artean, hauek dira aipagarriak:

- 5. ERRONKA Erakundeen jasangarritasun ekonomikoaren bidean aurrera egitea.
- 7. ERRONKA Gardentasuna eta kontuak ematea bermatzea, eta komunikazio-ahaleginak areagotzea.

EHSSSEk baditu lotura duten zenbait jarduketa ⁵⁴, eta horien artetik aipagarriak hauek:

- 15. Dohaintzak eta legatuak sustatzeko kanpaina.
- 16. Inbertsiorako gaitasuna garatzea, likidezia eta kredituaren eskuragarritasuna.
- 18. EHSSLren 16. artikuluan jasotako erakundeen betebeharren irismena argitzea.
- 27. Gardentasuna eta ebaluazioaren kultura bultzatzea.
- 32. EHSSko erakundeei eta sareei buruzko datuen erregistroa eta erregistro-datuen eskuragarritasuna hobetzeko ekintzak bultzatzea.

Identifikatutako sustapen-ekintzan asko dira EHSSko erakundeen jasangarritasuna hobetzera bideratutako neurrien adibideak, finantzaketa publikoaren bidez eta EHSSLren 20.2 artikuluan

⁵⁴ Zehazki, EHSSSEn jasotako jardueretatik jasangarritasun, autonomia, gardentasun eta kontuak ematearekin lotura dutenak hauek dira: 15,16, 18, 19, 27, 29, 30, 32.

ezarritakoarekin bat etorrira, enpresak eta herritarrak jardueren finantzaketan zenbait bidetatik inplikaturata.

Hala, lehen aipatu dugun moduan, EHSSren finantzaketarako neurriak lurralde-eremu guztietako era guztietako erakunde publikoetatik etortzen dira.

Eta hirugarren sektoreko erakundeen jasangarritasunari, pisu eta intentsitate desberdinarekin, asko laguntzen diote arlo sozioekonomikoko entitate pribatuek (bankuak, banku-fundazioak, enpresak eta enpresa-fundazioak).

Laguntza eta dirulaguntzen deialdiak eginez edo hitzarmen publiko zein pribatuak eginez, HSSren programak, proiektuak eta jarduerak finantzatzeaz gain, identifikatu dira sektorearen jasangarritasun ekonomikoari laguntzen dioten beste mekanismo batzuk ere.

Batetik, euskal bankuek (Kutxabank, Laboral Kutxa) edo EAEn finkaturata dauden bankuek (Fiare Banca Ética, Caixabank) bultzatutako finantza-mekanismoak, baldintza bereziko kredituak, aurrerakinak eta abar eskuratzeko aukera ematen dutenak.

Bestetik, eragile horiek (kasu honetan, Kutxabank eta Fiare Banca Ética) finantzatutako finantza-produktuen diseinua, herritarrei proiektu solidarioen finantzaketan parte hartzeko aukera ematen diena, gordailu eta inbertsio-funtzen interesak dohaintzan emanda⁵⁵.

Azkenik, foru-ogasunek bultzatutako neurri fiskalak daude, eta hor sartzen dira, goian aipatu dugun moduan, hirugarren sektoreko entitateentzako salbuespen fiskalak eta enpresa zein partikularrek EHSSko entitateei dohaintzak eta ekarpenak egiteagatik balia ditzaketen pizgarri fiskalak.

5.1.5 Inbertsioak eta azpiegiturak

EHSSLk, 21. artikuluan, laguntza-neurrien bi multzo ezartzen ditu, euskal administrazio publikoek sustatu beharrekoak, EHSSko erakunde eta sareei interes orokorreko jarduera sozialak garatzeko instalazio eta azpiegitura egokiak izaten (21.1 art.), eta inbertsioak egiten eta hobetzen, eta haien jarduera ekonomikoa bultzatzen (21.2 art.) laguntzeko.

Bi neurri multzoak EHSSSEn daude zehaztuta, helburua erakundeen baliabide materialak (azpiegiturak) hobetzea eta inbertitzeko gaitasuna eta likidezia garatzea duten honako hiru jarduketan hauen garapenean:

- 2. Etxebizitzako programa sozialak eta gizarteratzeko etxebizitzaren sarea.
- 16. Inbertsiorako gaitasuna garatzea, likidezia eta kredituaren eskuragarritasuna.

⁵⁵ Alderdi honi buruzko informazio gehiago ikus daiteke atal honetan: 4.2.2.1 *Identifikatutako finantza-neurrien deskribapena*.

- 17. EHSSko erakundeek, esku-hartze sozialaren inguruan, erantzukizun publikoko zerbitzuak eskaintzeari eta interes orokorreko beste jarduera batzuei lotutako azpiegitura sozialak sustatzeko planak.

Horietatik, 17. jarduketa 2018-2020 aldirako legegintzaldiko planean sartu zen, Eusko Jaurlaritzak eta EHSSko sareek Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Sailaren gidaritzapean, garatzeko. Eta antzeko jarduera bat dago jasota 2018-2020 aldirako Etxebizitzaren Gida Planeko helburuetan.⁵⁶

17. jarduketa hori partzialki garatu da. 2019aren hasieran, Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Sailak 90 etxebizitza baino gehiago zituen beste sail, erakunde (Foru Aldundiak, udalak) eta EHSSko erakundeei (Gurutze Gorria, CEAR, Caritas, besteak beste), gizarte-inklusioko programetarako, lagata.

Sail horrek berak dirulaguntzen programa bat bultzatzen du udal, tokiko erakunde autonomo eta tokiko entitate txikientzat, baina baita onura publikoko xede sozialak dituzten entitate pribatuentzat ere, irisgarritasun-planak egiteko edo eguneratzeko, eta hobekuntza-lanak egiteko.⁵⁷

Bestalde, identifikatutako sustapen-ekintzak inbertitzeko gaitasuna hobetzea eta azpiegiturak eskuratzea xede duten neurri ugari biltzen ditu.

Inbertsioari dagokionez, laguntza-tresna gutxi identifikatu dira. Horretara iritsita, aurreko atalean euskal bankuek (Kutxabank, Laboral Kutxa) edo EAEn finkatutakoek (Fiare Banca Ética, Caixabank) bultzatutako finantza-mekanismoen diseinuari buruz adierazitakoari lotzen gatzaitziko; EHSSko erakundeei, diruzaintzako zailtasunei aurre egiteko, kreditua lortzen laguntzen dieten mekanismoak dira horiek.

Badira finantzaketa lortzeko beste modu batzuk, modu berri batzuk. Alderdi publikotik, Bizkaiko Foru Aldundiaren bi ekimen nabarmendu nahi ditugu: Seed Capital⁵⁸, arrisku-kapitaleko funtsa. Helburua sozialki berritzaileak diren enpresa-ekimenak sustatzen eta sendotzen laguntzea da; hain zuzen gizarteratzeko enpresak eta beste entitate sozial batzuk onuradun izan dituzten ekimenak. Eta Crowdfunding Bizkaia⁵⁹, sustatzaile pribatuek kapital-inbertsioak eginda, berrikuntza sozialerako proiektuak garatzeko plataforma.

⁵⁶ Honako hau dio 1.1.6 ekintzan: “Eusko Jaurlaritzak gertuko elkarlanean arituko da Euskadiko Hirugarren Sektoreko entitate sozialekin eta erakundeekin etxebizitzako programa sozialak garatzeko. Bertako parke babestuko etxebizitzak lagatzeko edo alokatzeko lankidetzak hitzarmenak egin ahal izango dira erakunde sozialekin. Helburua egoera zailan dauden kolektiboekin etxebizitza-beharrei erantzutea izango da; alegia, prozesu normalizatuen bidez etxebizitza bat eskuratzeko zailtasun handiak dituztenen beharrei erantzutea”.

⁵⁷ Dirulaguntzen programa honen bidez, 2019an, 29 plan eta 112 obra onartu dira.

⁵⁸ <https://www.seedcapitalbizkaia.eus/>

⁵⁹ <https://crowdfundingbizkaia.com/>

Sektore pribatutik, Caixabankek bultzatutako elkartasunezko crowdfunding ekimen bat eta Fiare Banca Éticaren eta Sareen Sarearen artean sinatutako hitzarmena identifikatu dira. Hitzarmenaren helburua sareko entitate sozialentzako finantzaketa eskuratzeko lehentasunezko baldintzak eta beste onura batzuk (fakturen eta dirulaguntzen aurrerakinak, aseguruak...) bermatzea da.

Azpiegiturak eskuratzeko neurriei dagokienez, entitate publikoek eta pribatuek hartzen dute parte.

Sektore publikotik, Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitza Sailak bultzatutako neurriez gain, Foru Aldundiek eta udalek ere funtzio garrantzitsua betetzen dute EHSSeko entitateei lokalak lagatzeko, edo espazioak erabiltzen uzteko. Aipagarriak dira hemen gizarte-zerbitzuen zentroetako inbertsioetarako dirulaguntzak, Gipuzkoako Foru Aldundiko Gizarte Politiken Departamentuak bultzatutakoak. Hor sartzen da 3. lerroa, Gipuzkoako hirugarren sektore sozialeko entitateen egoitzetan egin beharreko inbertsioak finantzatzekoa (ikus IV. eranskina)⁶⁰.

Sektore pribatuak gisa horretako neurrien % 50 garatzen ditu, eta aipagarriak dira euskal banku-fundazioak, jarduerak garatzeko espazioak prezio murriztuetan alokatuta edo aldi baterako lagata, batzuetan epe luzerako akordioen bidez. Adibidez, BBK-k Gorabideri La Ola zentroa lagatzen dio desgaitasun intelektuala duten pertsonak aldi baterako egonaldiak egin ditzaten.

Kasu batzuetan, azpiegiturak arlo publikoaren eta pribatuaren arteko lankidetzatik etortzen dira; adibidez, horrela lagatzen zaizkio Vicente Abreu elkartearen federazioari espazioak, Gasteizko Udalaren, Arabako Foru Aldundiaren eta Vital Fundazioaren arteko elkarlanean.

Amaitzeko, Gipuzkoako eta Bizkaiko boluntarioen agentziek, Gizaldek eta boluntak hurrenez hurren, espazioak lagatzen dizkiete, bereziki, erakunde txiki eta ertainei, eta aipagarria da Ganbara programa (bolunta): Bizkaiko entitate sozial solidarioei lanerako espazioak lagatzen dizkiete aldi baterako, barneko ohiko lanak egin ditzaten, eta erabilera anitzeko aretoak ere bai, tarteka egiten dituzten jarduera edo proiektu espezifikotarako.

5.1.6 Lankidetzaren sektore publikoarekin

Euskal administrazio publikoen eta EHSSren arteko elkarlana Legearen alderdi garrantzitsuetako bat da. Legeak, 15. artikuluan, zerrendatu eta deskribatu egiten ditu administrazio publikoen eta EHSSko erakundearen arteko elkarlana formalizatzeko askotariko tresnak.

Garrantzi hori adierazita dago EHSSEn ere, helburua, erantzukizun publikoko sistemak sendotzeko markoaren baitan, euskal administrazio publikoen eta EHSSren arteko lankidetzaren duten jarduera multzo handi baten bidez.

Legegintzaldiko planak biltzen ditu arlo publiko-sozialaren lankidetzarako eredia, markoa eta tresnak garatzeko eta hobetzeko berariaz diseinatutako jarduerak.

⁶⁰ Gipuzkoako Foru Aldundiaren 2015-2019 aldirako Kudeaketa Plan Estrategikoaren 44. helburuan jasotako jarduera.

- 1. Zeharkakotasuna EJRen eta EHSSren arteko lankidetzan, eta Euskadiko Elkarrizketa Zibileko Mahaia indartzea.
- 5. Eredu mistoaren hedapenari jarraipena, bultzada eta balorazioa egitea.
- 6. Itun sozialaren erregimena eta hitzarmenak bultzatzea.
- 7. EHSSko erakundeetan arretarako eredu komunitarioa bultzatzea.

1. eta 6. jarduketak garatu dira 2019an, baina horietatik harago, alderdi horrekin lotutako sustapen-ekintza urria da.

Bi neurri bakarrik identifikatu dira (% 0,20): lehena hitzarmen bat da, Lan, Migrazio eta Gizarte Segurantzaren Ministerioko Migrazioen Estatu Idazkaritzako Integrazio eta Arreta Humanitariorako Zuzendaritza Orokorraren, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorraren, Errefuxiatuentzako Nazio Batuen Goi Komisionatuaren (ACNUR) eta Bilboko, Gasteizko eta Donostiako elizbarrutietako Cáritasen eta Ignacio Ellacuria Fundazioaren artekoa, Euskadin, nazioarteko babesaren onuradun diren pertsonen harrera eta integrazioarako Auzolana II Babesletza Komunitarioko Esperientzia Pilotu bat garatzeko.

5.1.7 Lankidetzaren enprekin

EHSSLk ezartzen du euskal administrazio publikoek sustatu egin behar dutela enpresa-sektorearen eta EHSSren arteko lankidetzaren esku-hartze sozialean. 24.2 artikulua zenbait ekimen biltzen ditu elkarlan hori bultzatzeko:

- a. babesletza- eta mezenasgo-ekintzak, dohaintzak, kausadun marketina edo esku-hartze sozialaren arloan hirugarren sektore sozialeko erakundeen interes orokorreko ekimenak garatzeko enpresen baliabide ekonomikoak mobilizatuko dituzten beste ekintza batzuk, erantzukizun publikoko zerbitzuen eskaintzatik kanpokoak, unean unekoak edo ez;
- b. boluntariotza korporatiboko ekintzak, proiektu partekatutako abian jartzeko hitzarmenak edo lankidetzaren egonkorrago bat izatea dakarten beste ekintza batzuk, erantzukizun sozialeko ikuspegiekin eta enpresa eta erakundeen misioarekin lotutakoak, eta kapitala mobilizatzea; ez ekonomikoa bakarrik, baizik baita giza kapitala eta kapital soziala ere.

EHSSSEk Legean ezarritakoa jasotzen du EHSSk eta euskal enpresek partekatutako marko bat sortzeko bidean aurrera egiteko, eta hori, batez ere, 20. jarduketan dago bilduta. Jarduketaren helburua euskal enpresa-sektorearen eta EHSSren arteko lankidetzaren programa pilotu bat sortzea da.

Identifikatutako neurri askok (51, % 5,21) EHSSren eta beste sektore batzuen (baita enpresa arloa ere) arteko lankidetzaren iraunkorrari egiten diote erreferentzia. Hori horrela, identifikatutako lankidetzaren hitzarmen asko boluntariotza korporatiboko ekintzetan gauzatzen dira (enpresetako profesionalen parte-hartzea proiektuetako jardueretan, aholkularitza teknikoa horiek gauzatzeko eta abar), eta neurri gutxiagoan erakundearen jardueren babesletzan, arlo ekonomikoari edo entitateen ikusgarritasun sozialari lotuta, parte hartzen duten enpresen erantzukizun sozialeko programen esparruan.

Hala ere, badirudi enpresek gisa honetako ekimenetan duten inplikazioa enpresen bulkada isolatuen emaitza dela, eta bi sektoreen arteko lankidetzarako esparru edo estrategia partekatuta

baten falta sumatzen da. Horretarako, datozen urteetan, estrategian aurreikusitako 20. jarduketa aktibatu beharko litzateke, eta legegintzaldiko plan berrian txertatu.

5.1.8 EHSSren sustapena, fiskalitatea eta aitortza

EHSSLren 22. artikulua Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala eta hark egiten duen ekarpena aitortzea bultzatzeko garatu beharreko neurriak biltzen ditu.

Ildo horretan, EHSSSEk zenbait jarduera biltzen ditu⁶¹; batzuk zeharkakoak, arlo honi eta beste batzuei eragiten dietenak, eta gorago, erakundeak sendotzeari, jasangarritasunari eta inbertsio eta azpiegiturei buruzko arloetan, aipatu ditugunak.

EHSSren aitortzari dagokionez, estrategian bi jarduketa daude sektorearen ezagutza eta aitortza hobetzeko eta gizarteari egiten dion ekarpenari balioa emateko. Jarduketa hauek dira:

- 28. EHSSren eta erakundeen guztizko balioa eta balio erantsia identifikatzea, aitortzea eta sustatzea.
- 29. EHSS, haren errealitatea eta ekarpena ezagutarazteko ekimena.

Bi jarduketak EHSSko erakundeek eta sareek, Eusko Jaurlaritzaren laguntzarekin, egitekoak dira. Jasota daude biak legegintzaldiko planean, eta urratsak egin dira haiek ezartzeko.

28. jarduketatik, erakundeen guztizko balioa eta balio erantsia autoebaluatzeko sistema eta tresnaren lehen diseinua garatu da.⁶²

29. jarduketari buruz aipagarria da 2019ko abenduan EITBren, Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailaren eta Sareen Sarearen artean sinatutako lankidetzaz-hitzarmena.

Akordio honek aukera emango du urtean zortzi kanpaina egiteko, Sareen Sareko entitateek gizarte-inklusioaren eta pertsona zaugarrienak babestearen alde lanaren errealitatea ezagutarazteko helburuarekin.

Aurrekoez gain, eta estrategian bertan diseinatutakoak alde batera utzita, identifikatutako sustapen-ekintzak EHSSko erakunde eta sareen lana ezagutarazteko edo aitortzeko 34 neurri biltzen ditu (% 3,47). Neurri horiek sektore publikoko zein pribatuko eragileek bultzatzen dituzte, eta forma batzuk edo besteak dituzte.

Erakundeen eta haien ekarpenaren ikusgarritasunari dagokionez, sektore publikotik, zeregin garrantzitsua du, tokiko mailan, zenbait Udalek (Bilbo, Gasteiz) jarduera asoziatiboa hedatzeko espazio eta tresna birtualak sortzeak.

EAEtik, Eusko Jaurlaritzak bultzatutako Euskal Autonomia Erkidegoko Elkarteen Erregistro Orokorra eta Euskadiko Boluntariotzako Erakundeen Errolda Orokorra tresna erabilgarria dira

⁶¹ Zehazki, 9,10, 11, 12, 14, 17, 28, 29, 33, 34 jarduketak.

⁶² Balio erantsia indartzea neurri-kategoriari lotutako neurririk ez dugu aurkitu.

sektorea dimentsionatzeko eta haren oinarritzko ezaugarriak maiz ezagutzeko (ez 2019an bakarrik).

Neurri handiagoan, EHSSren Liburu Zuria eta Barometroa, 2019an egina, tresna garrantzitsuak dira EHSSren errealitatea, aldizka, ezagutzeko.⁶³

Sektore pribatuak ere (banku-fundazioak, kirol eta hezkuntza arloko erakundeak...) modu batean baino gehiagotan hartzen du parte erakundeei ikusgarritasuna emateko tresna edo ekintzen sorkuntzan: kanpainetan parte hartu edo kanpainak babesten dituzte, ikusgarritasunerako espazio birtualak eta abar.

Aipagarria da, duen inpaktuagatik, komunikabideek egiten duten lana; adibidez, EHSSko erakundeen lana ezagutarazteko diseinatutako irratsaioen bidez ("El farol del sur", "Radio de acción"), Cadena SER Euskadik egiten duen lana.

Sektoreari aitorpena egiteko ikusgarritasuna emateko beste modu bat sariak dira, sektore pribatuak eta bereziki, sektore publikoak bultzatutakoak. Horietan parte hartzen dute lurralde maila guztietako erakunde publikoek: tokikoek, probintziakoek, EAEkoek eta Estatukoek.⁶⁴

Eta, nabarmendu beharrekoak dira erakundeen adierazpenak. 2019an, aipagarria da Iñigo Urkullu lehendakariak Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren egunean, maiatzaren 12an, Gasteizko Artium Museoa eginiko adierazpena.

5.1.9 Nortasuna

Estrategiaren 5. helburuak (sektorearen nortasuna, egituraketa eta aitorpena) zenbait jarduera biltzen ditu (batzuk beste arlo batzuekin bat etorrira) sektorearen nortasuna indartzeko, eta nortasun eta diskurtso partekatua sortzeko eta erakundeak sektorearekin identifikatzeko bidean (kide sentitzea), aurrera egiteko.

Era berean, arlo honek erakundeen koherentziari egiten dio erreferentzia, eta EHSSSEk, horri lotuta, erakundeetan eta sareetan sektorearen balioak adieraztea eta zerbitzuak eskaintzetik kanpoko funtzioak (funtzioen oreka) garatzea helburu duten jarduerak biltzen ditu: eragin sozial eta politikoa izateko funtzioa gauzatzearekin lotutako jarduerak (eskubideak eta eskubide-urraketen salaketak sustatzea) edo aukera- eta tratu-berdintasuna sustatzearekin lotutakoak, arreta berezia eskainiz erakundeetan emakumeen eta gizonen berdintasuna izateari eta erakundeetan dibertsitate funtzionala dutenen inklusioari, legeak ezarritako betebeharretatik harago joanda.

Hala, arlo honekin lotura estuena duten jarduketak, guztizko balioari eta balio erantsiari dagozkionez gain, hauek dira:

⁶³ EHSSSEren 33. jarduketan sartutako produktuak.

⁶⁴ Sari horien adibide dira 2019ko Gipuzkoako Boluntariotza Saria eta garapenerako lankidetzarako 2019ko Ignacio Ellacuria Saria.

- 4. Erakundeetan euskararen erabilera, presentzia eta kudeaketa sustatzea.
- 21. Sektorearen nortasuna indartzeko ekimen bat bultzatzea.
- 22. Hartzaile diren pertsonen eskubideak benetan baliatzearekin lotutako gorabeherak hautemateko sistemak garatzea.
- 23. EHSSko erakundeek haien barneko lanean aukera- eta tratu-berdintasuna lortzeko irizpideak aplikatzearekiko konpromisoa bultzatzea, legeak ezarritakotik harago eta haien nortasunarekin koherentziaz jokatzuz.

Nolanahi ere, arlo honetarako identifikatutako sustapen-ekintza ez da oso ugaria, eta jasotako neurriek ez diote zuzenean begiratzen sektore gisa nortasun eta diskurtso bateratua eraikitzeko bidean aurrera egiteari.

Identifikatutako neurri urrietatik ia denak tokiko, probintziako edo EAeko sektore publikoak bultzatutakoak dira, eta euskararen erabilera eta presentzia sustatzearekin, berdintasuna sustatzearekin eta desgaitasunak dituzten pertsonen eskubideak sustatzearekin daude lotuta.

Normalean, ez dira espezifikoki sektorearentzat diren neurriak, baina erakunde sozialek izan dezakete hor lekua.

5.2 EHSSLn eta EHSSSEn bildutako beste alderdi batzuei dagokienez

EHSSSEren helburuetan oihartzunik ez dute EHSSLn eta EHSSSEn jasotako zenbait alderdik, edo EHSSSEn zeharkako bihurtuta azaltzen dira. Merezi du horiek xeheago eta arreta handiagoz irakurtzea, oro har, sustapen-ekintzan duten garrantziagatik.

5.2.1 Euskal administrazio publikoen mailen artean sustapen-ekintza zeharkako bihurtzea eta bultzatzea

EHSSSEren ezaugarrien artean, badira bi alderdi estrategian parte hartzen duten administrazio publikoei eragiten dietenak. Batetik, estrategia zeharkakoa da Eusko Jaurlaritzako sailetan. Bestalde, EHSSSE lerrokatuta dago euskal administrazio publiko guztiek partekatzen dituzten helburu orokor batzuekin.

EHSSSE sail artekoa izateari dagokionez, EHSSLk 17.4 artikuluan jorratzen du alderdi hori. Eta identifikatutako sustapen-ekintzak baieztatu du presentzia nahikoa handia dutela (pisu eta intentsitate batekin edo bestearekin) Eusko Jaurlaritzako sail batzuek (35 neurri), baina espero zitekeen moduan, Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailean daudela kontzentratuta, Eusko Jaurlaritzak bultzatutako neurrien bi heren baino gehiago (beste 79).

Bestalde, EHSSSE euskal administrazio publiko guztiek partekatzen dituzten helburu batzuekin lerrokatuta egoteak esan nahi du haien artean jarduera-irizpideak partekatzen dituztela eta sustapen-ekintzetan badituztela oreka eta koordinazioa.

Hori horrela, EHSSLren 18. artikulua, euskal administrazio publikoen beste maila batzuetako sustapen-neurriei buruzkoak, Foru Aldundiek eta tokiko entitateek garatu beharreko bi neurri multzo biltzen ditu.

Lehenengoa (18.1 art.) Foru Aldundiek eta tokiko entitateek hirugarren sektore soziala sustatzeko estrategiak garatzeari buruzkoa da, Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala sustatzeko estrategiarekin koordinatuta. Bizkaiko Foru Aldundiak ekin dio bide horri.

Neurri hori, EHSSSEn, bereak ez dituen bi jarduketetatik bat da.

EHSSSEk berea ez duen beste jarduketa, elkarriketa zibileko mahaiak edo antzeko tresnak erabilita, Foru Aldundi, tokiko entitate eta beste erakunde batzuekin elkarriketa zibila sustatzekoa da (eta horri buruzkoa da Estrategiaren bigarren kapitulu), hala, administrazio publikoek EHSSrekin egiten duten elkarlana zeharkako bihurtzeko bidean urratsak egiteko.

Aurreko kasuan bezala, Bizkaiko Foru Aldundiak abian jarri du eta 2019an ere abian izan du Bizkaiko Elkarriketa Zibileko Mahaia.

Legearen 18. artikuluan jasotako bigarren neurriak zera biltzen du, Foru Aldundiek eta tokiko erakundeek urtero deialdiak egitea Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeei interes orokorreko jarduerak egiten laguntzeko eta erakunde eta sareen funtzionamenduari laguntzeko.

Hori horrela, gorago aipatu dugun moduan, foru-administrazioek eta tokikoek sustapen-ekintzan duten pisua oso handia da (EAE sektore publikoaren sustapen-neurrien % 81 bultzatzen dituzte) eta beraz, funtsezko eragile dira EHSSko erakundeen interes orokorreko jarduerak finantzatzen eta babesten. Sareen funtzionamenduan laguntzeko neurriak bultzatzeko lana, batez ere, Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailari dagokio.

5.2.2 Eragile eta sektore askoren arteko elkarlana sustapen-ekintzaren bultzadan

Sustapen-ekintzaren zati handi bat askotariko eragile publiko eta pribatuek bakarka eginiko ekimenetatik etortzen dira, eta hala erakusten du txostenak.

Hala ere, eragileen arteko lankidetzatik sortutako 46 sustapen-neurri identifikatu ditugu Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko 2016ko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 20. artikuluan ezarritakoarekin bat datozenak. Honako hau dio artikulua horrek: “Erakundeen interes orokorreko jarduera sozialak, erantzukizun publikoko zerbitzuen hornikuntzatik kanpokoak, sustatzeko ekintzak egiten dituzten beste eragile batzuei laguntzea eta haiekin batera lan egitea”.

46 neurri horien artean daude elkarlan publiko-pribatutik sortutakoak (gorago jorratu dugu alderdi hori), sektore berdineko eragileen arteko lankidetzatik sortutakoak eta zenbait sektoretako eragileen artean (EHSSko entitateak barne) ezarritako sinergieiei esker bultzatutakoak.

Neurri horiek termino absolututan eta ehunekoetan pisu txikia dute (% 4,70) identifikatutako sustapen-ekintza osoan, baina zenbait arrazoi direla-eta, oso interesgarriak dira.

Batetik, identifikatutako elkarlaneko sustapen-neurriak Lurralde Historiko guztietan daudelako edo Lurralde Historiko guztiei eragiten dietelako.

Bestetik, neurri horietako batzuetan, elkarlana ez da sektore bereko eragileen artean bakarrik egiten, baita sektore publikoko eta pribatuko eragileen artean ere, lehen aipatu dugun moduan.

Azkenik, neurri horiek lotura dutelako EAEko elkarte-ehunari sendo eusteko funtsezkoak diren arloekin.

Gehienetan, oinarri soziala garatzea eta erakundeetan parte-hartzea bilatzen dute, boluntarioria eta elkartegintza bultzatuta, antolaketa eta kudeaketa indartuta, azpiegiturak eskuratuta eta erakundeen arteko elkarlana eginda. Aipagarria da, gainera, funtsezko neurriak direla Lurralde Historikoetako erakunde txiki eta ertainen lana babesteko. Elkarlan horietako batzuk aipatuko ditugu orain.

Lehenik, haien neurriek (29) Hiru Lurralde Historikoetan duten garrantziagatik eta presentziagatik, **boluntarioriarako eta gizarte-partaidetzarako agentziak** daude. Ibilbide

luzea dute egina, eta eragile publiko eta pribatuen eta EHSSko erakundeen arteko elkarlanetik sortuak dira.

- a. Batekin, Araban, Vital Fundazioak, Gasteizko Udalak eta Sartu Arabak bultzatutakoa.
- b. bolunta, Bizkaian, Bizkaiko Foru Aldundiaren, BBK Fundazioaren eta EDE Fundazioaren arteko elkarlanari esker sortua.
- c. Gizaldi, Gipuzkoan, Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta Hezkide Eskolaren arteko elkarlanaren emaitza da.

Boluntariotzarako eta parte-hartze sozialerako agentziak garrantzitsuak dira neurriak beste eragile batzuekin sustatzeak ondorio biderkatzaileak dituelako; horien artean daude, adibidez, hezkuntza-erakundeekin elkarlanean bultzatutako neurriak, batez ere EAEko unibertsitate publikoekin (EHU) eta pribatuekin (Deustuko Unibertsitatea) eta urtero, gazteen artean boluntariotza bultzatzeko antolatzen diren Boluntariotza Azokak.

Ildo horretan, aipagarria da agentzia horiek zenbait organismotan duten parte-hartzea; adibidez, Boluntariotzaren Euskal Kontseiluan (hor parte hartzen dute, baita ere, erakundeetako eta erakunde publikoetako ordezkariak: Eusko Jaurlaritzak, Foru Aldundiak, udalerrriak). Kontseilu horrek, Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailarekin batera, 2019an, *Gracias -a t-i / zuri esker-rak* kanpaina bultzatu du, euskal herritarren boluntario-lanari balioa emateko.

Beraz, boluntarioen euskal agentziak funtsezko pieza dira Euskadin boluntariotza sustatzeko eta elkarte-ehuna indartzeko⁶⁵.

Bigarrenik, **Bizkaiko Hirugarren Sektoreko Behatokia** 2006an sortu zuten Bizkaiko Foru Aldundiaren, BBK Fundazioaren eta EDE Fundazioaren lankidetzari esker, eta proiektuarekin bat egin zuen Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak ere. Behatokia, sortu zenetik, Bizkaiko eta Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala sustatzeko eta ikusgarri egiteko tresna izan da, 2014-2015 aldirako Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren Liburu Zuria, 2019ko Barometroari eta beste lan batzuei esker.

Lurralde Historiko bakoitzari espezifikoki begiratuta, aipagarriak dira sektore batzuetako eta besteetako eragileen arteko elkarlanaren bidez bultzatutako beste neurri batzuk ere. Araban, Gasteizko Udalaren, Arabako Foru Aldundiaren eta Vital Fundazioaren elkarlanak zenbait azpiegitura izateko aukera ekarri du, eta horiei esker, egoitza soziala dute **Vicente Abreu Federazioa** osatzen duten 23 elkarteek. Federazio horretan daude bilduta desgaitasun psikikoak, fisikoak eta/edo sentsorialak dituzten kolektiboen eta pertsonen erakundeak.

Gipuzkoan, Donostiako Udaleko Berdintasun arloaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren arteko lankidetzak aukera eman du **Donostiako Emakumeen Etxea** sortu eta mantentzeko. Espazio horren helburua gizonen eta emakumeen arteko berdintasun eza desagerrarazteko borrokan ari diren kolektibo eta elkarte guztiak antolatzea, eta mugimendu feministari hazten eta indartzen

⁶⁵ Horregatik, 2017-2020 aldirako Boluntariotzaren Euskal Estrategiak bere ekintza estrategikoen artean du "boluntariotzaren eta partaidetza sozialaren agentziak indartzea eta sendotzea".

laguntzea da. Neurri honek, gainera, aukera ematen du sektorearen baitan elkartzeko eta elkarlanean aritzeko espazio bat sortzeko, elkarrekin harremanetan jartzen baititu misio eta helburu berdinak dituzten erakundeak.

Bizkaian, Bizkaiko Foru Aldundiak Euskalitekin elkarlanean bultzatutako **bINKLUSIon programaren** helburua da Bizkaiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeen artean desgaitasunaren arloan aritzen direnek eta Foru Aldundiarekin elkarlanean aritzen direnek, modu orekatuan egitea aurrera haien kudeaketan, erreferentzia gisa Kudeaketa Aurreratuaren eredia hartua eta arreta bizi-kalitateari, elebitasunari, bikaintasunari, gardentasunari eta beste funtsezko elementu batzuei jarrita.

Amaitzeko, aipatu behar da ez dela sektore pribatuko eragileen artean elkarlanean bultzatutako sustapen-neurririk identifikatu.

Sektore pribatutik, eragile publikoekin gauzatu da beti elkarlana, eta identifikatutako kasu guztietan, **euskal banku-fundazioetatik** sortu da. Horrek indartu egiten du EHSSLren 20.1 artikuluan jasotakoa. Artikulu horrek dio euskal administrazio publikoen funtzioa dela Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala sustatzeko ekintzak egiten dituzten beste eragile batzuekin elkarlana bultzatzea, arreta berezia eskainiz **aurrezki-kutxen, banku-fundazioen eta beste finantza-erakunde batzuen gizarte-ekintzei**. Hala, sustapenerako haien neurri propioak bultzatzeaz gain, euskal banku-fundazioek eragile publikoekin parte hartzen dute identifikatutako zenbait neurritan.

Ondoriozta daiteke, beraz, bide garrantzitsu bat egina dagoela elkarlanaren arloan, eta sektore bereko edo beste sektore batzuetako erakundeen arteko elkarlana areagotzeak, EHSSLk azpimarratzen duen moduan⁶⁶, sustapen-ekintza nabarmen hobetzea ekarriko lukeela, eta aukera emango lukeela sustapen-sistema partekatuago, koordinatuago eta koherenteago bat izateko.

5.2.3 I+G+b soziala

EHSSLren 4.2 artikulua ekimen sozialeko erakundeek egiten dituzten esku-hartze sozialeko jardueren artean aipatzen ditu beharrak hautematea, ikerketa eta berrikuntza. Jarduera horiek funtsezkoak dira sektore publikoarekin elkarlanean arituta bultzatu nahi diren erakundeetan.

EHSSSEk helburu bat, I+G+b soziala, eskaintzen dio gai honi, eta honako jarduketak hauek biltzen ditu:

- 12. EHSSSEko erakundeentzako laguntza-lerroetan ezagutza kudeatzeko lerroa berreskuratzea, Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak bultzatuta.
- 30. Esku-hartze sozialaren eremuan I+G+b eta inbertsio sozialerako ekimen bat sustatzea.

⁶⁶ Legeak 20. artikuluan ezartzen du euskal administrazio publikoek, besteak beste, sustatuko dituztela “elkarrekiko eta beste erakunde batzuekiko aliantzak eta lankidetzak, hirugarren sektore soziala bultzatzeko eta horrek gauzatzen dituen interes orokorreko jarduera sozialak sustatzeko, besteak beste prestakuntza-ekintzen, laguntza teknikoaren, babesletzaren eta mezenasgoaren bitartez, edo proiektuetan lagunduz”.

- 31. EHSSeko erakundeek jardura ekonomikoa bultzatzeko aukerak ebaluatzea eta gazteen ekintzailtza sustatzea esku-hartze sozialaren arloan, eta bideragarriak izan daitezkeen ideiak babestea.

Jardura horietatik aparte, berrikuntza eta ikerketa sozialera bideratuta dauden neurri gutxi identifikatu ditugu, eta kasu gehienetan, erakunde publikoek bultzatutako dirulaguntzak dira.

Adibide aipagarrietako batzuk dira Bizkaiko Foru Aldundiak Ekintzailtza eta Berrikuntza Sozialerako Programarako egindako deialdia –entitate sozialei, XXI. mendeko erronka sozial eta ekonomikoari erantzuteko, enpresa-proiektu sozial berritzaile berriak sortzeko laguntzak emateko programa–, edo gazteriaren arloan gizarte eta lan arloko berrikuntza-proiektuak garatzeko dirulaguntzak.

Eusko Jaurlaritzak ere, Innobasque-rekin elkarlanean, bultzatzen ditu gisa honetako neurriak; adibidez, berrikuntza sozialeko proiektu-proposamenak identifikatzeko eta prestatzeko deialdia Euskadiko Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Planaren (Euskadiko ZTBP, 2020) esparruan. Deialdi horretan parte har dezakete enpresek, unibertsitateek, administrazio publikoek eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialerako erakundeek.

Berrikuntza soziala, esku-hartze prozesuak hobetzearekin ez ezik, erakundeentzako interesgarriak diren beste alderdi batzuekin ere lotuta dago; esaterako, inbertsio soziala bultzatzearekin, finantzaketa-iturriak dibertsifikatzeko behararekin eta ekimen, proiektu eta zerbitzuak garatzeko lankidetzarekin.

Identifikatutako sustapen-ekintzari dagokionez, egin dira urrats batzuk, baina hobetzeko tarte handia dago oraindik.

5.2.4 Europako programetarako sarbidea

EHSSeko erakunde eta sare batzuek badute esperientzia Europako programen esparruan proiektuak garatzen, baina arlo horretan, EHSSSEk aipatzen duen moduan, zenbait alderdi hobetu egin behar dira:

- Europako programetarako sarbidea eta programetan sartzen diren erakundeek dibertsifikazioa.
- Proiektuak prestatzeko eta ebaluatzeko prozesuak hobetzea.
- Erakunde eta sareen arteko elkarlana; baita horien eta sektore publikoaren artekoa ere.

Deskribatutako sustapen-ekintza horretan ez da alderdi hauen hobekuntzari eragiten dioten neurririk identifikatu: Europako programei buruzko informazio-zerbitzuak, espezializatutako aholkularitza- edo akonpainamendu-zerbitzuak edo Europako esparruaren baitako proiektuen garapenean izandako esperientziak eta ikaskuntzak partekatzeko espazioak.

Bestalde, Europar Batasuna ez da esku-hartze sozialeko proiektuak garatzeko finantzaketa-iturri bat bakarrik. EHSSSEren 4. helburuak (Beste eragile batzuekin elkarlanean aritzea) jasotzen du

Europar Batasunarekiko elkarlana optimizatzea, hala, Euskadik, esku-hartze sozialaren arloan, EBn duen posizionamendua hobetzeko, arlo publiko-sozialaren lankidetzatik, arlo honetan EBk dituen helburuekin bat datozen ekimen estrategikoak bultzatu ahal izateko.

Helburu hori legegintzaldiko planean sartu gabe dagoen 19. jarduketan zehazten da. Plan horretan sartu gabe dagoenez, ez da garatu txostenean aintzat hartutako aldia, eta honetan datza: esku-hartze sozialaren arloan ekimen eta proiektuak garatzeko Europar Batasunarekiko lankidetzak bultzatzeko ekimen bat definitu, abian jarri eta ebaluatzean.

Aintzat hartutako ekimenen artean dago EHSSko erakundeetan arretarako eredu komunitario bat bultzatzea, eta 2014-2020 aldirako Europako Estrategiaren lehentasuna da hori. Jardueraren azken helburua EHSSko erakundeen esku-hartzea eta kudeaketa eredu horretara eta eredu horrekin koherenteak diren beste estandar batzuetara (adibidez, gizarte-zerbitzuentzako kalitaterako Europako esparru boluntarioa) egokitzea da.

Jarduketa hori sartuta dago legegintzako planean, baina txosten honek aztertzen duen aldia ez da bultzatu.

5.2.5 Laguntza erakunde txiki eta ertainei

Lehen aipatu dugun moduan⁶⁷, EHSSEn sartutako neurri multzo handi bat erakunde txiki eta ertainak indartzera dago bideratuta. Erakunde horiek EHSSeko erakundeen % 80 baino gehiago dira. Horien artean daude, adibide gisa bakarrik aipatuta, hauek: 9. jarduketa, erakunde txiki eta ertainei zuzendutako antolaketa indartzeko sail arteko programa bat diseinatu, abian jarri eta garatzekoa; baita 10. jarduketa ere, EHSSko erakundeek zuzendutako laguntzen deialdiak sinpletzea eta hobetzea eta deialdi horiek erakunde txiki eta ertainei egokitzea helburu duena.

Txosten honetarako eskuratutako datuen arabera (beharrezkoa den zuhurtziaz hartuta), erakunde txikiak eta ertainak dira identifikatu diren neurri jakin bateko erakundeentzako neurri espezifikoek % 7,12ren hartzaile, eta erakunde handiak edo oso handiak neurri espezifikoek % 12,72ren hartzaile dira. Bestalde, aipatu dugun moduan, mota honetako erakundeentzako laguntza nagusiak euskal administrazio publikoen finantzaketa-neurrien esparruko sustapen-ekintzak (laguntzen deialdiak) eta arlo publiko-pribatuaren arteko elkarlana (boluntarioen agentzien bidez) dira.

Adierazitakoa kontuan hartuta, eta estrategiak jasotzen duen moduan, neurri berriak bultzatzeko edo sustapen-ekintza hobetzeko, erakunde txiki eta ertainen egoerari eta beharrei egokitutako ekintza espezifikoak, irizpideak eta abar txertatzeari buruz hausnartu beharra dago.

5.2.6 Finantzaketa-iturriak dibertsifikatzea

2019ko Barometroaren datuen arabera⁶⁸, erakundeek diru-sarreraren % 56 finantzaketa-iturri publikoetatik datoz (batez ere, dirulaguntza eta hitzarmen publikoetatik), eta % 44, berriz,

⁶⁷ Ikus "Antolaketa eta kudeaketa indartzea" arloan adierazitakoa, besteak beste.

⁶⁸ Ikus 4. kapitulua, baliabide ekonomikoei buruzkoa.

finantzaketa-iturri pribatuetatik, eta bigarren horretan sartzen dira erakundeen diru-sarreraren % 17,9 osatzen duten bazkideen eta afiliatuen kuotak.

EHSSSEk erakundeen finantzaketa osoan erakundeen finantzaketa propioak eta pribatuak osatzen duten portzentajeari eustearen edo igotzearen beharra jasotzen du, eta horrek esan nahi du dibertsifikatu egin behar direla finantzaketa-iturriak.

Ildo honetakoak dira, besteak beste, legegintzako planean sartu gabe dauden, eta beraz, txosten honi dagokion aldian abian jarri ez diren jarduketak hauek:

- 15. Dohaintzak eta legatuak sustatzeko kanpaina bat diseinatzea, garatzea eta ebaluatzea, dohaintzek eta legatuek EHSSeko erakundeen finantzaketa osoan duten portzentajea handitzeko;
- 30. Esku-hartze sozialean I+G+b eta inbertsio soziala aztertzeke ekimen bat sustatzea. Ekimen horretan sartzen da baliabideak erakartzeko eta inbertsio soziala egiteko tresnak aztertzea eta I+G+b proiektuak garatzeko erabilgarri dauden baliabide ekonomikoak handitzeko eta dibertsifikatzeko aukera emango duen sistema esperimental bat diseinatzea, inbertsioan babes publikoa eta ekimen pribatuaren inplikazioa uztartuz.

Era berean, Europako finantzaketa-iturrietarako sarbidea hobetzea izango da baliabide ekonomikoak dibertsifikatzen lagunduko duen beste faktore bat.

Identifikatutako sustapen-ekintzak adierazten du finantzaketak sustapen-ekintza osoaren ia hiru laurden osatzen dituela, eta % 82 sektore publikoko eragileek bultzatutakoa da. Gorago aipatu dugun moduan, finantzaketaren % 97 laguntzak, dirulaguntzak eta hitzarmenak dira, eta baliabide ekonomikoak eskuratzeko beste metodo batzuek identifikatutako sustapen-ekintzaren % 1 pasatxo osatzen dute; hor sartzen dira inbertitzen laguntzeko tresnak edo kreditua eskuratzeko mekanismoak.

Aipatu dugu, baita ere, inbertsioetan laguntzeko neurriak urriak direla, eta hemen jorratzen ari garen alderdiari dagokionez, ez dago horrelakorik ia bat ere, lehen aipatu ditugun *crowdfunding*-ekimenak salbu. Beraz, finantzaketarako beste ekimen eta mekanismo batzuk abian jartzeko, bide luzea dago oraindik egiteko.

5.2.7 Sustapen-sistemaren errealitatearen eta kudeaketaren analisia datuetan oinarrituta

EHSSLn jasota dago estrategia eta sustapen-neurriak eguneratzeko, eta horrela, sustapen-sistema bat lortzeko bidean aurrera egiteko, informaziorako, diagnostikorako eta ebaluaziorako tresnen garapena

Legean jasotako tresna horien artean daude Hirugarren Sektore Sozialaren Euskal Behatokia sortzea (25. artikulua) eta EHSS sustatzeko neurri buruzko txosten hau egitea.

Horren ildotik, EHSSSEren helburuen artean dago sustapenerako sistema datuetan oinarrituta kudeatzea, eta honako jarduketak hauek ezartzen ditu sistema indartzeko (legegintzaldiko planean sartuta daude):

- 32. Erakundeei eta sareei buruzko datuen erregistroa eta erregistro-datuen eskuragarritasuna hobetzea.
- 33. EHSSaren egoerari, sustapen-neurriei eta estrategiaren hedapenari buruzko ikerketa eta ebaluazioa egiteko aldizkako zikloa
- 34. Hirugarren Sektore Sozialeko Euskal Behatokia martxan jartzea.

Urrats garrantzitsuak egin dira arlo honetan, bereziki, ikerketaren eta ebaluazioaren aldizkako zikloari dagokionez. Hor daude sartuta 2019an eginiko bi urtean behingo Barometroa eta EHSSaren Liburu Zuria (lau urterakoa), 2019an prestatze-prozesuan zegoena.

Eginiko urratsak (oraingoak eta lehengoak) aukera ematen ari dira EHSSren beharrak eta zailtasunak hobeto ezagutzen lagunduko duten datu interesgarriak edukitzeko, eta horren ildotik, errealitate horri doitutako sustapen-ekintza bultzatzen ere lagunduko dute datu horiek.

6 Identifikatutako sustapen-ekintzatik ateratako ondorio nagusiak

6.1 Kategoriak, eragileak, lurralde-eremuak eta entitate hartzaileak.

Orain azalduko ditugun sustapen-ekintzaren ondorio nagusiak zuhurtziaz hartu behar dira; izan ere, sarreran aipatu dugun moduan, lehen edizio honetan ez daude bultzatutako sustapen-neurri guztiak jasota, besteak beste, inplikaturako eragile publiko eta pribatuen kopuruagatik eta aniztasunagatik eta COVID 19aren krisitik etorritako landa-laneko arazoengatik.

Hala ere, aurreko hori aintzat hartuta esan dezakegu identifikatutako sustapen-ekintza honela ezaugarri daitekeela:

1 SUSTAPEN-EKINTZA OROTARA

Orotara, sustapen-ekintza oso esanguratsua da, **1000 neurri inguru identifikatu dira**, garrantzi, jatorri eta inpaktu desberdineko jarduketak, eta horrek guztiak ikuspegi aberatsa eta askotarikoa eskaintzen du EHSSk jasotako babesari eta bateko eta besteko eragileen inplikazio mailari dagokionez.

2 SUSTAPEN-EKINTZAREN BANAKETA KATEGORIAKA

Sustapen-ekintza, batez ere, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakunde eta sareen jardueraren **finantzaketan** eta beste alderdi batzuetan kontzentratu da (identifikatutako 978 sustapen-neurrietatik 718), eta txosten honetan sartutako neurrien % **73,44** osatzen du horrek. Hala ere, datu horrek ez du desitxuratu behar **beste kategoria batzuetako sustapen-neurriek**, alderdi kualitatibotik, duten garrantzia; izan ere, kasu batzuetan, funtsezko ekarpena dira EHSSko entitateak eta sareak indartzeko.

3 SUSTAPEN-NEURRIAK BULTZATZEN DITUZTEN ERAGILEAK

Sustapen-ekintza pisu eta intentsitate desberdineko **eragile publiko eta pribatuek** bultzatzen dute (175 eragile), eta askotarikoak dira, bai jarduera-eremuari, bai sustapen-jarduera egiteko duten lurraldeari dagokionez. Identifikatutako eragileen ia hiru laurden (% 72) sektore publikotik datoz. Eragile pribatuek osatzen dute gainerako % 28a.

Bi sektoreek sustapen-ekintzan (identifikatutako neurriak) duten pisua aipatutako banaketa horren antzekoa da. Sektore pribatuak bultzatutako sustapen-neurriek neurri guztien % **27** osatzen dute (259 neurri), eta **sektore publikoarenak % 72** dira (708 neurri).

4 SEKTORE PUBLIKOA

EAEko sektore publikoaren barruan (eragileen % 67,25) **tokiko eta foru-administrazioek oso zeregin garrantzitsua** dute sustapen-ekintzan, eta sektore publiko osotik datozen neurrien % 78 bultzatzen dituzte.

5 SEKTORE PRIBATUA

Sektore pribatuan, arlo sozioekonomikoko eta finantza arloko entitateek bultzatutako sustapen-ekintzak sektore horretatik datozen neurrien bi heren osatzen dituzte, eta aipagarria da, hemen, **euskal banku-fundazioek** betetzen duten funtzioa.

6 LANKIDETZA SUSTAPEN NEURRIEN BULTZADAN

Sustapen-ekintza gehienak eragile publiko eta pribatuaren bakarkako ekimenen bidez sortu diren arren, 46 sustapen-neurria arlo **publiko-pribatuaren arteko elkarlanetik (% 1) eta sektore bereko eragileen artean sortutako sinergietatik** sortu dira, eta funtsezkoak dira elkarre-ehuna indartzeko. Ikuspegi kualitatibotik begiratuta, **boluntarioen agentziek** bultzatutako sustapen-ekintza (guztizkoaren % 3) funtsezko ekarpena da EHSSrentzat.

7 NEURRIAK SORTZEN DIREN EDO NEURRIEN ONDORIOAK IKUSTEN DITUZTEN LURRALDE EREMUA

Sustapen-ekintza **lurralde-eremu guztietan** sortzen da eta denetan ditu ondorioak, **baina ikuspegi kuantitatibotik behintzat, gertutasunezko espazioei lotuta azaltzen da batez ere: tokiko eremutik** sortutako neurriek (% 27) eta **lurralde historikoetan** sortutakoek (% 52) identifikatutako sustapen-ekintzaren % 79 osatzen dute (777 neurri 978tik).

8 ERAKUNDE HARTZAILEAK FIGURA JURIDIKOKA

Sustapen-ekintza **elkarreetan dago kontzentratuta**, eta horietara daude zuzenduta neurrien % 73,3 (582). Atzetik dituzte fundazioei bideratutakoak (% 17,33, 149). Identifikatutako neurrien artetik askoz gutxiago daude ekimen sozialeko kooperatibei (% 4,77, 41 neurri), gizarteratzeko enpresei (% 2,56, 22 neurri) eta enplegu-zentro bereziei (% 2,09, 18 neurri) zuzenduta.

Banaketa hori lotuta dago sektorean figura juridiko bakoitzak duen pisuarekin, baina nolabaiteko **gainordezkaritza dute fundazioek eta beste figura juridiko batzuek**, elkarrean kaltetan. Figura juridiko minoritarioei zuzendutako sustapen-ekintza, ia osorik, sektore publikotik abiatzen da.

9 ERAKUNDE HARTZAILEAK EGITURATZE MAILAKA

% 64,05 (572 neurri) **lehen mailako entitateei** daude espezifikoki zuzenduta (oinarrizko erakundeak), % 4,26 (38 neurri), **sareei** daude espezifikoki zuzenduta, eta % 31,69 (283 neurri), bi motetako erakundeei, era berean.

10 ERAKUNDE HARTZAILEAK NEURRIKA

Sustapen-ekintzaren erdiak baino gehixeago edozein neurritako erakundeei zuzenduta daude era berean; espezifikoki, **erakunde txiki eta ertainei** zuzendutako neurriek % **7,12** osatzen dituzte (70 neurri), eta **entitate handi edo oso handiak** identifikatutako neurrien % **12,72**ren hartzaileak dira.

Entitate hartzaileen “neurriari” eta “egituratze mailari” dagozkion emaitzak **zuhurtziaz** hartu behar dira; izan ere, horien ehuneko handi bati buruzko daturik ez dago.

11 ERAKUNDE HARTZAILEAK JARDUKETA-ESPARRUKA

Gizarte-zerbitzuen arloari eta arlo sozial-transbertsalari, bien artean, identifikatutako sustapen-ekintzaren % 67 dagokie (352 neurri gizarte-zerbitzuei zuzenduta eta 212 arlo sozial transbertsalera). Gizarte-zerbitzuen eta enpleguaren arloko entitateek sektorean duten pisuaren ehuneko handiagoan jasotzen dute laguntza, eta alderantziz, arlo sozial-tranbertsalari eta aisialdiari zuzendutako sustapen-ekintzak portzentaje txikiagoan, irizpide horretan.

12 ERAKUNDE HARTZAILEAK, ARTATUTAKO KOLEKTIBOEN ARABERA

Kolektiboka, neurrien % 18,12 (163) haien ekintza **desgaitasunak dituzten pertsoneri eta haien familiei** zuzentzen dieten hirugarren sektore sozialeko entitateei zuzentzen zaizkie; eta horien atzetik daude haien ekintza **pobrezia- edo bazterkeria-egoeran** daudenei zuzentzen dietenak (% 13,4, 121 neurri). Bi kolektiboetan eta biztanleria oro har, gazteak, adinekoak eta emakumeak gehituta, identifikatutako neurrien % 75 daude kontzentratuta. Egiten duten jarduera desgaitasunak dituztenei, herritarrei oro har eta gazteei zuzentzen dieten erakundeek sektorean duten pisua baino portzentaje handiagoan jasotzen dituzte sustapen-neurriak⁶⁹. Beste muturrean daude jarduera nagusia adinekoei, emakumeei, umeei eta nerabeei eskaintzen dieten erakundeak.

12 ERAKUNDE HARTZAILEAK, ARTATUTAKO KONTINGENTZIEN ARABERA

Kontingentziaka, datu hori identifikatu ahal izan denean (identifikatutako neurrien % 70ean), ikusi da **desgaitasuna** (neurrien % 32,15) eta **bazterkeria** (% 27,29) direla **sustapen-neurri gehienak jaso dituzten kontingentziak**. Atzetik dituzte beste kontingentzia batzuk (% 22,06) eta babesgabetasuna (% 9,91), eta mendekotasuna da sustapen-babes gutxien dituen kontingentzia (% 8,60).

⁶⁹ Erakundeen kopurua aintzat hartzen badugu, baina ez nahitaez, lehen aipatu dugun moduan, zenbat pertsona eta familiari zuzentzen diren kontuan hartzen badugu, neurriz askotarikoak baitira erakundeak.

6.2 EHSSLren eta EHSSSEren arloak eta helburuak

13 OINARRI SOZIALA GARATZEA ETA PARTE-HARTZEA

Batez ere erakunde publikoek bultzatzen dituzte alderdi hori indartzen duten neurriak, eta inpaktu txikia du sektore pribatuak, hiru Lurralde Historikoetako **boluntarioen agentziek izan ezik** (Batekin, bolunta, Gizalde); izan ere, horiek, lankidetzaren publiko-sozialaren bidez, ekarpen adierazgarria egiten diote erakundeen oinarri sozialaren garapenari eta parte-hartzeari.

14 ANTOLAKETA ETA KUDEAKETA INDARTZEA

Identifikatutako **neurrietatik asko** erakundeen eta sareen antolaketa eta kudeaketa indartzera daude zuzenduta. Horieta batzuk arlo sozialetik sortutakoak dira, eta beste batzuk, **batez ere, ekimen publikoek** bultzatutakoak dira, nahiz eta ekimen pribatuek bultzatutakoak ere badiren. Eta azkenik, beste batzuk sektore publikoaren (Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritza) eta pribatuaren (euskal banku-fundazioak) arteko elkarlanetik sortuak dira eta **boluntarioen agentzietatik** bideratzen dira.

15 EHSS EGITURATZEA ETA ERAKUNDEEN ARTEKO ELKARLANA

Identifikatutako **neurri asko** EHSSren egitura eta erakundeen arteko elkarlana indartzera daude bideratuta, eta batez ere, **Eusko Jaurlaritzak** dirulaguntzen eta hitzarmenen bidez bultzatutakoak dira. Sektore pribatuak ez du ia presentziarik arlo honetan.

16 JASANGARRITASUNA, AUTONOMIA, GARDENTASUNA ETA KONTUAK EMATEA

Ez da identifikatu gardentasuna eta kontuak ematea indartzera zuzendutako neurririk, baina asko dira sektore publiko zein pribatuek erakundeen **jasangarritasuna** lortzeko bultzatutako neurriak, finantzaketa lortzeko, hirugarren sektoreko programa, proiektu eta jardueren **laguntzak eta hitzarmenak** erabiliz Euskal bankuek edo EAEn ezarrita daudenek jasangarritasunerako beste neurri batzuk garatzen dituzte askotariko **finantza-tresnen** bidez.

17 INBERTSIOAK ETA AZPIEGITURAK

Inbertsioetan laguntzeko tresna **gutxi** identifikatu dira. Identifikatutako sustapen-ekintzak **azpiegiturak** eskuratzen laguntzeko **zenbait neurri** biltzen ditu, eta sektore publikoak nahiz pribatuak hartzen dute hor parte.

18 LANKIDETZA SEKTORE PUBLIKOAREKIN

Aipagarria da Euskadiko Elkarrizketa Zibileko Mahaiaren **bultzada** eta zeharkakotasuna; baita itun soziala eta hitzarmenak arautzeko etorkizuneko dekretuarekin lotuta egindako urratsak ere. 2019an sustapenari ekin zitzaion berriro.

19 LANKIDETZA ENPRESEKIN

Identifikatutako **neurri askok** ematen dute **EHSSren eta beste sektore batzuen** arteko **elkarlan** iraunkorraren berri, eta hor sartzen da enpresa arloa ere, boluntariotza korporatiboko ekintzen bidez, eta neurri txikiagoan, erakundeek jardueren babesletzaren bidez. Hala ere, badirudi gisa honetako jardueretan enpresek duten inplikazioa enpresen isolatutako ekimen partikularrei emandako erantzuna dela, eta lankidetzarako esparru edo estrategia partekatu baten falta sumatzen da.

20 EHSS AITORTZEA

EHSSeko erakunde eta sareen lana askotariko metodoen bidez **ezagutarazteko edo aitortzeko neurri asko aurkitu ditugu**: erakundeek ikusgarritasuna hobetzeko tresnak (kanpainak, espazioak komunikabideetan, erroldak eta erregistroak, ikerketarako tresnak...), erakundeek adierazpenak edo sariak eta abar. Neurri horiek sektore publikoko zein pribatuko eragileek bultzatzen dituzte.

21 NORTASUNA

Sektore gisa partekatutako **nortasun** eta diskurtso bat eratzeko, eta sektorearen balioak adierazteko (**koherentzia**) bidean aurrera egiteko helburua duten neurriak **oso gutxi** dira, eta identifikatutako sustapen-ekintzan hobekuntzarako tarte handienetakoa bat duen arloa da hau.

22 SUSTAPEN- EKINTZARI BULTZADA EUSKAL ADMINISTRAZIOETATIK

Identifikatutako sustapen-ekintzak erakusten du presentzia aipagarria dutela, bakoitza bere pisu eta intentsitatearekin, Eusko Jaurlaritzako zenbait sailek sustapen-ekintzaren bultzadan (**zeharkakotasuna**). Ekintzaren bultzadak oso presentzia **garrantzitsua** du administrazio publikoen beste maila batzuetan ere (**tokikoa, foru-administrazioa**). Foru-esparruan, HSS sustatzeko estrategiak eta elkarrizketa zibilari laguntzeko ekintzak identifikatu dira Bizkaiko Lurralde Historikoan.

23 ZENBAIT ERAGILE ETA SEKTOREREN ARTEKO ELKARLANA

Sustapen-ekintza bultzatzeko lan horretan, **zenbait eragile eta sektoreren arteko elkarlanaren adibide gutxi daude, baina oso garrantzitsuak**. Hiru Lurralde Historikoetako arlo publikoaren eta pribatuaren arteko elkarlanak EHSSren aldeko ekintza garrantzitsuak sortzen ditu. Arlo pribatutik, sektore publikoarekin egiten den elkarlana euskal banku-fundazioetatik abiatzen da. Hala ere, badirudi sektore batzuetako eta besteetako eragileen **koordinazioa indartu eta hobetu beharra** dagoela, EHSSLak jasotzen duen moduan (20.1.b art.).

24 I+G+b SOZIALA

Berrikuntza eta **ikerketa** sozialera bideratuta dauden **neurri gutxi** identifikatu ditugu, nahiz eta identifikatutakoak garrantzitsuak izan, eta kasu gehienetan, ia beti erakunde publikoek bultzatutako laguntzak edo dirulaguntzak dira.

25 EUROPAKO PROGRAMETARAKO SARBIDEA

EHSSko erakunde eta sare batzuek badute esperientzia **Europako programen** esparruko proiektuak garatzen, baina identifikatutako sustapen-ekintzan **ez dugu aurkitu** programa horietarako sarbidea, proiektuen prestatze eta ebaluazio prozesuak, erakundeen arteko elkarlana eta abar hobetzen laguntzen duten informazio- edo aholkularitza-zerbitzurik edo gisa horretako **neurririk**.

26 LAGUNTZA ERAKUNDE TXIKI ETA ERTAINEI

Identifikatutako **neurrietatik oso gutxi** daude espezifikoki **erakunde txiki eta ertainei** zuzenduta, finantzaketa-neurriak aparte utzita.

27 FINANTZAKETA-ITURRIAK DIBERTSIFIKATZEA

Identifikatutako neurrien ia % 75 sektorearen finantzaketarekin lotuta dauden arren, laguntza, dirulaguntza eta hitzarmenak dira, eta **presentzia urria** dute finantzaketa-iturri berrietara edo gutxi aztertu diren etara iristeko edo eragile pribatu eta herritarrekiko harremana ezartzeko edo estutzeko (erakundeen diru-sarreraren % 56 finantzaketa-iturri publikoetatik datoz) beste ekimen edo metodo batzuek (**inbertsioetan laguntzeko tresnak, kreditua eskuratzeko mekanismoak, etab.**). Horiek lagundu egingo lukete EHSSrentzako finantzaketa-iturriak dibertsifikatzen.

28 SUSTAPEN-SISTEMAREN KUDEAKETA DATUETAN OINARRITUTA

Urrats garrantzitsuak egin dira sektorearen errealitatearen eta sustapen-sistemaren kudeaketaren analisia datuetan oinarrituta egiteari dagokionez. Identifikatutako sustapen-ekintzak alderdi garrantzitsu hori indartzen duten neurri batzuk biltzen ditu; adibidez, **ikerketaren eta ebaluazioaren aldizkako zikloa** aktibatzea eta EHSSren egoera ebaluatzea, 2019ko Barometroa egitea eta Liburu Zuria idazteko lanei ekitea.

29 EHSSL-REKIN ETA EHSSE-REKIN LERROKATZEA

Kasu batzuetan, bultzatutako neurriak EHSSLn eta EHSSEn bildutako arlo eta helburu batzuk indartzeko dira, baina beste batzuetan, sustapen-ekintza bere garapen jardueretan eta bertan parte hartzen duten sektore eta eragileen artean orekatuagoa izateko hobekuntza-proposamenak diseinatzeko beharra dagoela erakusten dute.

7 Sustapen-ekintza hobetzeko orientazioak

Deskribatutako sustapen-ekintza hobetzea helburu duten proposamen eta jarduketan testuinguru izango diren zenbait orientazio estrategiko aipatuko ditugu orain, **txosten hau egiteko prozesuan parte hartu duten funtsezko informatzaileek adierazi dizkiguten moduan.**

Hala **hiru orientazio handi** nabarmendu dira:

1. SUSTAPEN-EKINTZA **KOORDINATUAGO** **ETA KOHERENTEAGO BAT** izateko urratsak egitea inplikaturako eragile guztien artean.
2. SUSTAPEN EKINTZA **ERAGINKORRAGO** IZATEKO urratsak egitea.
3. Sustapen-ekintzak **EHSS-RI AUTONOMIA, AITORPEN** **ETA JARDUERAN INPAKTU** **HANDIAGO** IZATEN LAGUNTZEKO BIDEAN AURRERA EGITEA.

**3 orientazio
estrategiko eta 9
hobekuntza-
proposamen**

Funtsezko eragileek edo informatzaileek **3 orientazio** **estrategiko** **eta 9 hobekuntza-** **proposamen** **identifikatu** dituzte.

7.1 Sustapen-ekintza koordinatuago eta koherenteagoa izateko urratsak egitea inplikaturako eragile guztien artean

Badirudi, txostenean deskribatutako sustapen-neurriek ez diotela erantzuten, gorago adierazitako lankidetzakasuetan izan ezik, inplikaturako eragile guztien artean **adostutako ekintza** bati, eta are gutxiago denen arteko **estrategia** planifikatu bati, Eusko Jaurlaritzak eta EHSSeko erakunde eta sareek bultzatutakoa (EHSSSE) salbu.

Hala, badirudi sustapen-neurrien bultzada eragile bakoitzak, askotan arlo edo lurralde berean aritzen diren gainerako eragileak aintzat hartu gabe hautemandako beharren eta helburuen arabera egiten dela.

Eragileen arteko koordinazio-falta horrek sektore eta maila guztiei eragiten die. Horrek guztiak ez dio laguntzen sustapen-ekintzari modu orekatuan eta koherentean garatzen. Honako hauek bilatu behar lituzke:

- a. **Oreka** handiagoa txostenean bildutako alderdien artean: eragileak, lurraldeak, sustapen-ekintzaren hartzaile diren EHSSeko entitateak, eta identifikaturako neurri moten artean duten pisua eta banaketa.
- b. Koherentzia handiagoa barnean eta EHSSLn eta EHSSSEn jasotako helburu eta alderdiekiko. Horiek, lehen adierazi dugun moduan, sustapen-ekintza itundua izateko erreferentzia-esparru bat dira.

Sustapen-ekintza orekatuagoa eta koherenteagoa izan dadin, inplikaturako eragile guztiei eragiten dieten bi hobekuntza-proposamen egin ditugu:

- 1. LANKIDETZA AREAGOTZEA.** Funtsezkoa da, sektore guztietatik eta maila guztietan, inplikaturako eragileen arteko lankidetzaren areagotzea eta haien arteko konexioa indartzea.
- 2. LANKIDETZAKO ROLAK ETA EREDUAK ARGITZEA.** Funtsezkoa da eragile bakoitzak izan beharreko rolak argitzea, elkar ezagutza bultzatzea elkar aitortzeko moduak ezagutzea.

7.1.1 1. proposamena: sustapen-eragileen arteko lankidetzaren areagotzea

Eragileen arteko (sektore publikoa, pribatua eta EHSS) konexioa badago, eta hiru lurraldeetan daude dinamika eta ibilbide espezifiko eta baliotsuak, baina konexio horiek areagotu beharra dago elkarrekin batera esparru bat sortzeko, esparru horretan antolatzen diren agenda eta helburu partekatuak, lehentasunak ezartzeko eta horiei doitu behar diren ekintzak diseinatzeko, eta hala, estrategiak lerrokatzen diren helburu orokor batzuk abiarazteko hartu eta maila eta sektore anitzeko estrategia bat izatera iristeko.

Lankidetzaren horrek estimulatzen eta indartzen du behar du sektoreetan eta sektoreen artean duten harremana, maila batzuetan eta besteetan, gutxienez kasu hauetan.

A. Sektore publikoaren lankidetzaren EHSSekin

EHSSren II. kapituluaren ezarritako dagoen elkarriketa zibila bultzatzearen printzipioa, sektore publikoaren eta EHSSren tresna eta elkargune gisa, eta horrek lagundu egingo luke sustapen-neurriak bultzatzeko bi eragileen arteko koordinazioa handitzen.

Foru-erakundeek eta tokikoek bultzatutako ekintzek ez diote EHSS sustatzeko estrategia espezifiko bati erantzuten, eta ez daude Hirugarren Sektore Sozialarekin antolatuta dagozkien Elkarriketa Zibileko Mahaien barruan.

Datu hori oso adierazgarria da txostenaren testuinguruan; izan ere tokiko erakundeek eta foru-erakundeek sustapen-ekintzari dagozkio deskribatu ditugun sustapen-neurrietatik erdiak baino gehiago.

Lankidetzaren mota hau indartu beharra dago estrategia partekatuak diseinatzeko eta elkarrekin egiteko ekintzak zehazteko, EHSSEn ezarritako helburuekin bat etorriz.

B. Arlo publikoaren eta pribatuaren arteko elkarlana

Sustapen-neurriak bultzatzeko sektore publikoa eta pribatua elkarlanean aritzeari buruzko adibide batzuk azaldu ditugu txosten honetan.⁷⁰

EHSS indartzearen aldeko apustua irmoa da; eta apustu hori ez dute administrazio publikoek soilik egin, baita euskal banku-fundazioek ere.

Lankidetzaren administrazio publikoen eta euskal banku-fundazioen artean garatu den arren, eta aipatzen du hori EHSSLk 20.1 artikuluan, unean uneko ekimen edo proiektuetara dago mugatuta, eta ez da beste mota batzuetako eragileekin egiten. Beraz, indartzen jarraitu beharra dago.

C. Sektore pribatuaren eta EHSSren arteko lankidetzaren

EHSSren eta sektore pribatuaren arteko lankidetzaren iraunkorra da, eta hala ondoriozta daiteke txosten honetan identifikatutako neurrietatik.⁷¹

Hala ere, sektore pribatutik bultzatutako sustapen-neurriek, batez ere enpresa arlotik bultzatutakoek, badirudi ekintza planifikatu bati erantzuten diotela, eta ez hainbeste enpresa horietako enpresaren gizarte-erantzukizuneko programetan aritzen direnen sentiberatasunari. Sektore pribatuak EHSSren errealitatea eta beharrak hobeto ezagutuko balitu, sustapen-ekintza doituagoa egin ahal izango litzateke, eta ondorioz, elkarriketarako beste espazio batzuetan ezarritako helburuekin hobeto koordinatuta.

Beraz, sektore pribatuaren eta EHSSren arteko elkarlana ere hobetu beharreko lan-arlotzat hartu behar da. EHSSren eta sektore pribatuaren arteko harremana tradizionalki errazagoa izan duten kasuetan, harreman hori indartzen jarraitu behar da; adibidez, EHSSren eta banku-fundazioen artean.

D. Euskal administrazio publikoen arteko elkarlana

EHSSSE EHSSren aldeko neurriak bultzatzeko eta EHSS indartzeko erakunde arteko esparru bat da, eta euskal administrazio publikoei aukera ematen die helburu eta jarduera-irizpide partekatuak partekatzeko, hala, sustapena koordinatuagoa izan dadin⁷².

Erakundearen arteko lankidetzaren hori indartzen jarraitu beharra dago.

⁷⁰ Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSErekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.2.2 atala, *Eragile eta sektore askoren arteko elkarlana sustapen-ekintza bultzatzean*.

⁷¹ Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSErekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.1.7 atala, *Lankidetzaren enpresekin*.

⁷² Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSErekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.2.1 atala, *Euskal administrazio publikoen mailen artean sustapen-ekintza zeharkako bihurtzea eta bultzatzea*.

E. Sektorearen barneko lankidetz

Aniztasuna eta atomizazioa dira EHSSren ezaugarrietako bi. Bestalde, deskribatu dugun sustapen-ekintzak agerian jartzen du sektorea antolatzeke helburua duten neurri ugari dagoela.

Neurri horiek aukera eman dezakete nortasun eta diskurtso partekatua eratzeko, eta horrek erraztu egingo luke sektoreak gizarte-politiken eraikuntzan parte hartzea, aurrez ikusitako elkarrizketarako espazioen bidez.⁷³

Hala ere, adibidez haur zaugarriekin eta emakumeekin lan egiten duten EHSSeko entitateak ez daude sarean edo hirugarren sektore sozialeko sareekin antolatuta, eta ez dute presentziarik edo presentzia urria dute elkarrizketarako espazioetan; hala nola Elkarrizketa zibilerako Mahaletan.

Egituratzeko horretan aurrera egin beharra dago EHSSren baitako lankidetz handiagoa izan dadin, hala, ahots eta errealitate guztiak ezagutuak eta entzunak izan daitezten.

Proposatutako jarduerak

Eragile eta sektore anitzen arteko lankidetz areagotzeko, **elkartzeko eta elkarrizketarako espazioak sortu, eta lehendik daudenak indartu behar dira**; esparruak, ikuspegiak eta helburuak partekatzeko espazioak, hain zuzen. Hona hemen horietako batzuk:

Sektore publikoa EHSSrekin lankidetzan aritzeko, honako hauek egin behar dira:

1. **Elkarrizketa Zibileko Mahaletak aktibatu** oraindik aktibatu gabe dauden Lurralde Historikoetan (Arabako eta Gipuzkoan).
 - Arabako Foru Aldundiak hango 2021ean aktibatzeke asmoa du.
 - Gipuzkoako Foru Aldundiak 2019-2022 aldirako Legegintzaldiko Planean sartuak dituen jarduera-ardatzen artean du Elkarrizketa Zibileko Mahaletak bultzatzea.
2. **Administrazioaren eta EHSSren arteko harreman eta elkarrizketarako beste espazio batzuk** sortu, edo sortuta badaude, indartu, erakundeen aldetik aurreikusita dauden (EZM) osagarri izan daitezten, elkarrizketak errazten eta elkarrizketak entitate mota gehiagorekin izaten lagun dezaten.
3. **HSS sustatzeko lurraldeko eta tokiko sustapen-estrategiak garatu**
 - Gipuzkoako Foru Aldundiak 2019-2022 aldirako Legegintzaldiko Planean sartuak dituen jarduera-ardatzen artean du Gipuzkoako HSS bultzatzeko estrategia bat garatzea.

Arlo publikoaren eta pribatuaren arteko elkarlanari dagokionez, beharrezkoa da bi sektoreen artean **elkartzeko foroak** sortzea, eta horietan parte hartzea elkarrizketan, tradizionalki, intentsitate txikiko parte-hartzea izan duten erakundeak (enpresak, enpresen fundazioak).

⁷³ Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSrekin eta EHSSSerekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.1.3 atala *EHSS egituratzea eta erakundeen arteko elkarlana*.

Sektore pribatuaren eta EHSSren arteko lankidetzaz hobetzeko, **elkar ezagutzeko espazioak aktibatu** behar dira, bereziki enpresa-sektorearekin, eta **orientazio-tresnak sortu** behar dira EHSSrekin elkarlanean ari diren edo aritu nahi duten enpresa eta sektore pribatuko beste erakunde batzuentzat.

Amaitzeko, EHSSko entitateen arteko elkarlana hobetzeko, **elkarlana egituratzen lagunduko duten neurriak** bultzatu behar dira, batez ere ahultasun handienak dauden arloetan. Lankidetzaz hobetzen lagunduko luke **hausnarketarako eta prestakuntzarako espazioak sortzeak** ere. Espazio horiek lagundu egingo lukete EHSSren baitan nortasun eta diskurtso partekatua eraikitzen.

7.1.2 2. proposamena: sustapen-eragileen lankidetzako rolak eta ereduak argitzea

Sustapen-ekintza koordinatuagoa eta koherenteagoa izaten lagunduko luke sustapen horiei lotutako rolak eta erantzukizunak argitzeak; baita inplikaturako eragileen arteko elkarlanerako ereduak argitzeak ere.

Eragileen artean harremana badagoen arren (intentsitate maila batekoa edo bestekoa), haiei buruzko estereotipoek (finantzatzaile hutsak, motor bakarrak, etab.) baldintzatu egiten dute espero dena eta elkarlanean aritzeko modua, eta modu horrek ez dio beti erantzuten eragileei haien buruari buruz duten pertzepzioari.

Batetik, eragile publikoek eta pribatuak sustapen-ekintzan zer rol izan behar dituzten argitu behar da. Horrek saihestu egingo luke ahaleginak gainjartzea, ekintzak elkarren osagarri izango lirarteke, eta horren ondorioz, dibertsifikatu egingo lirarteke ase gabeko beharrak betetzeko. Ohikoa izaten da hori administrazio publikoen eta euskal banku-fundazioen arteko harremanean.

Hori horrela, sektore pribatuaren zeregina, eta bereziki euskal banku-fundazioena, administrazio publikoek artatu ezin dituzten eta haien erantzukizunpekoak ez diren egoerei arreta eskaintzeko jarduerak bultzatzea da, eta hala, sustapen-ekintza orekatuagoa izango litzateke.

Planteamendu horiek lagundu egiten dute sustapen-ekintza partekatutzat hartzeaz gain, erantzunkidetzat ere hartzen; izan ere, administrazio publikoek adierazten duten moduan, haien lidergoa publikoa bada ere, EHSSren sustapen-ekintzaren erantzukizuna soziala da, eta beraz, beste eragile sozial batzuk ere bertan txertatu behar dira (enpresak, herritarrak, etab.).

Bestalde, ikuspegi zaharkituak gaituzten (erakunde publikoak eta erakunde pribatuak ez dira EHSSaren jardueraren finantzatzaile hutsak) eta sustapen-ekintzaren ikuspegi integratzaileagoa eta partekatuagoa izaten lagunduko duten lankidetzaz-ereduak lortzeko urratsak egin behar dira. Hala, euskal banku-fundazioek, adibidez, EHSSren proiektu eta programen bultzada propioaren eredutik gertuago dagoen zeregina izan dezakete, eta/edo txosten honen esparruan, zeregin partekatua izan dezakete, haiek ere gizarte-eragileak baitira.

Proposatutako jarduerak

Aurreko proposamenean bezala, eragileen arteko lankidetzarako rolak eta ereduak argitzeko, **elkartzeko eta elkarrizketarako espazioak sortu behar dira, eta lehendik daudenak indartu**. Espazio horiek, lehen nabarmendu dugun moduan, aukera emango lukete sustapen-ekintza koordinatuago eta koherenteago bat izateko urratsak elkarrekin egiteko.

7.2 Sustapen-ekintza eraginkorragoa

Sustapen-neurriak bultzatzen dituzten eragile publiko eta pribatuen arteko lankidetzak indartzeko sustapen-ekintza koordinatuagoa eta koherenteagoa izatea ekarriko luke, eta eraginkorragoa ere izango litzateke.

Hala ere, eraginkortasun hori lortzeko bidean aurrera egiteko beste neurri batzuk ere hartu beharra dago. Hori horrela, bi hobekuntza-proposamen ditugu:

- 1. DAUDEN BALIABIDEAK OPTIMIZATZEA**, bikoiztasunak saihesteko, sinergiak sortzeko eta erabilgarri dauden sustapen-tresnei probetxu handiagoa ateratzeko.
- 2. SUSTAPEN SISTEMAREN KUDEAKETA HOBETZEA DATUETAN OINARRITUTA**, inplikaturako eragile guztiei erabakiak hartzen laguntzeko, ezagutza areagotzeko.

7.2.1 3. proposamena: lehendik dauden baliabideak optimizatzea

Lehen aipatu dugun moduan, sustapen-neurriak bultzatzen dituzten eragileen artean koordinazioa behar adinakoa ez bada, batzuetan, erabilgarri dauden baliabideen kudeaketa eraginkorra ez izatea gerta daiteke. Bultzatu beharreko praktika egokia da sektorearentzako laguntzak euskal administrazio publikoen eta euskal banku-fundazioen artean koordinatuta kudeatzea.

Bestalde, sustapen-ekintza atomizatuta dagoen hirugarren sektore sozialera egokitzeak, ekar dezake, batez ere gertutasunezko lurralde-eremuetan, sustapenerako ahalegina sakabanatzea, eta horren ondorioz, ahalegin horrek inpaktu txikiagoa izatea, eta hori saihestu edo murrizteko, entitateen arteko lankidetzak horizontala indartu behar da.

Laburbilduz, sustapen-neurriak bideratzeko fluxu koordinatua izateak batetik, eta EHSSeko erakundeen artean koordinazioa handiagoa izateak bestetik, sustapen-ekintza eraginkorragoa izatea ekarriko luke. Bi norabide horietara zuzenduta daude orain proposatutako ditugun bi jarduerak.

Proposatutako jarduerak

- Aurreko proposamenean ildoan, sustapen-neurriak bultzatzeko lanetan **inplikaturako eragileentzako elkartzeko eta elkarrizketarako espazioak sortzeko** beharra aurreikusten da.

Aurreko espazioen helburua elkarlanerako esparru eta eredu partekatuen eratzeari, espazio hauen helburu osagarria hau da:

- a. **Ahaleginak bateratzea:** ahalegin isolatuak saihestea sinergiak sortzeko eta inpaktu handiagoa sortzeko, sustapen-ekintza zatikatuari erantzuteko asmoz.
- b. **Lehentasunak finkatzea, helburu espezifikoak partekatzea, erronka partekatuen zedarritzea,** batez ere lurraldeetako eta eskualdeetako sustapen-ekintzari lotuta.
- c. **Tresna partekatuen diseinatzea eta partekatzea.** Hori horrela, badira adibide batzuk, esaterako, leihatila bakarri sortzeko hiru lurraldeetan administrazio publikoen eta banku-fundazioen artean, bultzatutako finantzaketa-neurriak bideratzeko, eta hala, eragileen arteko bikoiztasunak saihesteko; administrazio publikoen eta banku-fundazioen artean laguntzak eta dirulaguntzak eskatzeko inprimaki partekatuen sortzea, hirugarren sektore sozialeko entitateek, eta bereziki erakunde txiki eta ertainek egin beharreko ahalegina minimizatzea.

Elkartzeko eta elkarriketarako espazio horiek EHSS bultzatzeko neurriak diseinatzea eta sustatzeko lanetan ibilbide luzea duten entitate publikoak eta pribatuak (euskal banku-fundazioak) konektatzen dituzten heinean, kasu batzuetan, kideei esperientzia, baliabideak eta abar partekatzeko aukera ematen dieten **ikasteko komunitateak** ere har daitezke.

2. Hirugarren sektore sozialeko erakundeen arteko sareak eta lan koordinatua indartzea.

Jarduketa honek helburu bikoitza du:

- a. Batetik, zerbitzu eta baliabide propioak kontzentratu, eta horrela, EHSSeko erakundeen artean sinergiak sortzea haien jarduerak inpaktu handiagoa izan dezan. Adibidez, arlo berekoak izan arren edo arreta antzeko egoerei eskaintzen dieten arren sare batean elkartuta ez dauden erakundeek edo haien artean koordinatuta ez daudenen erakunde publiko edo pribatu bati laguntza bat eskatzen diotenetan; izan ere, horrelakoetan, neurri horien inpaktua sakabanatu eta murriztu egiten da.
- b. Bestetik, EHSSeko entitateak sarean egituratze maila txikia duten arloetako beste eragile batzuekin (adibidez, Elkarriketa Zibileko Mahaiak) elkartzeko foroetan parte-hartzea sustatzea, hala, foro horietan presentzia, ikusgarritasun eta ordezkagarritasun handiagoa izan dezaten, eta hortik, eragile sustatzaileei errealitate horiek eta haien beharrak hobeto ezagutarazten laguntzeko.

7.2.2 4. **Proposamena: sustapen-sistema hobetzea datuetan oinarrituta**

Gorago aipatu dugun moduan, EHSSLk eta EHSSSEk EHSSren eta sustapen-sistemen informazio, diagnostiko eta ebaluaziorako zenbait tresna garatzea aurreikusten dute.⁷⁴

Txosten hau da tresna horietako bat, eta txosten hau egitea urrats garrantzitsua da sustapen-ekintza aztertzeke, kudeatzeko eta hobekuntzak proposatzeko (dauden datuak aintzat hartuta) aukera emateko duen moduan. Egin dugun deskribapena, dimentsioen arabera, egokia den arren, txosteneko analisei analisi osagarriak txertatu behar zaizkie, txostenak eskaintzen duen ikuspegia zabaltzeko. Analisi osagarri horiek jarduera hauek dira:

Proposatutako jarduerak

1. **Sustapen-ekintzaren analisi alderatua** eskaintzea, beste lurralde, eskualde edo herrialde batzuetakoarekin alderatuta.
2. **Sustapen-ekintzaren alderdi edo arloen analisi alderatuak** eskaintzea. Adibidez, finantzaketa-eredua eta txostenean jasotako EHSSren mendekotasun publiko-pribatua beste lurralde, eskualde edo herrialde batzuekin alderatzea.
3. Jarduera-eremuan **funtsezkoak diren eragileen sustapen-ekintzaren inpaktu espezifikoiari** buruzko datuak ematea.

7.3 EHSSri autonomia, aitorpena eta jarduera-inpaktu handiagoa izaten laguntzeko sustapen-ekintza

Aurreko orientazioen helburua sustapen-ekintza osotasunean hobetzea zen inplikaturako eragileen artean koordinazio eta koherentzia handiagoa eta neurrien hedapenean eraginkortasuna handiagoa lortzera bideratutako proposamenen bidez. Identifikaturako azken orientazioak, aldiz, deskribapenean sortutako alderdi jakin batzuei erreparatzen die, eta alderdi horiek guztiak EHSSEn daude jasota, eta beraz, bat datoz harekin, eta horiek indartzeak lagundu egingo lioke Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari autonomia, aitorpen eta jarduera-inpaktu handiagoa izaten.

Helburu hori lortzeko, bost hobekuntza-proposamen ditugu, bakoitza alderdi bat indartzera bideratuta:

1. **FINANTZAKETA ITURRIEN DIBERTSIFIKAZIOAN** aurrera egitea, hirugarren sektore sozialak duen mendekotasun publikoa arintzeko eta finantzaketa-eredu jasangarriagoak izateko bidean aurrera egiteko.
2. **BERRIKUNTZA SOZIALA** sustatzea eragile asko aintzat hartuta, erronkei lotuta eta inpaktu sozialaren ikuspegitik.

⁷⁴ Alderdi honi buruz deskribaturako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSErekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.2.7 atala, *Sustapen-sistemaren errealitatearen eta kudeaketaren analisia datuetan oinarrituta*.

3. EHSSren **ERALDAKETA DIGITALA** bultzatzea zenbait alderditan atzerapen digitala ezabatzeko.
4. **EHSSk GIZARTEARI** egiten dion **EKARPENA** ikusgarri egitea, egiten duen ekarpenari balioa emateko eta aitortzea lortzeko estrategien bidez.
5. EHSSeko erakunde % 80 osatzen duten **ERAKUNDE TXIKI ETA ERTAINENTZAKO** laguntza-sistema espezifikoa hobetzea.

7.3.1 5. Proposamena: finantzaketa-iturriak dibertsifikatzeko urratsak egitea

Deskribatutako sustapen-ekintzak agerian jartzen du EHSSk finantzaketa publikoarekiko duen mendekotasuna, nahiz eta pribatuarekiko mendekotasuna ere izan⁷⁵. COVID-19aren krisiak sortu duen egoera sozioekonomikoa murrizketak ekar ditzakete finantzaketa-iturri horietan, eta beraz, egonkortasun-falta handiagoa sektorean.

Egoera honek EHSSeko erakunde guztiei eragingo die, eta bereziki finantzaketa publikoaren eta bazkideen ekarpenen mendekotasun handiena duten erakunde txiki eta ertainei. Horiek gainera ezin dute iraun boluntarioekin bakarrik.

Egoera hau eta EHSS autonomoagoa eta jasangarriagoa lortzeko beharra aintzat hartuta, finantzaketarako beste eredu eta iturri batzuk birpentsatu eta aztertu behar dira. Batetik, plataforma, teknika eta tresna digitalak ugaritzeak funtsak eskuratzearen arloa aztertzeke aukera berriak ekarri ditu, arlo hori etengabe ari baita eraldatzen.

Bestalde, politika publikoetan Garapen Jasangarrirako Helburuak txertatzeak eta horiek zenbait gizarte-sektoretara hedatzeak eta onarpena izateak lagundu egin dute enpresak sentibilizatzen eta gizartean izan dezaketen rola modu positiboan aldatzen. Horrek aukera bat ekar dezake erakunde sozialek enpresa-sektorearekin duten harremana areagotzeko eta indartzeko.

Gainera, txostenak erakusten duen moduan, identifikatutako sustapen-neurrien artean Europar Batasunetik datozenak Europak proiektuak finantzatzeko eskaintzen dituen aukeren lagin bat besterik ez dira⁷⁶. 2021-2027 aldirako Hainbat Urtetarako Finantza Esparru berria eta, neurri txikiagoan eta zeharka, Errekuperaziorako eta Erresilientziarako Mekanismoa EHSSk aztertzea merezi duten finantzaketa-aukerak izan daitezke. Esploraziorako bide horietan, hirugarren sektore sozialeko erakundeek eta sareek proaktiboak izan behar lukete. Hala ere, beharrezkoa da, aldi berean, batzuetan berriak eta konplexuak diren egoeretan aholkua eta akonpaimendua eskaintzeko tresnak eta zerbitzuak diseinatzea.

Aurrekoa kontuan hartuta, honako jarduera hauek proposatzen ditugu:

⁷⁵ Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSErekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.2.6 atala *Finantzaketa-iturriak dibertsifikatzea*.

⁷⁶ Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSErekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.2.4 atala *Europako programetarako sarbidea*.

Proposatutako jarduerak

1. EHSSeko erakundeei aholkuak eta lagun-egitea eskaintzeko tresnak eta zerbitzuak sortzea **finantzaketarako formula eta mekanismo berriak** esploratze aldera.
2. **Europako finantzaketa-programetara** sartzen laguntzen duten jarduera espezifikoak diseinatzea.
3. **Erakundeen eta enpresen arteko lankidetzaren modu berriak** aztertzea.

7.3.2 6. proposamena: berrikuntza soziala sustatzea

Berrikuntza erakunde sozialen eta arlo honetan egin duten ibilbidearen funtsezko jardura den arren, sustapen-ekintzaren deskribapenak agerian uzten du berrikuntzara eta ikerketara bideratutako neurrien urritasuna.⁷⁷

COVID-19aren krisiak sortutako alarma-egoeran, EHSSeko erakundeek egoerara egokitzeko eta erantzun berritzaileak eskaintzeko ahalegina egin behar izan dute haien hartzaileei arreta eskaintzen jarraitu ahal izateko. COVIDaren osteko errealitate berrian berrikuntza sozial handiagoa behar da; izan ere, egoerak gauzak egiteko modu berriak esploratzera “gonbidatzen” du; are gehiago administrazio publikoen finantzaketarako baliabide asko EHSSeko erakundeen ohiko jardura babesteko baliabide “gatibuak” direla kontuan hartuta, eta beraz, ezin dira berrikuntza sozialera bideratu.

Aurretik aipatu dugun horrek berrikuntza-ereduak aldatzeko beharra dakar. Batetik, garrantzitsua da arlo honetan lankidetzaren txertatzea, eta EHSSko eragile sozialek (enpresak, ikerketa-zentroak etab.) eta erakundeen erantzun berritzaileak sortzeko elkarrekin lan egin ahal izateko eragile askorentzako espazioak sortzea. Hori horrela, aipatu beharra dago eragileen arteko lankidetzaren delaren Europar sustatzen diren berrikuntza-programek bultzatzen duten ereduak.

Ikuspegi horiek jada gauzatzen ari dira Euskadin, eta beraz, indartzen jarraitu behar da. Horren adibide da Pasaia Herri Lab proiektua, tokiko ekosistemen eta helize laukoitzaren ikuspegitik garatua, eta EHSSeko zenbait erakundek hartzen dute bertan parte.⁷⁸

BBK Fundazioak KUNA proiektua⁷⁹ abiarazi du; berrikuntza sozialerako espazio bat da, Bizkaiko gizartearen erronken aurrean gizarte-eragileen arteko inplikazioaren eta diziplinaz haraindiko elkarlanaren bidez elkarrekin irtenbideak sortzeko.

Bestalde, berrikuntzarako ahaleginak herrialde mailako arazo eta erronkei elkarrekin erantzutera egon behar dute bideratuta –Euskadi Basque Country 2030 erreferentziazko esparrua da alde horretatik– eta inpaktu sozialaren ikuspegian sakondu behar dute.

⁷⁷ Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSEekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.2.3 atala *I+G+b soziala*.

⁷⁸ <https://www.matiainstituto.net/es/proyectos-de-investigacion/proyectos/pasaia-herri-lab-etxean-bizi>

⁷⁹ <https://kuna.bbk.eus/>

Berrikuntza sozialari erakunde sozialen parte-hartzearekin bultzada emateko, honako jarduera hauek ere, gutxienez, egin behar dira:

Proposatutako jarduerak

1. **Berrikuntza sozialaren arloko ereduak eta apustuak** hiru ikuspegitatik eraldatzea:
 - a. Berrikuntza soziala **eragile anitzen** logikatik.
 - b. Berrikuntza soziala **herrialde mailako erronkei** erantzuteko.
 - c. Berrikuntza soziala **inpaktu sozialaren** ikuspegitik.
2. **Berrikuntza sozialerako Europako programetarako** sarbidea sustatzea.

7.3.3 7. proposamena: EHSSren eraldaketa digitala bultzatzea

Pandemiak proban jarri ditu EHSSren gaitasun teknologikoak, eta askotan ez dira nahikoak izan sortutako beharrei erantzuteko. Erakundeek alde horretatik zituzten gabeziak COVID-19ak ekarritako egoera baino lehenagokoak ziren (gailu teknologikoak eguneratzeko beharra, gaitasun digitalak hobetzeko beharra eta abar).

Batetik, EHSS eratzen duten erakundeek zailtasunak dituzte haien laneko prozeduretan teknologiak txertatzeko. Horren adibide da ingurune elektronikoaren ezarpena, adibidez administrazio elektronikoa; bereziki zailak dira horiek erakunde txiki eta ertainentzat. Gainera, berrikuntza sozialeko prozesu batzuk gero eta lotuago daude erantzun digitalak garatzearekin (teknologia soziala), erronka sozialei erantzuteko bide gisa (zahartze aktiboa, mendekotasuna, bizimodu autonomoa, etab.).

Bestalde, hor dago erakundeek artatzen dituzten kolektibo batzuen arrakala digitala ere, sarbideari eta erabilerari lotutakoa; beraz, esku-hartze prozesu jakin batzuetan teknologia txertatzea ez da bideragarria, baldin eta ez bazaio arrakala horri irtenbiderik biltzen.

Hori horrela, administrazio publikoak funtsezko zeregina eta erantzukizuna ditu, gutxienez bi ikuspegitatik.

Batetik, zenbait kolektibori eragiten dion arrakala digitalak unibertsaltasun-arazo bat planteatzen du, eta konpondu egin behar da. Bestetik, erantzukizun publikoko zerbitzuetan teknologia digitalak ekoizten eta aplikatzen ari dira, bai esku-hartze prozesuen kudeaketan, bai prozesu horietatik ateratako datuen kudeaketan, eta zerbitzu horiek, batzuetan, entitate sozialek eskaintzen dituzte (eredu mistoa). Horregatik, erakunde horiei, ingurune horietara egokitzeko trantsizio digitalerako prozesuan babesa eman beharra dago.

Deskribatutako egoera arintzeko, urratsak egin dituzte zenbait eragilek. Bizkaiko Foru Aldundiak, Elkarrizketa Zibileko Mahaiaren testuinguruan, laneko batzorde bat eratu zuen 2019an, eta hortik etorri zen Bizkaiko HSSeko erakundeetako eraldaketa digitalaren egoerari buruzko analisia eta orientazio estrategikoen eta hobekuntza-jardueren identifikazioa.

Kutxa Fundazioak *Gipuzkoa Kutxa Solidarioa* proiektua du. Plataforma digital bat da, ingurune digitalen eta laneko prozesuen digitalizazioaren erabileran, entitate sozialen, eta batez ere erakunde txiki eta ertainen partaidetza soziala eta gaitzea eta akonpainamendua sustatzeko prestakuntza espezifikoak garatuta.

Eusko Jaurlaritzako Gizarte Politiken Sailak diagnostiko bat egitea bultzatu du Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala eraldaketa digitalaren erronkaren aurrean zer egoeratan dagoen jakiteko. Espero daiteke diagnostiko horrek EHSSeko erakundeei ingurune digitaletara egokitzeko eta erronka sozialei aurre egiteko garaian teknologia txertatzeko jarduera zehatzak diseinatzeko funtsezko gakoak eskainiko dizkiela

Horretarako, erakundeei prozesu horretan lagun egin beharko zaie, eta hor, administrazio publikoak rol garrantzitsua izan beharko du eta funtsezko beste alderdi batzuek ere parte har dezakete, hala nola euskal banku-fundazioek. Beraz, garrantzitsua da eragile horiek bultzatutakoak diren eta jada abian diren proiektuei eta zerbitzuei, EHSSaren eraldaketa digitalean zeregin garrantzitsua izaten ari diren eta izan dezaketenei balioa ematea (adibidez, boluntarioen agentziak eta gizarte-partaidetzakoak).

Horregatik, honako jarduera hauek bultzatu beharra dagoela dirudi:

Proposatutako jarduerak

1. EHSSren **eraldaketa digitalerako estrategia** bat diseinatzea. Eusko Jaurlaritzaren Gizarte Politiken Sailak eginiko diagnostikoa estrategia hori izateko bidean eman beharreko aurretiatzko funtsezko urratsa izan liteke.
2. Erakunde sozialei digitalizazio-prozesuetan **prestakuntza eta akonpainamendua eskaintzeko proiektuak eta zerbitzuak** indartzea, jada identifikatuta dauden errealitateetatik hasita:
 - a. Erakunde txiki eta ertainak.
 - b. Ingurune digitaletan, administrazio publikoarekin partekatuta, erantzukizun publikoko zerbitzuak eskaintzen dituzten erakunde sozialak,

7.3.4 8. Proposamena: EHSSk gizarteari egiten dion ekarpena ikusgarri egitea

Deskribatutako sustapen-ekintzak erakusten du helburua EHSSeko erakunde eta sareek egiten duten ekarpena ezagutzea edo aitortzea duten neurri kopuru handia dagoela.⁸⁰

Hala ere, gizartearen zati handi batek ez daki erakunde sozialek zer lan egiten duten eta lan horrek gizartean zer inpaktu duen, nahiz eta, oro har, EHSSren inguruko pertzepzio positiboa izan.⁸¹

Ezjakintasun horrek ez dio gizarteari bakarrik eragiten. Euskal erakunde publiko batzuek, bereziki tokiko administrazioek, batzuetan, ez dute jakiten EHSSk zer la egiten duen, lan horrek zer inpaktu duen eta beste eragile batzuekin alderatuta zer ekarpen bereizgarri egiten duen.

Beraz, ekarpen hori ikusgarri bihurtu beharra dago, eta aldi berean, gizarte zibil indartsu eta antolatua izatearen garrantziari balioa eman, eta hor funtsezko zeregina du komunikazioak.

Komunikazioa ikuspegi bikoitz osagarritik jorratu behar da. Batetik, sektorearen komunikazio-estrategia bat behar da gizarteari begira HSSren berezko balioaren irudia sustatuko duten kanpaina orokorrak egiteko. EITBren, Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailaren eta Sareen Sarearen artean sinatutako lankidetzaz-hitzarmena ildo horretakoa da.

Bestetik, jarduera horiekin batera, maila mikroagoa batean, erakundeek tokiko mailarekin duten harreman-sarea indartu behar dute. Hirugarren sektore sozialaren irudia ez da ikuspegi makrotik bakarrik eraikitzen –komunikazio-kanpaina handiak–, gai izan behar du finkatzen den eta esku-hartzeen kokaleku dituen lurralde-eremuetan harremanak ezartzeko ere. Horregatik, haien inguruarekin modu egokian komunikatzen lagundu behar zaie erakundeei.

EHSSk gizarteari egiten dion ekarpena ikusgarri egiteko, honako jarduera hauek proposatzen ditugu:

Proposatutako jarduerak

1. Erakundeei komunikazio-tresnen erabileran **prestakuntza eskaintzea eta lagun egitea**, egiten dutena kontatu eta inpaktu handiagoa lor dezaten.
2. **Komunikaziorako ereduak eta estrategiak (ikuspegiak)** birpentsatzea.
 - a. Ikuspegi makroa: sektoreko komunikazio-kanpainak.
 - b. Ikuspegi mikroa: harreman-sareak tokiko mailan.

⁸⁰ Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSerekin duen lotura ezagutzeko, ikus 5.1.8 atala, *EHSSren sustapena, fiskalitatea eta aitortzea*.

⁸¹ Bizkaiko herritarrek Hirugarren Sektoreari buruz duten pertzepzioari buruz Bizkaiko HSSren Behatokiak eginiko azterlanaren arabera, "herritarren % 78k alderdi positiboekin identifikatzen du hirugarren sektorea. Entitateen izaera boluntarioa, doakoa eta altruista nabarmentzen dute, baita horietan parte hartzen dutenen elkartasuna ere: altruismoa, jende solidarioa, boluntarioria, elkartasuna, borondate oneko jendea, lan filantropikoa, jende eskuzabal asko eta abar" (20. or.). Bizkaiko Hirugarren Sektorearen Behatokiko taldea (2012). *Bizkaiko herritarrek Hirugarren Sektoreari buruz duten pertzepzioa*. Bilbo: Bizkaiko Hirugarren Sektoreko Behatokia. Hemendik hartuta: <https://3seuskadi.eus/wp-content/uploads/Informe-final-Estudio-percepcion-de-la-poblacion-de-Bizkaia-sobre-el-Tercer-Sector.pdf>

3. **Euskal administrazio publikoen artean EHSSk gizarteari egiten dion ekarpena ezagutzen** laguntzeko neurriak bultzatzea.

7.3.5 9. Proposamena: erakunde txiki eta ertainei laguntzeko sistemak hobetzea

Identifikatutako sustapen-ekintzaren deskribapenak agerian utzi du gutxiegi direla elkarte txiki eta ertainentzako espezifikoki diseinatutako eta horiei zuzendutako neurriak, eta hori ez dator bat erakunde horiek EHSSeko entitateen artean duten pisuarekin (% 80).⁸²

Txostenean azaldu ditugu erakunde txiki eta ertainen egoerarekin lotura duten edo horien egoerari eragiten dioten alderdi ugariak, eta honako hauek nabarmenduko ditugu. Batetik, erakunde txiki eta ertain ugari aritzen da gutxi egituratutako arloetan lanean (osasuna, arlo soziala-transbertsala). Egituratzearen gabezia horrek murriztu egiten du erakunde publikoekin elkarrizketan aritzeko duten gaitasuna, eta horrekin batera, haien ahotsa horretarako dauden foroetan entzuna izatearen aukera. Sareen Sarea egoera hori konpontzeko lanean ari da.

Era berean, erakunde publikoek urratsak egin ditzakete honetan, eta sustatu egin ditzakete Elkarrizketa Zibileko Mahaien osagarri izango diren eta erakunde txiki eta ertainentzako lekua izango duten espazioak, haien esku-hartze eremuekin lotutako alderdi zehatzak jorratzeko. Hala, elkarrizketa-foro orokorrak (EZM) eta espezializatuago batzuk batera daitezke.

Bestalde, lehen aipatu dugun moduan, erakunde txiki eta ertainek, egitura aldetik, gaitasun txikiagoa dute finantzaketa-iturriak eskuratzeko eta horri lotuta, gaitasun gutxiago dute elkarlan estuagoak eta iraunkorrak izateko aukera eman lezaketen beste eragile sozial batzuekin harremanak izateko. Hori dela-eta, eragile horiek erakunde txiki eta ertainekin egiten den lankidetzan (adibidez, erantzukizun sozial korporatiboko programak bultzatuz) inplikatu behar dira, hala, elkarte-ehuna indartu eta entitate horiek egiten duten lanean beste sektore sozial batzuk inplikatuz.

Egoera honek erakunde mota horiei zuzendutako jarduera espezifikoak aktibatuzko beharra dagoela erakusten du. Hala ere, aipagarria da, txostenean zehar adierazita gelditu den moduan, badirela erakunde txiki eta ertainei eusteko funtsezko lana egiten duten tresnak, eta horien artean, aipagarriak, batetik, tokiko administrazioek haien lurralde-eremuko erakunde txiki eta ertainentzako aholkularitza-zerbitzuak eta prestakuntza-programa espezifikoak bultzatuz egiten duten lana.

Eta bestetik, boluntarioen agentziak eta gizarte-partaidetzakoak, arlo publikoaren eta pribatuaren arteko elkarlanetik sortutakoak, EAEko erakunde txiki eta ertainentzako babesaren beste oinarrietako bat dira.

Hori guztia kontuan hartuta, honako jarduera hauek proposatzen ditugu:

⁸² Alderdi honi buruz deskribatutako egoera eta EHSSLrekin eta EHSSSErekin duen lotura ezagutzeko, ikus 4.2.4.2 atala eta 5.2.5 atala, hurrenez hurren, *Sustapen-ekintza entitate hartzaileen neurriaren arabera* eta *Laguntza erakunde txiki eta ertainei*.

Proposatutako jarduerak

1. **EHSSSEren hurrengo legegintzaldiko planean erakunde txiki eta ertaintzako espezifikoak izango diren ekintzen sorta bat** txertatzea, deskribatu ditugun behar eta arazoei erantzuteko.
2. Mota horretako erakundeentzako dauden **espazioak eta babeserako tresnak indartzea** eragile publiko eta pribatuen sustapenarekin.

8 Erreferentzia bibliografikoak

CANTO A., LOPEZ-AROSTEGUI, R.; ROMEO, Z. (2015). *Euskadiko Hirugarren Sektorearen Liburu Zuria*. Bilbo: Bizkaiko Hirugarren Sektoreko Behatokia. Hemendik hartuta: http://www.3sbizkaia.org/wp-content/uploads/1823_1_LibroBlancoTSSEuskadi2015.pdf

ARABAKO FORU ALDUNDIA (2017). *2016-2019 aldirako Arabako Berdintasunerako IV. Foru Plana*. Hemendik hartuta: https://irekia.araba.eus/documents/2908004/2940040/IVPlanForalIgualdad_Documento+Final_CAS+%281%29.pdf/f0fccb23-7c33-ae1b-5173-294a7513b6ef?t=1538985607780

BIZKAIKO FORU ALDUNDIA (2016). *Bizkaian desgaitasuna duten pertsonen parte-hartzea eta bizikaltatea hobetzeko 2016-2019 aldirako Plana*. Hemendik hartuta: <https://www.bizkaia.eus/home2/Archivos/DPTO3/Noticias/Pdf/CASTELLANO-COMPLETO-WEB.pdf?hash=3de3ca3e96b45d35e0eed10e50e77428&idioma=CA>

GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA (2016). *Gipuzkoako Foru Aldundiaren 2015-2019 aldirako Kudeaketa Plan Estrategikoa*. Hemendik hartuta: https://www.gipuzkoa.eus/documents/20933/923358/GFA_KudeaketaPlanEstrategikoa_2015-2019-es.pdf/f7f10838-03e5-4276-8b53-d94d8022a49d

BIZKAIKO HIRUGARREN SEKTOREAREN BEHATOKIKO TALDEA (2012). *Bizkaiko herritarrek Hirugarren Sektoreari buruz duten pertzepzioa*. Bilbo: Bizkaiko Hirugarren Sektoreko Behatokiko Taldea Hemendik hartuta:

<https://3seuskadi.eus/wp-content/uploads/Informe-final-Estudio-percepcion-de-la-poblaci%C3%B3n-de-Bizkaia-sobre-el-Tercer-Sector.pdf>

BIZKAIKO HIRUGARREN SEKTOREAREN BEHATOKIKO TALDEA (2020). *2019ko barometroa. Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeei buruzko datu nagusiak*. Hemen eskuragarri: https://3seuskadi.eus/wpcontent/uploads/BAR%C3%93METRO_txostena_2019_cas.pdf

EUSKADI. 6/2016 Legea, maiatzaren 12koa, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzkoa. *Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria, 2016ko maiatzaren 19koa*. Hemendik hartuta: <http://www.euskadi.eus/bopv2/datos/2016/05/1602096a.pdf>

EUSKO JAURLARITZA (2018). *Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala sustatzeko Estrategia*. Hemendik hartuta: <https://www.sareensarea.eus/images/documentos/DocumentacionDeReferencia/Estrategia-de-Promocin-del-Tercer-Sector-Social-28-11-2017.pdf>

EUSKO JAURLARITZA (2018). *Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala sustatzeko estrategia. 2018-2020 legegintzaldirako plana*. Hemendik hartuta: https://www.euskadi.eus/contenidos/plan_departamental/24_plandep_xileg/es_def/adjuntos/Estrategia%20promoci%C3%B3n%20tercer%20sector%20-%20Plan%20de%20la%20Legislatura%20CAST.pdf

EUSKO JAURLARITZA (2018). *2017-2020 aldirako Boluntariotzaren Euskal Estrategia*. Hemendik hartuta: https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/estrategia_voluntariado_2017/es_def/adjuntos/estrategiavascadelvoluntariado_es.pdf

